

Dujat

Dutch & Japanese Trade Federation

關 日 貿 易 連 盟

De Staatssecretaris van Financiën
Mr. Drs. J. C. De Jager
Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG
vpb@minfin.nl

C.06
- Staatssec. CC
- Secr. Gen.
- D.G.F.Z. afw.
- cc. L.B.

Ministerie van Financiën	
L13 - 09 - 4106	
Ontv.	14 - 7 - 09
Uiterl. afdoening	7 - 8 - 09
Dossiernummer	
Trefwoord/DSP code	
Paraaf voor archiveren	

Amsterdam, 13 July, 2009

Betreft: Consultatiedocument wijziging Vennootschapsbelasting
Ref: laptjk/25.5%juli2009-003.doc

Zeer geachte heer De Jager,

Naar aanleiding van de brief van het Ministerie van Financiën aan de Tweede Kamer, uw kenmerk DB/2009/227U, vragen wij, mede gezien het overleg dat in het verleden met uw collegae heeft plaatsgevonden, gaarne uw aandacht voor het navolgende.

Het doet ons genoeg te constateren dat het huidige discussiestuk geen voorstel bevat tot verlaging van het algemene tarief van de vennootschapsbelasting. Zoals wij u eerder hebben bericht zal dergelijke algemene tariefsverlaging ernstige gevolgen hebben voor investeringen in bepaalde sectoren, met name vanuit Japan. (voor uw informatie sluiten wij een copie bij van onze brieven met bijlagen dienaangaande van 8 juli en 10 september 2008).

Echter niet alleen uiteindelijk door Japanse aandeelhouders gehouden bedrijven zullen hierdoor worden getroffen, landen als o.m. Korea en andere aziatische landen die het voorbeeld van Japan volgen, en zelfs landen binnen de EU kennen wetgeving die ertoe kan leiden dat voor bepaalde sectoren Nederland als belastingparadijs zal worden aangemerkt. Dit kan ernstige gevolgen hebben voor de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsland voor internationale ondernemingen en dus voor de arbeidsmarkt. Wat betreft bestaande vestigingen zal het leiden tot een vermindering van het aantal directe en indirecte arbeidsplaatsen, terwijl, zoals uit bijgevoegd rapport moge blijken de kans op nieuwe investeringen sterk zal afnemen.

Het discussiestuk bevat een aantal concrete voorstellen waarop wij gaarne als volgt reageren.

1) Verplichte "rentebox":

Indien de rentebox ingevoerd zou worden in de nu voorgestelde vorm zal dit ertoe leiden dat Japanse concerns hun groepsfinancieringsactiviteiten zullen terugtrekken uit Nederland. Naar alle waarschijnlijkheid zullen die worden verplaatst naar Luxemburg. (daar bestaat geen interest-box achtige wetgeving en het tarief is vastgesteld op 25.5%) Het betreft in casu niet alleen pure groepsfinancieringsactiviteiten, maar eveneens situaties waar, binnen overigens normaal belaste vennootschappen, tijdelijk gelden aangewend worden om

Silodam 256
1013 AS Amsterdam
The Netherlands
Phone: +31(0)20-3050930
Fax: +31(0)20-6727101
Internet: www.dujat.nl

Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ
acc. no. 63.53.04.191
Rabo Bank acc. no. 35 72 01 434
Chamber of Commerce 41 166 711
VAT no. NL 0064 76 910 801

Dutch & Japanese Trade Federation

關 日 貿 易 連 盟

groepsmaatschappijen te financieren, zoals ondermeer houdstermaatschappijen, EU headquarters, Global Headquarters en bijvoorbeeld R&D centers. Op basis van historische gegevens (t/m medio 2008) zal dit leiden tot een derving van vennootschapsbelasting van ten minste Euro 400 miljoen per jaar (voor meer details wordt verwezen naar de bijgevoegde rapporten).

Er zijn concrete voorbeelden te noemen van buitenlandse (Japanse) bedrijven die zullen worden getroffen door de verplichte interest box. Overtollige liquiditeiten van bijvoorbeeld een NL European Headquarter ("EHQ") zullen worden uitgezet bij groepsmaatschappijen. Daardoor zal deze EHQ verplicht zijn de "interest box" toe te passen en door fiscus in het thuisland van de buitenlandse moedermaatschappij worden afgestraft. Een juist economisch beleid van een dergelijke groep zal er toe leiden dat het hoofdkantoor (met alle andere functies) uit Nederland zal worden verplaatst naar een ander, (fiscaal) minder onaantrekkelijk land binnen de EU.

In de concrete relatie tot Japan valt nog te bezien of Japan bereid zou zijn om op bilaterale basis (onder het Verdrag ter Voorkoming van Dubbele belasting dat momenteel wordt heronderhandeld) enig soelaas te bieden in die gevallen waar sprake is van werkelijk actieve groepsfinancieringen, bijvoorbeeld met een minimum substance van 5 of meer gequalificeerde werknemers. (Omgekeerd zou echter een minimum substance eis - van zeg 5 personen- voor het van toepassing zijn van de verplichte interest box onder omstandigheden kunnen inhouden dat een dergelijke box niet van toepassing zou zijn en dus geen negatieve effecten zouden optreden voor Japanse groepen die -met minder dan 5 man- groepsfinanciering verrichten vanuit Nederland).

Veel beter (dan een bilaterale regeling) zou het zijn als de Nederlandse wetgeving, conform eerder door ons gedane voorstellen, een bepaling zou bevatten die inhoudt dat de verplichte interest box niet van toepassing is in geval buitenlandse wetgeving het bedoelde effect ongedaan maakt danwel een belemmering vormt voor het vrije verkeer van investeringen, goederen en gelden. (De verplichte interest box zal er bij voorbeeld toe leiden dat belangrijke houdstermaatschappijen, die ontvangen dividenden beleggen in andere groepsmaatschappijen via leningen, zullen worden geconfronteerd met een (straf) heffing op het niveau van de aandeelhouder.) Dat zou Nederland immers juist een zeer on-interessant maken voor HQ's.

2) Beperking van de renteaftrek:

Voor wat betreft het (achterblijvende) Japanse bedrijfsleven in Nederland vallen geen ernstige nadelige effecten te verwachten van de voorgestelde beperkingen van de rente aftrek. In verband met de duidelijkheid van de regelgeving gaat echter een voorkeur uit naar specifieke maatregelen, in plaats van de veel meer onzekerheid biedende algemene "earningstrippingmaatregel".

3) Wijzigingen in de deelnemingsvrijstelling:

Deze voorstellen worden door ons toegejuicht. Voor wat betreft het Japanse bedrijfsleven in Nederland zullen de voorstellen echter geen effect hebben. Eventueel laagbelaste beleggingsvennootschappen zullen niet via Nederland worden gehouden in verband met de belastingwetgeving in Japan.

Dujat

Dutch & Japanese Trade Federation

關 日 貿 易 連 盟

Tenslotte:

Aan het eind van de brief (d.d. 15 juni j.l.) van de Staatssecretaris aan de Voorzitter van de Tweede Kamer wordt aangekondigd dat het in te dienen wetsvoorstel tevens een voorstel zal worden gedaan voor de "terugsluis" van de opbrengst van de voorgestelde maatregelen. Zoals wij in het verleden hebben afgesproken zal overleg plaatsvinden met o.m. Dujat (als een vertegenwoordiger van het Japanse bedrijfsleven in Nederland). Hierbij is het van belang op te merken dat de negatieve effecten voor de schatkist van de invoering van een verplichte rentebox de "opbrengst" negatief zullen beïnvloeden. Dit niet alleen door de uitstroom van bestaande financieringsmaatschappijen, maar tevens door de in de hiervoor genoemde rapporten 2008 aangegeven neveneffecten.

Veel belangrijker is echter dat indien de "terugsluis" zou geschieden door een verlaging van het algemene tarief van de vennootschapsbelasting, Nederland zeker door een aantal landen, waaronder Japan en Korea zal worden aangemerkt als een Tax Haven. Oprekking van de lagere tariefschijven in de vennootschapsbelasting, verruiming van de carry-back van verliezen, en verruiming van investeringsstimulerende maatregelen verdienen in dat verband zeker de voorkeur.

Toelichting bij de bijlagen:

In bijlage treft u een kopie aan van de rapporten die eerder (te weten in de zomer/het najaar van 2008) op uw verzoek werden opgesteld. De premissen van deze rapporten zijn niet gewijzigd. Nog altijd geldt dat een groot aantal Japanse bedrijven met een zgn. "mixed activity" getroffen zullen worden en dat ca. 60% van de directe arbeidsplaatsen (26.000) van Japanse bedrijven op de tocht zullen staan. Omgerekend naar een indirect effect, houdt dat een verlies aan (meestal hoogwaardige) arbeidsplaatsen in van ca. 100.000 (direct en indirect). Het verlies voor de Nederlandse staat kan worden geschat op ongeveer Euro 400 miljoen aan direct met financieringsmaatschappijen verbonden opbrengsten en op ten minste een vijfvoud daarvan voor indirect getroffen vennootschappen en hun werknemers (verlies aan LB/IB/BTW/VPB). Bij deze inschatting is geen rekening gehouden met eventuele WW/bijstand betalingen die verschuldigd zullen worden doordat werknemers niet elders kunnen worden ingezet.

Gaarne zijn wij bereid nadere toelichting te geven op het bovenstaande.

Inmiddels verblijven wij,

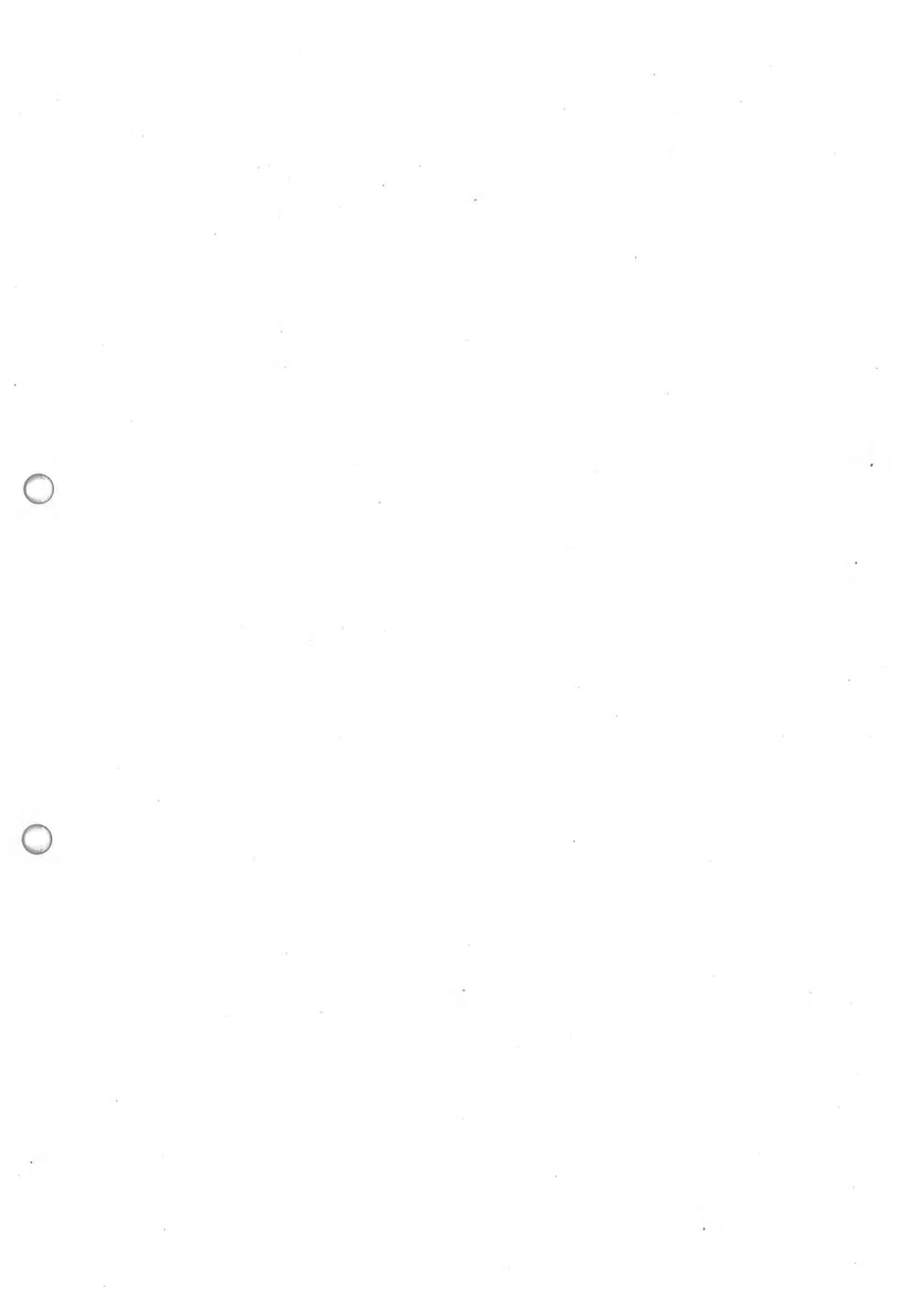
Hoogachtend,

DUJAT,

Vertegenwoordigd door:

2 e en g

2 e en g

Hamelink & Van den Tooren
TAX LAWYERS

Ministerie van Financiën
Directie Directe Belastingen
T.a.v. de heer J.C. de Jager
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Parkstraat 20
P.O. Box 177
2501 CD The Hague
The Netherlands

T +31 70 310 50 70
F +31 70 310 50 77
E info@hamelinktooren.com
I www.hamelinktooren.com

Den Haag, 29 juli 2009

1000/090729

Betreft: Reactie op consultatiedocument met voorgestelde wijzigingen in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

Geachte heer de Jager,

Hierbij willen wij namens Hamelink & van den Tooren onze bijdrage leveren aan de voorgestelde wijzigingen in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (hierna "de wet"), daarbij gebruik makend van uw uitnodiging hiertoe in uw schrijven aan de voorzitter van de Tweede Kamer van 15 juni 2009.

Allereerst willen wij opmerken dat de voorgestelde maatregelen, naar onze mening, per saldo positief zijn voor het internationale bedrijfsleven. Nederland zal op zijn minst concurrerend blijven dan wel aantrekkelijk zijn voor internationaal opererende ondernemingen. Dit is enerzijds belangrijk voor het behoud van werkgelegenheid en anderzijds zal Nederland een belangrijke rol blijven spelen als betrouwbare jurisdictie bij het faciliteren van de vrije geldstromen over de wereld. Wij menen dat, gegeven de positionering van Nederland in de wereld economie het goed is de wet, aan de ene kant evenwichtig te houden en aan de andere kant in de pas te blijven lopen met veranderingen in het (internationale) bedrijfsleven. Met name de positieve uitlating door de Europese Commissie over de verplichte rentebox is daarin een belangrijke factor. De versoepeling van het toetsingskader voor de toepassing van de deelnemingsvrijstelling en de verplichte rentebox zijn in eerste instantie positief ontvangen door onze internationale cliënten.

Aangezien ons commentaar betrekking heeft op bekende materie en de pennen inmiddels al in beweging zijn gekomen, getuige ook de recente bijdrage in het Weekblad Fiscaal Recht, beperken we ons tot een kort commentaar op enige aspecten van de verplichte rentebox, de berekening van de artikel 131 rente en zullen we eindigen met een aantal losse observaties/aanbevelingen.

Rentebbox

Ontvangen vergoedingen op zgn. deelnemerschapsleningen verstrekt aan verbonden lichamen vallen ingevolge het consultatiedocument in de rentebox.

Wij zijn van mening dat deze keuze (i) niet consistent is binnen het systeem van de wet en (ii) getuigt van een zwakkend beleid ten aanzien van winstdelende leningen en pleiten daarom voor het handhaven van de toepassing van de deelnemingsvrijstelling op dergelijke leningen.

Ter toelichting het volgende:

- (i) Op grond van artikel 10, lid 1, letter d van de wet worden betalingen op deelnemerschapsleningen niet in aftrek toegelaten en zijn de ontvangsten op soortgelijke vorderingen vrijgesteld onder de deelnemingsvrijstelling (indien van toepassing). Deze consistentie verbreken zou alleen acceptabel kunnen zijn als daar een duidelijke reden voor is en dergelijke redenen hebben wij niet aangetroffen.
- (ii) Na het arrest van de Hoge Raad van 11 maart 1998, BNB 1998/208 zijn de opbrengsten uit deelnemerschapsleningen vanaf 1 januari 2004 onder artikel 13 van de wet vrijgesteld op het moment dat de vergoeding op het niveau van de schuldenaar niet aftrekbaar is. Vanaf 1 januari 2007 is deze beperking van de vrijstelling komen te vervallen. Met dit voorstel wordt de vrijstelling als geheel weer ingetrokken (alhoewel dit uiteindelijk niet leidt tot heffing tegen het hoogste tarief). Dit betekent dat in enkele jaren tijd de fiscale behandeling van deelnemerschapsleningen sterk wijzigt. Kenmerkend aan deelnemerschapsleningen is dat deze een langere looptijd hebben (> 50 jaar). Na de laatste wijziging van de wet in 2007 hebben internationaal opererende ondernemingen binnen concernverband dergelijke leningen afgesloten. Deze ondernemingen zien zich nu geconfronteerd met een toekomstige heffing van 5% over de vergoeding op dergelijke leningen. Buiten het feit dat een dergelijke ommezwaai de betrouwbaarheid van Nederland als vestigingsplaats voor het internationale bedrijfsleven schaadt, zijn dergelijke leningen ook niet zomaar te wijzigen. In dat kader zal op zijn minst een overgangswetgeving nodig zijn (een vorm van compartimentering).

Beperking aftrek deelnemingsrente

Het begrip ten aanzien van de toepassing van de rekenregels voor de berekening van de niet in aftrek komende financieringskosten voor deelnemingen zal naar onze mening gediend zijn bij gebruik van cijfervoorbeelden tijdens de parlementaire behandeling. Wat opvalt, is dat het gebruik van de historische methode volledig is losgelaten daar waar het consultatiedocument aangeeft dat de toerekeningsregel uit gaat van de gedachte dat het eigen vermogen primair wordt gebruikt voor de financiering van deelnemingen en (het onbelaste deel van de) groepsvorderingen. Daar waar de deelneming oorspronkelijk volledig met eigen vermogen is gefinancierd kan dit leiden tot een onterechte aftrekbeperking.

Is het in dit kader mogelijk een tegenbewijsmaatregel op te nemen die het mogelijk maakt de beperking van renteaftrek ongedaan te maken indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat de deelnemingen historisch gezien gefinancierd zijn vanuit het eigen vermogen?

Samenloop renteaftrek beperkingen

Bij beide varianten van de renteaftrekbeperking wordt vooralsnog artikel 10a van de wet gehandhaafd. Vanuit het consultatiedocument is niet af te leiden hoe de wisselwerking tussen artikel 10a en de nieuwe artikelen 10d (bij variant 2), 131 en 15ad (bij variant 1) zal zijn.

Het verdient aanbeveling daar, bij de verdere uitwerking in een wetsvoorstel, aandacht aan te besteden teneinde discussies bij de uitvoering over mogelijke dubbele aftrekbeperking te voorkomen. Indien er de behoefte zou zijn artikel 10a te handhaven naast artikel 10d of 131 en 15ad, zou men verwachten dat 10a als een *lex specialis* van de voorgaande artikelen moet worden toegepast. Dus met andere woorden, 10d of 131 en 15ad zijn leidend en zal de niet aftrekbare rente bepalen, tenzij een 10a casus van toepassing is in welk geval 131 niet meer van toepassing zal zijn. In dat verband willen we ook verwijzen naar wat de heren Faber en Mebius op dit punt hebben opgemerkt in de WFR van 16 juli jl., waar wij ons graag bij aansluiten.

Naar onze mening zal, bij samenloop van artikel 131 en artikel 10a, de formule voor de berekening van de niet in aftrek komende financieringskosten voor deelnemingen in ieder geval aanpassing behoeven. Immers bij toepassing van artikel 10a wordt gebruik gemaakt van de historische methode. Dat betekent dat de rente op de artikel 10a schuld niet tot aftrek leidt. Naar onze mening zal deze dan uit de formule van artikel 131 moeten worden geëlimineerd. Dit kan worden bereikt door bij fictie deze schuld niet als groepsschuld aan te merken.

Overige opmerkingen

Als gevolg van de reparatie naar aanleiding van de Bosal-uitspraak is in de wet tevens de beperking van verliesverrekening voor houdster- en intra-groep financieringsmaatschappijen opgenomen (artikel 20, leden 4-6). Deze beperking van de verliesverrekening is naar onze mening in de praktijk niet eenvoudig toe te passen en geeft aanleiding tot veel discussie, zowel met de belastingdienst als ook met belastingplichtigen. Met name de tegenbewijsregeling geeft veel aanleiding tot discussie. Er blijft dan ook veel onduidelijkheid bestaan voor belastingplichtigen. Wij vinden het voor de hand liggen en zouden het toewijzen als deze maatregel in het kader van de terugkeer van de (gedeeltelijke) renteaftrekbeperking op de financiering van de aankoop van deelnemingen weer wordt geschrapt.

Bijkomend voordeel is dat de aanwezigheid van te compenseren verliezen in zijn algemeenheid een positieve uitwerking heeft op het aantrekken van additioneel kapitaal en/of werkgelegenheid.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er nog vragen en/of opmerkingen zijn naar aanleiding van deze brief, dan vernemen wij dat graag.

Met vriendelijke groet,
Hamelink & Van den Tooren N.V.

2 e en g

Accountants Fiscalisten Juristen

- Staatssec.
- Secr. Gen.
- D.G.F.Z.
- cc. D. B.

Ministerie van Financiën	
D.B. - 09 - 4138	
Ontv.	24-7-09
Uitert. afdoening	17-8-09
Dossiernummer	
Trefwoord/DSP code	
Paraaf voor archiveren	

Aan de staatssecretaris van Financiën
Zijne excellentie de heer mr. drs. J.C. de Jager
P/a Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Kenmerk: /fe
Dossier: 1.9894.0
Datum: 22 juli 2009

Betreft: Reactie op uw consultatie document van 15 juni j.l.

Geachte heer De Jager,

Met veel belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw consultatie document van 15 juni j.l. met mogelijke aanpassingen in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Langs deze weg maken wij graag gebruik van de mogelijkheid om op de voorgestelde wijzigingen te reageren. Ons commentaar betreft met name het eerste onderdeel van het voorstel, nl. de verplichte groepsrentebox van artikel 12c Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (hierna Wet Vpb).

Aan de hand van een praktijk voorbeeld willen wij u tonen, dat de verplichte groepsrentebox een negatief effect heeft op het Nederlands vestigingsklimaat. Invoering van de groepsrentebox, zoals beschreven in uw nota, kan zelfs leiden tot het wegtrekken van bedrijven met een groot verlies aan arbeidsplaatsen tot gevolg.

Wij verzoeken u vriendelijk om vóór indiening van het daadwerkelijke wetsvoorstel, eerst kennis te nemen van het onderstaande. Wij sluiten af met een suggestie ter verbetering van het voorstel.

§1 Praktijk casus: Svenska Handelsbanken AB (publ.)

Tot onze cliënten behoort een Europese bank met een vaste inrichting in Nederland, te weten de Svenska Handelsbanken AB (publ.). De bank is in Zweden genoteerd aan de beurs en wordt beschouwd als de grootste belastingbetaler in Zweden. De vaste inrichting leent haar geld in van het hoofdhuis en/of vennootschappen die tot de groep behoren van de bank. Zij leent het geld uit aan derden (zowel particulieren als bedrijven). Svenska Handelsbanken AB (publ.) was voornemens haar activiteiten in Nederland uit te breiden.

Ter indicatie, over 2008 heeft de vaste inrichting circa € 28 miljoen als rente last in aanmerking genomen. Daarentegen staat een rente bate van circa € 30,4 miljoen.

Global in Reach, Local in Touch

Buitenvelderselaan 106 - Postbus 75264, 1070 AG Amsterdam, Telefoon (020) 646 40-11, Fax (020) 646 32 51, E-mail amsterdam@hls-schippers.nl

Op onze diensten zijn de algemene voorwaarden van HLB Nederland Accountants & Consultants bv van toepassing, gedeponeerd bij de K.v.K. te Amsterdam onder nummer 33 23 86 06. HLB Schippers Beheer B.V. is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

HLB Schippers Beheer B.V. is a member of International. A world-wide organization of accounting firms and business advisers

www.hls-schippers.nl

Schippers

Accountants Fiscalisten Juristen

§2 Gevolgen verplichte groepsrentebox

Volgens de voorgestelde tekst van artikel 12c Wet Vpb valt de rente die de vaste inrichting betaald aan de groep onder de verplichte groepsrentebox met een tarief aan vennootschapsbelasting van 5%. Het effect hiervan is dat de rente strikt genomen voor 80% niet meer aftrekbaar is.

De rente die de vaste inrichting aan haar cliënten in rekening brengt is daarentegen belast tegen het statutaire tarief van maximaal 25,5% (i.p.v. 5%). Met andere woorden de ontvangen rente wordt voor 100% in de heffing betrokken.

Als gevolg van de invoering van de verplichte groepsrentebox, zou de vaste inrichting - op basis van de 2008 cijfers - een bedrag van € 22,4 miljoen (dat is 80% van 28 miljoen) bij haar fiscale winst moeten optellen. Als gevolg hiervan, neemt cliënte in overweging de Nederlandse activiteiten te staken (met banenverlies als gevolg).

§3 Europees recht

Indien onze cliënte niet in een andere Europese lidstaat was gevestigd, maar alleen in Nederland dan was de verplichte groepsrente box mogelijk niet van toepassing geweest. Immers Nederlandse banken hebben het voordeel dat zij een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting kunnen vormen. Op grond hiervan kunnen zij als één belastingplichtige worden aangemerkt en daarmee voorkomen dat zij als groep worden betiteld. Wij vragen ons af of dit onderscheid tussen zuiver Nederlandse banken en Europese banken wel geoorloofd is op basis van het Europese recht.

§4 Falende Tegenbewijsregeling

Het voorgestelde artikel 12c voorziet in een tegenbewijsregeling. Deze houdt in dat beperkt aftrekbare groepsrente toch wordt aangemerkt als (volledig) aftrekbare derdenrente, voorzover de groepscrediteur extem heeft ingeleend. Er zal echter wel sprake moeten zijn van een direct (historisch) verband, volgens u. Voor de aanwezigheid van een dergelijk direct verband is vereist dat paralleliteit bestaat tussen de groepslening en de externe lening.

De voorgestelde tegenbewijsregeling lijkt uitermate geschikt voor belastingplichtigen die één of twee financieringen hebben aangetrokken van een groepscrediteur. Echter dit gaat niet op voor een bank die feitelijk niets anders doet dan het in- en uitlenen van gelden. De bank houdt en kan geen administratie aanhouden van elke euro die zij via haar vaste inrichtingen ter beschikking stelt aan haar cliënten.

Het is voor de vaste inrichting derhalve niet per lening vast te stellen, of deze uiteindelijk zijn gefinancierd met leningen van derde partijen of uit het eigen vermogen komen van de bank. De tegenbewijsregeling van artikel 12c biedt cliënte dus geen enkele uitkomst.

§5 Suggesties ter verbetering

In het voorstel en de toelichting op het voorstel wordt met geen woord gerept over de gevolgen van de verplichte groepsrentebox voor de financiële sector in het algemeen en (buitenlandse) banken in het bijzonder.

Om te voorkomen dat (een deel van) de banken getroffen wordt door de bijzonder nadelige gevolgen van deze regeling, stellen wij primair voor om de groepsrentebox niet te verplichten voor banken.

Global in Reach, Local in Touch

Buitenveldertselaan 106 - Postbus 75264, 1070 AG Amsterdam, Telefoon (020) 646 40 11, Fax (020) 646 32 51, E-mail amsterdam@hib-schippers.nl

Op onze diensten zijn de algemene voorwaarden van HLB Nederland Accountants & Consultants bv van toepassing, gedeponeerd bij de K.V.K. te Amsterdam onder nummer 33 23 86 06. HLB Schippers Beheer B.V. is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

HLB Schippers Beheer B.V. is a member of International. A world-wide organization of accounting firms and business advisers

www.hlb-schippers.nl

Pagina 2

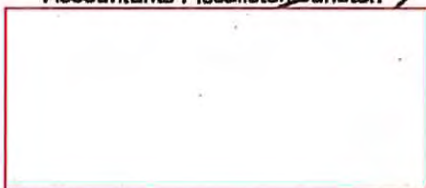
Accountants Fiscalisten Juristen

Als alternatief stellen wij voor om de tegenbewijsregeling te versoepelen voor belastingplichtigen uit de financiële sector, zoals banken. Laat voor deze groep belastingplichtigen de eis van direct (historisch) verband en paralleliteit varen, en introduceer een alternatief. Hierbij valt te denken aan een debt equity ratio toets op concern niveau, waarbij het percentage vreemd vermogen op concern niveau als maatgevend mag gelden voor de tegenbewijsregeling.

Op concern niveau bestaat het vermogen van cliënte uit 16% eigen vermogen en 84% vreemd vermogen. Volgens de alternatieve berekeningswijze zou de vaste inrichting 16% van haar rente als groepsrente aanmerken en 84% van haar rente als buiten het concern opgenomen rente.

Wij vertrouwen erop dat u onze reactie zult meenemen in uw wetsvoorstel. Mocht daar behoefte aan zijn, dan zijn wij uiteraard bereid het bovenstaande nader toe te lichten.

Hoogachtend,
HLB Schippers
Accountants Fiscalisten Juristen

Cc

L.K. Båtsman – Svenska Handelsbanken AB (publ.)
Tweede kamercommissie voor Financiën

Global in Reach, Local in Touch

Buitenveldertselaan 106 - Postbus 75264, 1070 AG Amsterdam, Telefoon (020) 646 40 11, Fax (020) 646 32 51, E-mail amsterdam@hnb-schippers.nl

Op onze diensten zijn de algemene voorwaarden van HLB Nederland Accountants & Consultants bv van toepassing, gedeponeerd bij de K.v.K. te Amsterdam onder nummer 33 23 89 06. HLB Schippers Beheer B.V. is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

HLB Schippers Beheer B.V. is a member of International. A world-wide organization of accounting firms and business advisers

www.hlb-schippers.nl

Pagina 3

Holland Financial Centre

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer Mr. Drs. J.C. de Jager
Postbus 202011
2500 EE DEN HAAG

Datum: 31 juli 2009
Betreft: Consultatie herziening rentebehandeling Vpb

Geachte heer De Jager,

HFC heeft met belangstelling kennis genomen van het consultatiedocument "verdeling Vpb-druk en renteproblematiek". Zoals reeds vermeld in onze brief d.d. 11 maart 2009 over de herziening behandeling groepsrente heeft HFC waardering voor de gekozen beleidsrichting. Deze zal naar inzicht van HFC een positieve invloed op het vestigingsklimaat hebben, excessieve restaf trek beperken en een vereenvoudiging van de vennootschapsbelasting tot gevolg hebben. Uiteindelijk komt dat ten goede aan de economische groei en werkgelegenheid in Nederland.

Ten aanzien van de genoemde varianten zijn wij van mening dat het niet aan HFC is om hierin een voorkeur aan te geven. Beide varianten kennen voor- en nadelen, maar de consequenties zijn vooral van belang voor ondernemingen buiten de financiële sector aangezien het rentesaldo in de financiële sector in de regel positief is. HFC is daarom van mening dat zij geen voorkeur moet uitspreken voor één van de varianten.

Aanpalende maatregelen

Tevens waardeert HFC uw standpunt dat de bij de herziening van de Vpb vrijkomende begrotingsruimte moet worden teruggesluisd naar het bedrijfsleven. Dat is in deze tijd van economische teruggang enerzijds moeilijk, gegeven de staat van het begrotingstekort, maar anderzijds juist noodzakelijk om economische herstel niet te blokkeren.

De opbrengst kan gebruikt worden om de effectieve tarieven van de Vpb te verlagen en moet, naar inzicht van HFC, gebruikt worden om ook andere verbeteringen tot stand te brengen die hieronder in beeld zijn gebracht.

1. Het HFC vindt het van groot belang dat de BTW–positie van vermogensbeheer voor de pensioensector en diensten verricht voor het internationale betalingsverkeer nader wordt herzien, zodat Nederland op dit gebied concurrerend kan gaan optreden. Op dit moment ontbreekt binnen de EU een gelijk speelveld, omdat Nederland wel BTW heft over deze activiteiten en andere lidstaten dit niet doen. HFC acht een dergelijke aanpassing ten faveure van de financiële sector ook gerechtvaardigd. De financiële sector is immers verantwoordelijk voor 14,8% van de opbrengst van de Vpb (Bron: CPB, Notitie Defiscalisering Rente, 25 november 2008), terwijl de sector 7% van de economie vertegenwoordigt. (Bron: CBS)
Voor de ontwikkeling van de speerpunten van HFC, recentelijk ook als speerpunt aangewezen in de kabinetsvisie 'Toekomst Financiële Sector', te weten Pensioendienstverlening en internationale betaal diensten, is deze harmonisatie van BTW van groot belang.
2. Het HFC blijft ernaar streven dat de dividendbelasting wordt gemoderniseerd. Dit is een belangrijke stimulans voor het Nederlandse vestigingsklimaat. Deze modernisering zou het volgende moeten omvatten.
 - a. De EU-vrijstelling van artikel 4 van de Wet op de dividendbelasting uit te breiden naar moedermaatschappijen die gevestigd zijn in een land dat een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting met Nederland heeft gesloten dat voorziet in een bepaling inzake uitwisseling van informatie, danwel,
 - b. Iedere dividenuitkering aan een inwoner van een dergelijk land vrij te stellen van dividendbelasting.
3. De buitenlandse belastingplicht van lichamen die een aanmerkelijk belang hebben in een Nederlands lichaam dient te worden afgeschaft. Hoewel deze bepaling in de praktijk niet tot belastingopbrengsten van enige importantie leidt, zien buitenlandse investeerders deze potentiële heffing als belemmerend omdat deze rechtsonzekerheid met zich meebrengt.

Hoogachtend,

Voorzitter

cc. Vaste Kamercommissie Financiën

THE JAPANESE CHAMBER OF COMMERCE
AND INDUSTRY IN THE NETHERLANDS

Mr. J.C. de Jager
Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Ministerie van Financiën	
Ontv.	1213 au - 473
Ulterl. afdoening	3 8 - au
Dossiernummer	27 3 - au
Trefwoord/DSP code	
Paraaf voor archiveren	

- Staatssecr.
- Sacr. Gen.
- D.G.F.Z.
- cc. 12.13

Amsterdam, 27 July 2009

Consultation memorandum of possible corporate income tax amendments

Dear Mr. J.C. de Jager,

Thank you very much for having a lunch with you on 15th of June, 2009. We enjoyed very much and had a fruitful discussion with you.

At first, allow me to express, on behalf of the Japanese Chamber of Commerce and Industry in the Netherlands, our deep appreciation for the continuous support of the Dutch government to advance the corporate climate for Japanese companies in this country. Through your efforts and those of your predecessors, the Netherlands has become an important strategic and operational center for the Japanese business community.

Especially, the consideration given by your government regarding Japan's anti-tax haven rules was greatly appreciated. Many Japanese companies might otherwise have been forced to leave the Netherlands had the corporate tax rate been settled at 25% or below.

In relation to the Consultation memorandum of possible corporate income tax amendments dated 15th June 2009, as requested, we would like to provide our comment on this, especially compulsory group interest box system. We sincerely hope that you will have an opportunity to take into account our comments.

1. Group Interest Box for Financial Companies

We understand from the compulsory group interest box system that the interest income and expenses on related party debt will effectively be taxable / deductible against a reduced rate of 5%. This means that the effective tax rate of Japanese companies in the Netherlands

which have group interest income would become on or below 25%. As you may know well, if the effective tax rate of a Japanese company in the Netherlands is on or below 25%, Japanese Anti Tax Haven Legislation ("JATHL") will be applied, with the result that the reported income in the Netherlands will be taxed at Japan (around 41%), unless such Japanese company meets all 4 active business tests. We believe that in any event the below types of Japanese companies in the Netherlands would be faced with JATHL due to introduction of group interest box system.

i. Group finance companies

If the group interest income is positive, the effective tax rate of a group finance company is on or below 25%. In principle, a finance company does not meet the active business tests for JATHL. This means that income reported in the Netherlands would be taxed in Japan against full tax rates.

ii. Share holding companies

A number of share holding companies lend to group (finance) companies, since they usually have sufficient cash received through dividend distributions from their subsidiary companies. This means that the share holding companies would have group interest income with the result that their effective tax rate would be on or below 25%. Same as group finance companies, share holding and finance companies would not meet active business tests for JATHL. Then income from the Netherlands would be taxed in Japan against full tax rates.

iii. Group leasing companies

We understand that the interest part of leasing income from group companies would be subject to the group interest box system as well. If such income is positive, the effective tax rate of group leasing company is on or below 25%. In principle, a leasing company would not meet the active business tests for JATHL. This means that income from the Netherlands would be taxed in Japan against full tax rates.

If those Japanese companies are subject to JATHL due to introduction of compulsory group interest box system, the effective tax rate of the Netherlands income will be increased due to additional taxation in Japan. As such the tax benefits of the Netherlands will disappear and other countries will become more favorable. It is our sincere believe and concern that these Japanese companies will consider to decrease the activities in the Netherlands substantially or might even leave the Netherlands as a result. We believe that this is contrary to the purposes of the introduction of group interest box system. We may refer to the report of the Dutch

Japanese Trade Organisation (DUJAT) dated 10 September 2008 in which the revenue loss for corporate income tax (excluding VAT, payroll tax and other negative impact) is estimated at around € 400 million in case the current financing/leasing activities would leave the Netherlands.

In order to avoid situations like this, we would like to suggest to insert certain conditions for applying the group interest box such as, for instance, substance requirement. For example, only the company who employs over (let's say) 5 number of employees could apply the group interest box system. If this is the case, most of the Japanese finance companies and share holding companies can not apply group interest box system which would save them from leaving the Netherlands.

2. Group Interest Box for Operational Companies

There are many real Japanese operational companies in the Netherlands borrowing money from group finance company (no tax haven) for their own operational business activity. If group interest box system will be applicable, the deduction of group interest expense would take place against 5% (instead of 25.5%) and would therefore increase the effective tax rate of such company. We believe that this should not be the purpose of the group interest box which should bring tax incentives to real operational companies (especially in these difficult times) rather than an extra tax liability.

Also, JATHL may affect to Japanese group distribution center in the Netherlands due to introduction of group interest box system. Group distribution centers generally also conduct group finance activity or lend money to group finance company. Since the group interest income of those group distribution centers is generally positive, the effective tax rate for JATHL will be on or below 25%. Although group distribution centers are active business companies, they generally do not meet the active business tests for JATHL purposes. Therefore, the income in the Netherlands will be taxed in Japan against full tax rates and will therefore be a reason to

- transfer finance activities to outside the Netherlands;
- transfer other/all business operations to outside the Netherlands;
- having potential Japanese investors stay out of the Netherlands and locate in one of our surrounding countries.

We may again refer to the aforementioned DUJAT report indicating the tax and employment consequences (around 26,000 FTE) if the HQ/distribution companies would leave the

Netherlands. This means that the revenue loss for corporate income tax, VAT, payroll tax, custom duty and other negative impact would be occurred.

3. Final remarks

In the past years we have had a lot of discussions about the top corporate income tax rate in the Netherlands. We have always appreciated these constructive discussions and the transparency applied by the Ministry of Finance in this respect. And of course we were pleased that the top corporate income tax rate could remain in excess of 25%. However, given the frequent finance activities of Japanese companies in the Netherlands, the introduction of the group interest box either results in increase of the effective tax rate (for intragroup debt funded operational companies) or in decrease to 25% or less. Both situations are negative for Japanese companies.

If you have any questions in this letter, please contact us.

Yours sincerely,

2 e en g

Chairman

The Japanese Chamber of Commerce & Industry in the Netherlands

Van Loman & Co

Drie Stammenweg 1
3628 BW Kockeigen

Telefoon:
+31 (0)346 24 28 28

→ Drie Stammenweg 1, 3628 BW Kockeigen

Telefax:
+31 (0)346 24 03 15

Het Ministerie van Financiën
T.a.v. de Directie Directe Belastingen
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

info@vanloman.nl
www.vanloman.nl

22 juli 2009

Betreft: Reactie op het consultatiedocument inzake de behandeling van groepsrente en deelnemingsrente.

Geachte heer, mevrouw,

Hieronder reageren wij op het consultatiedocument inzake de behandeling van groepsrente en deelnemingsrente met datum 15 juni 2009. Wij hebben onze reactie per artikellid samengevat.

Rentebbox

Artikel 12c lid 1

In de lijst van winstbestanddelen waarop artikel 12c van toepassing zal zijn, ontbreken de inkomsten uit banktegoeden en beleggingen die worden aangehouden door een in Nederland gevestigd treasury centrum. Het treasury centrum verstrekt leningen aan verbonden lichamen en verkrijgt leningen van verbonden lichamen. Voor het verschil trekt zij of externe financieringen aan of doet zij externe uitzettingen van gelden dan wel doet zij beleggingen. De uitzettingen en beleggingen vallen buiten de regeling van artikel 12c. Daarmee wordt het voor internationaal opererende partijen onaantrekkelijk om in Nederland treasury activiteiten te ontplooien. De rente op ingeleende gelden is slechts voor 20% aftrekbaar terwijl daarmee samenhangende inkomsten voor 100% belast worden. Verzoeken daarom de inkomsten uit banktegoeden en beleggingen die worden aangehouden door een in Nederland gevestigd treasury centrum op te nemen in de lijst van inkomsten waarop artikel 12c van toepassing zal zijn.

Artikel 12c lid 2

In lid 2 van artikel 12c wordt gedefinieerd wanneer een lichaam verbonden is in de zin van artikel 12c. Daarbij worden de zeggenschapsrechten van een samenwerkende groep lichamen of natuurlijke personen toegerekend aan alle leden van die samenwerkende groep. Het is onduidelijk wanneer sprake is van samenwerking door aandeelhouders als bedoeld in het tweede lid. Eigenlijk werken aandeelhouders in een vennootschap per definitie samen. Zij investeren immers allen in dezelfde vennootschap en een gelijkgericht doel. In de toelichting wordt de joint venture genoemd als een voorbeeld van een vennootschap waarbij de aandeelhouders samenwerken.

Van Loman & Co

De mate van samenwerking in een joint venture kan sterk variëren. Verzoeken te verduidelijken waarin de samenwerking tussen aandeelhouders moet bestaan om als samenwerking als bedoeld in artikel 12c lid 2 te kwalificeren.

Onder andere in securitisatie-transacties komen "orphan"-structuren voor. Daarbij wordt een special purpose company (een SPC) opgezet waarin de aandelen worden gehouden door een stichting. De SPC gaat vervolgens transacties aan. De partijen die de structuur opzetten zijn vaak tegenpartij van de SPC. Hoewel die partijen doorgaans geen formele zeggenschap over de SPC hebben, is er informeel vaak wel een bepaalde invloed op de SPC bijvoorbeeld omdat zij activa in de SPC managen. Is er in dat geval sprake van verbondenheid tussen de SPC en de partijen die de SPC hebben opgezet?

Artikel 12c lid 3

In lid 3 letter b wordt bepaald dat artikel 12c ook van toepassing is op de rentecomponent in de vergoedingen die aan een verbonden lichaam wordt betaald voor de terbeschikkingstelling van materiele vaste activa. Verzoeken te bevestigen of operationele lease van activa wordt bestreken door de omschrijving van lid 3, letter b. Verzoeken aan te geven hoe de rentecomponent in de huur- of leasebetaling moet worden bepaald.

Het komt in de praktijk veel voor dat een ondernemer een deel van de aandelen in een werkmaatschappij overdraagt aan bijvoorbeeld een opvolger en dat hij het een bedrijfspand in een aparte vastgoed vennootschap heeft ondergebracht waarin hij geen aandelen overdraagt. Er ontstaat dan de situatie dat de vastgoedvennootschap laag belast wordt en de werkmaatschappij (waarin dan ook de opvolger participeert) een relatief hoge belastingdruk zal kennen. Is hier een verzachtende regeling voor te treffen?

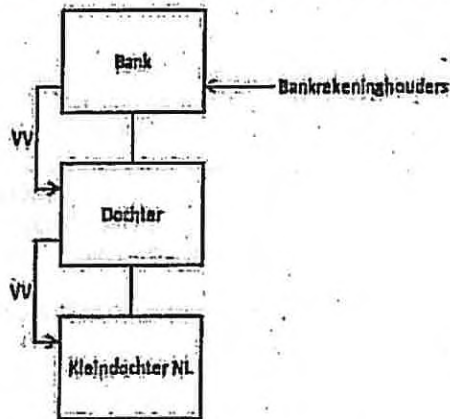
Artikel 12c lid 5

Lid 5 bepaalt dat het eerste lid niet van toepassing is met betrekking tot rente en kosten ter zake van een geldlening verschuldigd aan een verbonden lichaam voor zover die geldlening direct verband houdt met een geldlening die door een verbonden lichaam is verschuldigd aan een niet verbonden lichaam.

Deze bepaling is van groot belang voor de buitenlandse investeringen in Nederland. Verzoeken te verduidelijken of het verbonden lichaam dat extern heeft geleend ook van natuurlijke personen mag hebben geleend (de tekst spreekt van "verschuldigd aan een niet verbonden lichaam"). Verzoeken ook te verduidelijken of via meerdere tussenschakels mag worden ingeleend (bijvoorbeeld: A leent van B, B leent van C, C leent van een derde; kan A de rente volledig afrekken indien A, B en C verbonden zijn?).

Voor de vaststelling of er een direct verband is tussen de interne lening en de externe lening stelt de toelichting als eis dat tussen de leningen paralleliteit bestaat. Er zijn echter situaties waarin er weinig twijfel over kan bestaan dat een interne lening uiteindelijk extern is gefinancierd door de groep maar waar paralleliteit niet aan kan worden getoond. Wij geven het voorbeeld van een buitenlandse bank die tevens een dochter heeft die leasing activiteiten ontplooit. De dochter heeft een Nederlandse kleindochter. De kleindochter wordt deels met vreemd vermogen gefinancierd door de dochter. Die dochter financiert de vordering op de kleindochter met een lening van de moeder. Op de volgende pagina hebben we een overzicht van de geschetste structuur opgenomen.

Van Loman & Co

Aangezien de moeder een bank is, zal deze doorgaans geen specifieke schulden aangaan ten behoeve van de financiering van haar vordering op de dochter. Het leidt echter weinig twijfel dat de bank van haar rekeninghouders heeft geleend om de vordering te financieren. Parallelliteit tussen de voorwaarden waaronder de bank in- en uitleent is er doorgaans niet. Wij zouden het op prijs stellen indien u voor dit soort gevallen een regeling treft. Wij suggereren een regeling waarbij de kleindochter de rente volledig mag aftrekken zolang de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen niet kleiner is dan die op het niveau van de bank.

Lid 5 treft een regeling voor gevallen waarin de groep als geheel extern heeft ingeleend. Er wordt in artikel 12c geen regeling getroffen voor gevallen waarin uit de groep wordt ingeleend en aan een derde wordt doorgeleend. In dat geval worden rente-inkomsten volledig belast en zijn de rente-uitgaven slechts voor 20 procent aftrekbaar. Verzoeken ook in de lijst van artikel 12c lid 5 op te nemen dat de rente die betaald wordt op leningen van verbonden lichamen volledig aftrekbaar is indien er een direct verband is met aan derden verstrekte geldleningen.

Overgangsrecht

Er zijn vele langlopende transacties waarbij Nederlandse SPC's partij zijn. Als gevolg van het wetsvoorstel zal de belastingdruk van deze SPC's groter worden dan de inkomsten. Deze transacties zullen bij onverkorte invoering van het wetsvoorstel moeten worden geherstructureerd. Dat is in de praktijk echter moeilijk omdat de transacties vaak deels met derden zijn afgesloten. De reputatie van Nederland als een betrouwbare jurisdictie komt op de tocht indien voor deze categorie geen overgangsregeling wordt getroffen. Verzoek daarom een overgangsregeling te treffen op grond waarvan de behandeling van rente op lopende transacties ongewijzigd blijft.

Renteaftrekheperking

Van de overwogen alternatieven, heeft wat ons betreft alternatief 1 de voorkeur. Voor zover alternatief 2 uw voorkeur krijgt, verzoeken wij u om het in artikel 10d lid 2 genoemde percentage te differentiëren naar branche. Het percentage van 30% pakt voor een vennootschap in de banksector of de lease-sector heel anders uit dan voor een vennootschap in bijvoorbeeld de IT sector. De groepstoets van artikel 10d lid 5 biedt voor ondernemingen in de financiële dienstverlening geen soelaas indien de groep een conglomeraat is met gediversifieerde activiteiten. Voor die gevallen kan slechts een differentiatie in het in lid 2 genoemde percentage uitkomst bieden.

Van Loman & Co

Terugsluismaatregel

In de brief bij het consultatiedocument wordt een maatregel aangekondigd waarmee de opbrengst van de wetswijziging zal worden teruggestuisd naar de belastingplichtigen. Wij wijzen erop dat de rentebox maatregel slechts een deel van het Japanse bedrijfsleven in Nederland zal treffen en dat het voor een belangrijk deel van de groep die niet wordt getroffen van groot belang blijft dat het toptarief in de vennootschapsbelasting boven de 25% blijft. Indien het toptarief onder die grens zakt, kan voornamelijk slechts een speciaal tarief voor Japanse ondernemingen of een regeling in het Japans-Nederlands belastingverdrag een verder vertrek van Japanse ondernemingen uit Nederland voorkomen.

Wij vertrouwen erop u met het bovenstaande bruikbare input voor het wetgevingsproces te hebben geleverd. Indien gewenst zijn wij graag voor nader overleg beschikbaar.

Hoogachtend,
namens Van Loman & Co

Ministerie van Financiën
 T.a.v.: de Staatssecretaris van Financiën
 De heer drs. J.K. de Jager
 Postbus 20201
 2500 EE Den Haag

Beleid & Belangenbehartiging

Ref: P09.08.10/ [redacted]

Tel: [redacted]

Fax: [redacted]

E-mail: [redacted]@mkb.nl

Betreft: Commentaar op Consultatiedocument Verdeling VPB-druk en renteproblematiek
 DB/2009/227U

Delft, 10 augustus 2009

Geachte heer De Jager,

Met veel interesse hebben wij kennis genomen van onderhavig consultatiedocument. Wij stellen het zeer op prijs dat in dit stadium al de mogelijkheid wordt geboden commentaar te geven op wetgevingsintenties die voor het midden- en kleinbedrijf in Nederland van groot belang kunnen zijn. Deze werkwijze komt – ons inziens – de kwaliteit van wetgeving zeer ten goede. Wij maken dan ook hierbij graag gebruik van de mogelijkheid om een reactie op dit document te geven. De gedachte bij ons commentaar is steeds dat reparatiemaatregelen zich specifiek moeten richten op geconstateerde onevenwichtigheden en dat een algemene renteaftrekbepijking en algemeen dwingende vermogensverhoudingen bij overnames daarbij principieel disproportioneel zijn.

De kern van het document wordt gevormd door de gedachte dat aanpassing van de renteaftrekgeregels voor vennootschappen noodzakelijk is. Deze gedachte is niet nieuw. De afgelopen jaren is meermaals de renteaftrek aangepast. Kennelijk werken al de eerder genomen maatregelen nog steeds niet goed, en dat is om meerdere redenen te betreuren. Daarom willen wij u allereerst verzoeken ook met betrekking tot de verdere voortgang van het wetgevingsproces de zorgvuldigheid te allen tijde boven de snelheid te stellen.

De noodzakelijke zorgvuldigheid dient met name betracht te worden met betrekking tot het hier toepasselijke overgangsrecht. Helaas wordt in het consultatiedocument niet ingegaan op de gevolgen voor bestaande situaties van bedrijven. Bedrijven zullen ten aanzien van de onderhavige veranderingen ruim de tijd nodig hebben om hun financiële structuur aan te passen aan de wijzigende wetgeving. Een behoorlijke overgangsperiode – gedurende ten minste het jaar 2010 – waarbij de bestaande fiscaal-juridische positie van bedrijven wordt gerespecteerd, is daarvoor noodzakelijk.

MKB-Nederland onderkent het belang van het beperken van de uitholling van de Nederlandse belastinggrondslag door overhevelen van winst als (rente)kosten naar het buitenland. Daarbij merken wij wel op dat de oorzaak van deze uitholling niet wordt veroorzaakt door het (vrijwel altijd) lokaal opererende mkb. Dit brengt ons inziens met zich mee dat iedere oplossing derhalve moet voldoen aan het criterium dat mkb-bedrijven door de nieuwe regels niet worden benadeeld ten opzichte van de huidige situatie.

Verplichte groepsrentebox

Allereerst valt op aan de vormgeving van de groepsrentebox dat het succes van deze faciliteit voor een Nederlands bedrijf wordt bepaald door zijn vermogen geld uit te lenen aan haar buitenlandse dochtermaatschappijen uit het aanwezige eigen vermogen (geld uitlenen door zelf in te lenen is bij deze faciliteit niet mogelijk). Hier gaat natuurlijk wel een voorwaarde aan vooraf. Er moet in Nederland wel genoeg vermogen zijn om dit te doen. Dit is lang niet altijd het geval. Het betreft hier vaak jonge Nederlandse middenbedrijven die de laatste vier jaar sterk gegroeid zijn. Het is te betreuren dat – mede in het licht van goed overgangsrecht – in het consultatiedocument geen analyse is gemaakt van bedrijfsoorten en de verschillende negatieve consequenties van de voorstellen.

Bij het beoordelen van de voorgestelde verplichte groepsrentebox valt voorts op dat het in veel gevallen onduidelijk is wat onder een 'groep' en 'zeggenschap' moet worden verstaan. Met name bij familiebedrijven zou dit tot lastige situaties kunnen leiden. Aandelen die worden gehouden door een samenwerkende groep van natuurlijke personen kunnen aan elkaar worden toegerekend. Stel drie broers bezitten alle aandelen van BV A en alle aandelen van BV B direct in privé. Deze vennootschappen kunnen met elkaar (als groep) verbonden zijn indien de broers in dit verband worden aangemerkt als een samenwerkende groep. Governance binnen een (grote) familie, waarbij het niet ongebruikelijk is dat verschillende generaties gelijktijdig een rol spelen bij de eigendom, het bestuur en de financiering van een onderneming, kan gezien worden als een 'ongoing' delicaat proces met meerdere stakeholders. Onduidelijkheid over het begrip samenwerkende groep zal ontegenzeggelijk de complexiteit vergroten en daarmee als belastend worden ervaren. Een nadere uitwerking van de begrippen 'groep' en 'zeggenschap' is derhalve zeer gewenst.

Artikel 12, lid 2 van de concept wettekst in het consultatiedocument bepaalt dat de vraag, of er sprake is van een samenwerkende groep, aan de inspecteur kan worden voorgelegd. De mogelijkheid om de vraag aan de inspecteur voor te leggen spreekt wel aan, nu daarmee aan iedere specifieke situatie recht kan worden gedaan. De praktijk leert daarbij echter dat de aard van de gevraagde goedkeuring het nodige overleg vergt en dat inspecteurs zich genoodzaakt zien om de goedkeuring te kwalificeren als een momentopname.

Dit neemt veel van de gesuggereerde zekerheid weg. MKB-Nederland vindt dan ook dat naast de mogelijkheid tot het voorleggen van een vraag aan de inspecteur duidelijk uit de toelichting moet blijken wat onder een samenwerkende groep en zeggenschap moet worden verstaan.

Ten aanzien van de verplichte groepsrentebox valt voorts op dat daaronder ook worden begrepen huur- en leasebedragen, althans de financieringscomponent daarvan.

Dit kan tot discussies leiden over de hoogte van deze financieringscomponent. Om onnodige procedures te voorkomen zou het aan te bevelen zijn hiervoor vooraf een vaste verhouding tussen rente en overige componenten in te stellen. De belastingplichtige zou daarvan alleen mogen afwijken als hij daarvoor voldoende tegenbewijs kan leveren.

Verder kan door het verplicht in de groepsrentebox opnemen van (met name) een deel van de huur voor materiële vaste activa een complicatie ontstaan als er meerdere aandeelhouders zijn, die echter niet allen evenveel belang hebben in de verhuur van de door de onderneming gebruikte activa. De aandeelhouders die tevens eigenaar/verhuurder zijn van de activa worden dan fiscaal bevoordeeld ten laste van de andere aandeelhouders. In dit kader is relevant dat een aandeelhouder niet alleen als verbonden lichaam kwalificeert als er sprake is van (beslissende) zeggenschap, maar dat dat ook zo kan zijn als de zeggenschapsrechten verspreid zijn over familieleden die als samenwerkende groep opereren.

Overigens rijst de vraag of het noodzakelijk is om verhuur van onroerend goed (een veel voorkomend verschijnsel in het mkb) überhaupt in de groepsrentebox te betrekken. De huurbaten worden immers altijd in Nederland belast, ook bij een buitenlandse verhuurder (art. 17a wet VPB). Vooral in opvolgings- en overdrachtssituaties is er vaak sprake van huur/verhuur door een verbonden lichaam of een partij die deel uit maakt van een samenwerkende groep. Opname van (een deel van) de huur in de groepsrentebox is dan echter niet gewenst. Daarbij leidt de in het consultatiedocument opgenomen vormgeving tot onevenwichtigheden. Voor het bepalen van de deelnemingsrente ad artikel 131 wordt het EV onder andere verhoogd met 80% van de waarde van de leningen die door de rentebox lopen. Voor huursituaties geldt dat het rente-element volledig door de rentebox loopt, terwijl het EV slechts wordt verhoogd met 80% van de rente (in plaats van de hoofdsom). Een huursituatie wordt daarmee slechter behandeld dan een leensituatie, terwijl het idee is om off-balance en on-balance situaties gelijk te behandelen.

Renteaftrekbeperkingen

Er worden twee varianten van rente-aftrekbeperkingen voorgesteld. Allereerst is MKB-Nederland principieel van mening dat, als er normale zakelijke leningen van derden worden opgenomen en er derhalve ook geen sprake is van constructies om het resultaat van de eigen groep te optimaliseren, de op deze leningen betaalde rente ook normaal fiscaal aftrekbaar hoort te zijn, ongeacht de balansverhoudingen.

MKB-Nederland vindt het positief dat er voor elke voorgestelde variant een grens is opgenomen, waaronder de renteaftrek altijd in stand blijft. Hiermee wordt bereikt dat een groot aantal mkb-ondernemingen buiten de aftrekbeperkingen blijft. Deze grens wordt thans voorgesteld op € 250.000. Wij vragen ons hierbij wel af of hier een juiste maatvoering is gehanteerd. Bij een huidig renteniveau van rond de 5% komt deze grens neer op een leningbedrag van € 5.000.000. Voor de meer kapitaalintensieve mkb-bedrijven, bedrijven met eigen onroerend goed, of goeddraaiende bedrijven die recent zijn overgenomen is dit geen abnormaal hoge financiering. In veel situaties zal de financiering hoger uitvallen. Daarom pleitten wij er voor de eisen van de praktijk te volgen en de renteaftrekbeperkingen pas te laten ingaan boven een bedrag van € 500.000. Dat komt de facto er op neer dat – onder de huidige marktverhoudingen – een financiering tot ongeveer € 10.000.000 niet zal worden geraakt door renteaftrekbeperkingen. Daarmee zal ook het kapitaalintensievere mkb grotendeels buiten deze complexe materie kunnen blijven.

MKB-Nederland vindt daarnaast dat het grensbedrag moet meebewegen met de actuele rentestand. Als dit niet gebeurt kan bij oplopende rentes de rente op een lening van gelijkblijvende omvang opeens toch (deels) niet langer aftrekbaar blijken. Het omgekeerde is overigens ook – gezien vanuit de doelstelling van de voorgenomen wetswijzigingen – niet wenselijk.

Hoewel het niet als zodanig is gepresenteerd herbergt artikel 12c ook een (extra) renteaftrekbeperking die MKB-Nederland als ongewenst voorkomt. Veel landen waarin deelnemingen gehouden worden gebieden het aanhouden van eigen vermogen in dochters van hun nationaliteit. Dit kan in voorkomende gevallen leiden tot een verhoging van de belastendruk van de gehele groep als gevolg van de verlaging van het tarief aan de aftrekzijde. Er is in een aantal situaties niet eenvoudig een mogelijkheid tot herstructurering hiervan.

Variant 1

De mechanische berekening van de renteaftrekbeperking van variant 1 lijkt op het eerste oog een genereuze tegemoetkoming ter verzachting van de pijn door het aanwezige eigen vermogen eerst aan de deelnemingen toe te kennen. Voor een grote groep bedrijven - met name jonge succesvolle en/of veelbelovende - bedrijven lijkt deze verzachting echter geen soelaas te bieden. Vaak hebben deze bedrijven hun succes (mede) te danken aan hun groei in het buitenland. Deze groei is veelal gefinancierd met vreemd vermogen. Door het huidige economische tij is daarnaast het eigen vermogen van deze bedrijven (sterk) afgenomen. Per saldo betekent dit dat deze bedrijven ondanks de gunstige toerekening zeer waarschijnlijk hard getroffen zullen worden, tenzij zij in staat zijn hun eigen vermogen, immers de kritische factor voor de gunstige toerekening, uit te breiden. Om uiteenlopende redenen (verstoring eigendomsverhoudingen, geen cash beschikbaar) lijkt dit eerder een theoretische mogelijkheid dan een reële optie.

De beperking van aftrek van excessieve rente bij overnames (artikel 15ad) leidt verder tot specifieke problemen. Allereerst is daar het voor alle belastingplichtigen geldende probleem van het 'goodwillgat' dat speelt bij toepassing van de tegenbewijsregeling (artikel 15ad, lid 2 onderdeel b). De tegenbewijsregeling kijkt voor het bepalen van de debt-equity ratio naar het fiscale vermogen. Dit leidt er toe dat betaalde goodwill – die fiscaal verdwijnt bij voeging van de overgenomen vennootschap(en) in de fiscale eenheid – het fiscale eigen vermogen vermindert. Hierdoor kunnen ook overnames die niet bovenmatig met vreemd vermogen zijn gefinancierd worden getroffen door deze renteaftrekbeperkende maatregel.

Met het oog op de continuïteit is de fiscale begeleiding van een bedrijfsopvolging (binnen familiebedrijven en daarbuiten) een belangrijk thema. Naast het hiervoor beschreven probleem werpt artikel 15ad ook een drempel op voor reële bedrijfsopvolgingen van het familiebedrijf zelf. In artikel 15ad, zoals dat tot 2007 gold, was een tegenbewijsregeling opgenomen die bedrijfsopvolging van het midden- en kleinbedrijf moest vrijwaren van renteaftrekbeperking op geldleningen die noodzakelijk kunnen zijn om bedrijfsopvolgingen te kunnen realiseren. MKB-Nederland ziet niet in waarom anno 2010 deze wens niet meer zou bestaan. Een dergelijke belemmering is ons inziens niet in lijn met de aanpassingen in de Inkomstenbelasting en de Successiewet die recent zijn voorgesteld om bedrijfsopvolging door schenking en vererving te versoepelen. Wij pleiten er derhalve voor om in het voorgestelde artikel 15ad wederom een regeling op te nemen die geen renteaftrekbeperking doet ontstaan bij reële bedrijfsopvolgingen van het (familie)bedrijf.

Onder het vorige kopje hebben wij gepleit voor verhoging van het bedrag waaronder rente altijd aftrekbaar blijft tot € 500.000. Dit is mede zeer wenselijk omdat, als de keuze valt op variant 1, er ingevolge art. 15 ad lid 2 onder b in veel normale overnamesituaties in het geheel geen renteaftrek meer mogelijk zal zijn boven het grensbedrag. Art. 15 ad stelt de absolute eis dat er voor renteaftrek altijd tenminste sprake moet zijn van een verhouding Eigen/Vreemd (gesaldeerd) vermogen van 1:3. Wij vinden dat veel te strikt. Als de genoemde vermogensverhoudingen niet worden gehaald, gaat de volledige renteaftrek verloren. Dat kan in bepaalde situaties zeer onredelijk uitpakken. Waarom is niet gekozen voor een beperking van de renteaftrek voor zover de vermogensverhouding 1:3 wordt overschreden? Het gaat tenslotte om beperking van excessieve rente-aftrek.

Variant 2

De voorgestelde earningsstrippingsregel (variant 2) bepaalt dat maximaal 30% van de EBITDA als rentelasten in aftrek kan worden gebracht. Bij de earningsstripping maatregel wordt het streven naar maximalisatie van de jaarwinst daardoor belangrijk. Maximalisatie van de jaarwinst is meestal geen hoofddoelstelling. De doelstellingen van de meeste bedrijven in Nederland zijn genuanceerder en duurzamer. Een ondernemer die de continuïteit van zijn bedrijf en de beschikbare arbeidsplaatsen hoog in het vaandel heeft, kan vanuit dat oogpunt tijdelijk een lagere winst (een lagere EBITDA) aanvaarden. Door de in variant 2 voorgestelde earningsstrippingregels wordt de onderneming dan echter (sneller) getroffen door beperking van de renteaftrek. MKB-Nederland neemt aan dat dit niet wordt beoogd met de regeling en zelfs een onwenselijk gevolg is. Daarbij maken wij nog de opmerking dat – evenals bij variant 1 – helaas ook bij variant 2 niet is gekozen voor een evenredige aftrekkcorrectie. Overwogen zou moeten worden aftrek te beperken voor zover de gestelde vermogensverhoudingen van de groep worden overschreden.

In het verlengde hiervan geldt dat deze renteaftrekbeperking ongunstig pro-cyclisch werkt. Immers als de economie tegenzit, dan zal de EBITDA van de meeste bedrijven onder druk komen te staan. Door deze maatregel wordt de cash flow extra negatief beïnvloed, omdat een groter deel van de rente niet aftrekbaar zal zijn en daarmee de belastingdruk verhoudingsgewijs toeneemt.

Het midden- en kleinbedrijf (en het familiebedrijf in het bijzonder) is vaak bereid om in moeilijkere tijden andere keuzes te maken ten aanzien van bijvoorbeeld behoud van arbeidsplaatsen. De earningsstripping maatregel stimuleert dit niet, nu deze keuze kan leiden tot een lagere winst en daarmee beperking van de renteaftrek. Een dergelijke keuze vraagt dan wellicht te veel van een bedrijf: een lagere (commerciële) winst én beperking van renteaftrek.

Een oplossing voor beide voorgenoemde punten kan zijn dat in economisch zware tijden de drempel of de 30%-limiet van art. 10d, lid 2 wordt verhoogd; tijdig inspringen op veranderende omstandigheden is dan noodzakelijk.

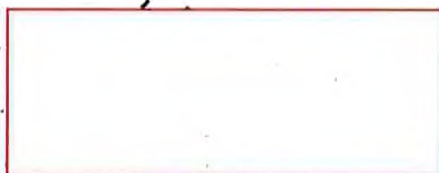
De tariefsverlaging van de vennootschapsbelasting in 2007 is voor een groot deel betaald door de bedrijven met een grote vastgoedportefeuille en familiebedrijven in de vastgoedsector. De door de overheid voorgestelde earningsstrippingsregel zal naar verwachting een behoorlijke impact hebben op deze groep. Financieringslasten bedragen in geval van vastgoed veel meer dan 30% van de EBITDA. Ook in deze tijden van financiële crisis wordt vaak nog 60% van de waarde van het vastgoed gefinancierd door de bank. Door de rente in aftrek te beperken, stijgt het belastbaar bedrag en de verschuldigde belasting. Dit leidt tot een cash-out die veel bedrijven niet kunnen dragen zonder in overleg te treden met de bank.

Terugsluis van de opbrengsten

Het is nog niet duidelijk op welke wijze een terugsluis van de extra belastingbaten in dit verband zal gaan plaatsvinden. Het staat vast dat bovenstaande maatregelen voor een groot aantal bedrijven – nationaal en internationaal opererend, groot, middelgroot en klein – aan de hand van de hier bedoelde voorstellen een lastenverzwaring zullen ondervinden. MKB-Nederland is van mening dat deze lastenverzwaring volledig gecompenseerd dient te worden. Indien hiervoor in het aanstaande wetsvoorstel geen voldoende waarborgen voor zijn opgenomen, kan MKB-Nederland hiermee niet akkoord gaan.

Wij vertrouwen er op dat u bij de verdere uitwerking van het wetsvoorstel rekening zult houden met onze op- en aanmerkingen. Uiteraard zijn wij tot het geven van een nadere toelichting op deze brief te allen tijde bereid.

Hoogachtend,

Voorzitter MKB-Nederland

Contactpersoon:

@mkb.nl,

Van: [redacted] @nautadotnl.com
 Verzonden: vrijdag 31 Juli 2009 16:34
 Aan: Ministerie van Financiën (Vpb)
 CC: [redacted]
 Onderwerp: Reactie consultatiedocument VPB

Geachte heer/mevrouw,

In reactie op uw uitnodiging om te reageren op het consultatiedocument VPB, verzoek ik vriendelijk uw aandacht voor het volgende.

Door invoering van de verplichte groepsrentebox kan een mismatch ontstaan tussen het toepasselijke effectieve VPB-tarief op ontvangen en op betaalde rente indien wordt (i) ingeleend van een derde en doorgeleend aan een verbonden lichaam; of (ii) ingeleend van een verbonden lichaam en doorgeleend aan een derde. In de eerste situatie zou effectief de betaalde rente in beginsel aftrekbaar zijn tegen 25,5%, terwijl de ontvangen rente slecht belast zou zijn tegen 5%. In de tweede situatie is effectief de betaalde rente slechts aftrekbaar tegen 5%, terwijl de ontvangen rente is belast tegen 25,5%.

Voor de eerste situatie is in het zesde lid van artikel 12c een regeling voorgesteld die bovengenoemde mismatch wegneemt; de lening van de derde wordt aangemerkt als een lening van een verbonden lichaam en zo wordt zowel de ontvangen rente als betaalde rente effectief belast resp. afgetrokken tegen 5%. Voor de tweede situatie is een dergelijke regeling niet voorgesteld.

Het instandlaten van deze mismatch heeft mogelijk ernstige gevolgen voor de praktijk van bijvoorbeeld securitisaties, waarbij een bank een portefeuille hypotheekvorderingen (leningen verstrekt aan derden) overdraagt aan een daarvoor speciaal opgerichte vennootschap (een SPV), die ter financiering van de aankoop van de portefeuille vaak notes uitgeeft in de markt, maar ook voor een deel een lening aantrekt bij de bank. In sommige gevallen financiert de SPV de portefeuille zelfs volledig met een lening van de bank. De SPV wordt meestal opgericht en beheerd door een onafhankelijke trustmaatschappij. De bank en de SPV zijn dus niet verbonden middels een belang in aandelen en/of stemrechten. Voor de toepassing van artikel 12c zijn de bank en de SPV echter wel verbonden als de bank "zeggenschap" heeft over de SPV. Met dit - voor de Wet VPB - nieuwe begrip "zeggenschap" wordt, volgens de toelichting in het consultatiedocument, beoogd aan te sluiten bij de commerciële criteria op grond waarvan een groep van lichamen verplicht is een geconsolideerde jaarrekening op te stellen (IAS 27). IFRS en IAS geven specifieke regels voor de vraag wanneer sprake is van zeggenschap over een SPV en wanneer deze geconsolideerd moet worden door, in ons voorbeeld, de bank. Indien artikel 12c beoogt daar volledig bij aan te sluiten, dan is het zeer wel mogelijk dat de lening die de bank verstrekt aan de SPV, voor de SPV wordt aangemerkt als een lening van een verbonden lichaam (omdat de bank in feite het recht op bepaalde voordelen blijft behouden en risico's blijft open met betrekking tot de portefeuille). Bij de SPV zou dan ruim 80% van de ontvangen rente volledig belast zijn, terwijl normaal in dit soort situaties een kleine marge voldoende is. De SPV loopt immers weinig risico en heeft geen recht op daadwerkelijke winsten; de SPV betaalt in feite alles wat zij ontvangt door aan de bank (en aan eventuele notehouders). De fiscale positie van de SPV en van de bank in relatie tot de securitisatie wordt in onze praktijk altijd afgestemd met de fisous. Het betrekken van 80% van de ontvangen rente in de SPV's belastinggrondslag, zonder dat daar aftrek van de betaalde rente tegenover staat, zal voor alle Nederlandse banken het einde betekenen van alle bestaande en toekomstige securitisaties.

Het is noodzakelijk dat Nederlandse banken securitisaties kunnen blijven doen. Als dit in Nederland niet meer kan, terwijl dit in het buitenland nog wel kan, zou dit de concurrentiepositie van Nederlandse banken ten opzichte van buitenlandse banken ernstig verslechteren. Securitisaties zijn alleen mogelijk als er eenduidige wetgeving is. De huidige voorstellen in het consultatiedocument laten vragen open en, dus, onduidelijkheid bestaan. Als het op basis van wetgeving voor banken niet geheel duidelijk is of de SPV wel of niet een verbonden lichaam is voor toepassing van artikel 12c, dan zullen ze voor een securitisatie geen (voldoende) rating krijgen en zal dit betekenen dat er geen transactie kan plaatsvinden.

Artikel 12c, lid 5 biedt voor banken ook geen oplossing. Als de door de bank verstrekte lening voor de SPV wordt aangemerkt als een lening van een verbonden lichaam, dan zou op grond van het vijfde lid, de rente op die lening toch aftrekbaar zijn tegen 25,5% als kan worden aangetoond dat de bank de lening aan de SPV heeft gefinancierd met een lening van een derde. Het vijfde lid vereist echter een direct (historisch) verband

en paralleliteit tussen de lening aan de SPV en de externe lening. Het is voor banken praktisch onuitvoerbaar om voor al haar uitstaande leningen een direct verband aan te tonen met aange trokken leningen en echte paralleliteit zal er heel vaak niet zijn. Zo is ook in het verleden bij het oude artikel 19, lid 1 Wet VPB gebleken dat het voor banken praktisch niet haalbaar was om vast te stellen welke leningen verband hielden met welke deelnemingen.

Zelfs als lid 5 op een praktische manier zou kunnen worden toegepast, bijvoorbeeld door aftrek tegen 25,5% toe te staan op dat deel van de lening dat in verhouding staat tot dat deel van het totale vermogen van de bank dat met vreemd vermogen is gefinancierd, dan blijft er een mismatch voor het overige deel van de lening (dat in verhouding staat tot dat deel van het totale vermogen van de bank dat met eigen vermogen is gefinancierd). Dit zou nog steeds een zware belastingdruk bij de SPV op kunnen leveren, wat er praktisch op neer zal komen dat securities in Nederland niet langer kunnen worden uitgevoerd.

Om te voorkomen dat de invoering van de groeprentebox voor alle Nederlandse banken het einde betekent van bestaande en toekomstige securitisaties, stellen wij voor om, net als voor de situatie onder (i), ook voor de situatie onder (ii) te voorzien in een regeling die een mismatch in het effectieve VPB-tarief op ontvangen en op betaalde rente wegneemt. Aan het zesde lid van artikel 12c zou bijvoorbeeld de volgende volzin kunnen worden toegevoegd:

"Een geldlening die is verschuldigd aan een verbonden lichaam of aan een natuurlijk persoon wordt voor de toepassing van het eerste lid niet aangemerkt als een geldlening verschuldigd aan een verbonden lichaam, voor zover aannemelijk is dat de uit die lening verkregen middelen verband houden met de verkrijging van opbrengsten waarop het eerste lid niet van toepassing is."

In ons voorbeeld wordt dan bij de SPV zowel de ontvangen rente als betaalde rente effectief belast resp. afgetrokken tegen 25,5%.

Het is dan niet redelijk dat de rente die wordt ontvangen door het verbonden lichaam (in ons voorbeeld: de bank) effectief slechts belast zou zijn tegen 5%. Om dit te voorkomen zou aan het vijfde lid de volgende volzin kunnen worden toegevoegd:

"Het eerste lid is tevens niet van toepassing met betrekking tot rente en kosten ter zake van een geldlening verstrekt aan een verbonden lichaam voor zover die geldlening direct verband houdt met een geldlening die door een verbonden lichaam is verstrekt aan een niet verbonden lichaam."

Met deze beide toevoegingen, zou de transactie voor de banken neutraal zijn; er is dan geen wezenlijk verschil in belastingheffing in de situatie van een securitisatie in vergelijking met een situatie waarin de banken de portefeuille vorderingen zelf zou houden.

Ik verzoek u vriendelijk de hierboven geschetste negatieve effecten van de voorgestelde regelingen voor het Nederlandse bankwezen zorgvuldig te overwegen en vertrouw erop dat u tot een gedegen oplossing zult komen. Ik ben uiteraard graag bereid tot nader overleg.

Hoogachtend,

NautaDutilh N.V.

Tax lawyer

T

F

M

@nautadutilh.com

NautaDutilh

Advocaten Notarissen Belastingadviseurs

Lawyers Civil law notaries Tax advisers

Strawinskylaan 1999, 1077 XV Amsterdam, the Netherlands

P.O. Box 7119, 1007 JC Amsterdam, the Netherlands

www.nautadutilh.com

This e-mail is confidential and intended for use by the addressee only. If you are not the intended recipient, please notify us immediately and

- Staatssect.
 - Sacr@ar.
 - D.G.F.Z.
 - cc. 12.13.

C.16

THE NETHERLANDS BRITISH
 CHAMBER OF COMMERCE

Imperial House
 7th Floor
 15-19 Kingsway
 London WC2B 6UN
 United Kingdom
 Tel. +44 (0)20 7539 7960
 Fax. +44 (0)20 7836 6988

Oxford House
 NZ Voorburgwal 328L
 1012 RW Amsterdam
 The Netherlands
 Tel. +31 (0)20 421 7040
 Fax. +31 (0)20 421 7003

Info@nbcc.co.uk
 www.nbcc.co.uk

Ministry of Finance
 For the attention of His Excellency Mr J.C. de Jager
 P.O. Box 20201
 2500 EE The Hague

Amsterdam, 6 July 2009

Re **Response by the Economic and Fiscal Forum of the British
 Netherlands Chamber of Commerce to the consultation document on
 proposed corporate income tax amendments sent to the Second
 Chamber of Parliament on 15 June 2009**

Your Excellency,

We refer to our letter dated 19 May 2009 by which we informed you that the Netherlands British Chamber of Commerce has established an economic and fiscal forum for British multinationals, and multinationals affiliated to Britain, with substantial economic investment in the Netherlands ("the Forum").

As indicated in our previous letter to you, a key function of this Forum will be for its members to jointly assess taxation issues arising in the Netherlands and their implications for business and investment as well as continuing to protect and promote the international business competitiveness of the Netherlands as a place for UK multinationals to do business. As such, we believe it would be beneficial for the Forum and the Ministry of Finance ("the Ministry") to establish a collaborative relationship with respect to the economic and tax environment in the Netherlands.

We are writing to you on behalf of the following members of the Forum, British American Tobacco, Diageo, SABMiller, and Vodafone, in response to the consultation document that was attached to your letter to the Second Chamber of Parliament dated 15 June 2009 that outlines certain alternative proposals for amendments of the Dutch corporate income tax act ("Wet op de vennootschapsbelasting 1969", hereinafter: "CITA"). The Forum acknowledges the positive intent of the Ministry and desire to simplify the current Dutch tax environment.

..12

Ministerie van Financiën
1213-09-385
Ontv. 7-7-09
Uiterl. afdoening 31-8-09
Dossiernummer
Trefwoord/DSP code
hieraf voor archiveren

S/K

In this regard, the Forum has reviewed the impact of the proposed amendments within the consultation document and notes the following comments.

We would welcome the opportunity to discuss our comments with you at the earliest convenience and request a meeting with you before the 1 August.

The comments of the Forum are focused on the wider impact of the proposed amendments rather than any detailed technical input, which we believe is more appropriately shared through the views of the tax lawyers association. We are happy to make ourselves available to engage in a technical discussion with your officials should that be something that the Ministry would find useful.

Overall approach to our response

We are encouraged by the decision to engage in a public consultation on such important matters, as it reinforces in our mind the importance the Government attaches to maintaining a competitive business environment for all businesses in the Netherlands. We are guided by this ambition: the Netherlands is already regarded as one of the world's most open economies noted for its attractive business environment and ranked 5th in the global business rankings (EIU) and the 2nd most competitive tax environment in the world (KPMG).

'As an open economy with internationally operating companies, the Netherlands needs a competitive business climate.'¹ Against the backdrop of uncertain economic conditions and a nervous business environment, we very much welcome this public consultation offering as it does an opportunity for us to put our concerns on record and articulate our ambition that the Netherlands remains an attractive place to do business.

In reviewing the proposals, we have applied the following general principles of good policy making to inform our response:

- Are the rules clear in their scope and application?
- Do they contribute to a predictable and stable investment climate?
- Are they a proportionate and effective response to the issue?
- Do they promote a policy that provides a level playing field, in which all businesses are treated fairly and equally, and which aims to stimulate economic growth?
- Are they in line with international best practice and appropriate benchmarks?

../3

¹ Minister Bos, Speech on Financial Regulation 2007

- Do they contribute to the Netherlands continued position as a competitive environment within which to do business?

In summary, the application of these principles lead us to the following conclusion (further detail can be found in Appendix 1):

- We welcome the simplification of the participation exemption regime and propose further work be undertaken to make the language more explicit;
- The interest box and interest deductibility proposals have a negative impact on our existing operations and our preference is that these proposals should not be introduced at this time, particularly in the current economic climate. If they are to be introduced, we would ask that:
 - The effective date commences no sooner than for accounting periods starting in 2011
 - That the current proposal whereby parent guaranteed debt is treated as external debt is maintained;
 - That the current proposal whereby debt issued externally by a group and subsequently onlent to the Netherlands on an intragroup basis can be traced and treated as external debt is maintained;
 - That appropriate 'grandfathering' provisions are introduced;
 - That of the two options for the further limitation of deduction of interest expenses, option two – EBITDA is preferred in line with international best practice and the concept of simplistic legislation which is easy to understand and administer. We would like to note that it is difficult to assess the impact of the two options without understanding the impact they may have on the CIT rate;
 - That the rate of corporate income tax should be reduced in order to preserve the Netherlands' competitiveness.

Overall, we believe the current proposals potentially make the Netherlands a less attractive place for foreign businesses that have made, or are contemplating making, substantial investments in the Netherlands often with very significant revenue and employment effects.

Our ambition is to ensure that the Netherlands remains one of the most attractive places in which to do business anywhere in the world. We know that the Government also shares this ambition and we would welcome an early opportunity to explain to you how a better balance can be struck in the proposed reforms.

Yours Sincerely,

2E en G

The Netherlands British Chamber of Commerce

Appendix 1 – Specific Remarks on the Consultation: Proposed Corporate Income Tax Amendments (June 15 2009)

Simplification of participation exemption

The Forum welcomes a simplification of the current participation exemption regime. The objective of the Undersecretary to make the application and interpretation of the participation exemption more straightforward is certainly endorsed by the Forum. The Forum would, however, like to note that these good intentions would not seem to be adequately reflected in the current wording of the proposal, which is still lengthy and technically complicated. A more unambiguous wording would be preferred in this respect. However, we emphasise our positive view of this simplification.

Deductibility of interest

With regard to deductibility of interest the proposals appear to be seeking to address certain political and economic factors, it should be acknowledged that whilst the proposals may address these factors they might also have a negative impact on certain Corporates. The Forum is of the view that the interest deductibility proposals have a negative impact on their existing operations in the Netherlands and our preference is that such proposals would not be introduced at this time, particularly in the current economic climate.

Given the impact of the proposed amendments in the consultation document, the Forum is of the opinion that a sufficient consultation period be allowed to reflect on the impact of the proposals to ensure the aims of simplifying and enhancing the attractiveness of the Dutch tax system are achieved. The Forum suggests that the target effective date for implementation of the proposals be moved to financial years starting on or after 1 January 2011. In addition, the Forum would strongly support adequate and generous grandfathering rules for existing situations. This is of particular relevance in the current economic climate where refinancing is extremely difficult.

If the interest box were to be introduced we would welcome the treatment of third party debt issued with a parental company guarantee as third party debt. Furthermore we would welcome legislation that traced third party debt issued outside of the Netherlands and subsequently brought into the Netherlands on an intra group basis and treated this debt as third party.

In the consultation document two alternatives are proposed for a further limitation of deduction of interest expenses (effectively replacing the current thin capitalisation rules). The first alternative consists of a number of specific provisions, which are aimed at limiting deduction of interest expense relating to the acquisition of participations and

group loan receivables, and contain restrictions specifically aimed at acquisition holding companies. The second alternative includes a more generic limitation, broadly restricting deduction of net interest expenses to 30% of EBITDA unless a thin capitalisation ratio escape rule is complied with. Since any simplification of tax legislation is strongly favored by the members of the Forum, the second alternative is preferred over the first. The second alternative provides for one relatively straightforward rule, whilst the first alternative consists of a number of technically complicated provisions, which are likely to raise more interpretation and significantly higher administrative and compliance costs to manage/monitor going forward. In addition, many multinational companies (including members of the Forum) will already have practical experience with the application of EBITDA based rules, as similar rules exist currently in various countries (e.g. Germany and Italy).

If one of the proposed alternative interest limitation rules were to be introduced, the Forum is strongly in favour of abolishing the current article 10a of the Dutch Corporate Income Tax Act. This would be consistent with the intentions of the Undersecretary of Finance to simplify the tax legislation. Possible situations still perceived as abusive could, in the view of the Forum, be more appropriately dealt with under the existing abuse of law (i.e. *fraus legis* doctrine). In addition, it would seem consistent in the view of the Forum that specific measures such as article 10b and 20(4) of the Corporate Income Tax Act should also be abolished.

The Forum is of the view that in order to compensate the negative impact of the proposed changes the Dutch corporate income tax rate should be reduced to at least 20% to retain the attractiveness of the Netherlands as key location for British multinationals.

Finally, the Forum would like to receive confirmation that any comments/commitments made by the Undersecretary of Finance during and subsequent to the parliamentary discussions regarding the introduction of the 'Wet Werken aan Winst' will continue to be valid under the new proposals, obviously insofar still relevant and appropriate in view of the new wording to be introduced. This would for instance include confirmation that application of UK group relief rules by a UK subsidiary cannot in itself result in the subsidiary being low taxed for the purpose of the participation exemption where the subsidiary would, absent the application of group relief, not be low taxed.

The Forum is very keen to ensure that the Netherlands remains an attractive place for UK multinationals and that any changes made to the Dutch corporate income tax system are made with a view to improving the Dutch investment climate not only for Dutch domestic businesses but also for foreign businesses that have made, or contemplate making, substantial investments in the Netherlands with often very significant employment effects.

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Aan de staatssecretaris van Financiën
 mr. drs. J.C. de Jager
 Postbus 20201
 2500 EE DEN HAAG

Amsterdam, 30 juli 2009

Betreft: reactie van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs op het
 consultatiedocument 'Mogelijke aanpassingen in de vennootschapsbelasting'

Geachte heer De Jager,

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: de Orde) heeft met belangstelling kennis genomen van de inhoud van het consultatiedocument met mogelijke aanpassingen in de vennootschapsbelasting (hierna: het consultatiedocument). Op 15 juni 2009 heeft u geïnteresseerden uitgenodigd via de website van het ministerie van Financiën te reageren op het consultatiedocument. Op deze uitnodiging gaat de Orde hierbij graag in.

1. Inleiding en conclusies

Het verheugt de Orde dat de bewindslieden van het ministerie van Financiën op deze wijze aan betrokken partijen vóór indiening van het wetsvoorstel 'voorinspraak' bieden. Onderstaand commentaar van de Orde is een reactie op hoofdlijnen. Naar de mening van de Orde is het op dit moment prematuur om met een gedetailleerd commentaar te komen, zoals gebruikelijk is naar aanleiding van ingediende wetsvoorstellen. Daar is in dit stadium ook niet om gevraagd. Kennelijk wil men een breder beeld krijgen van de belangen die in het geding zijn en een groter inzicht verwerven in de gevolgen van eventuele voorstellen. Hierna volgt een samenvatting van de belangrijkste conclusies van de Orde.

De wijzigingen in de deelnemingsvrijstelling ten aanzien van de laagbelaste beleggingsdeelnemingen zijn naar de mening van de Orde een grote verbetering ten opzichte van de sinds 1 januari 2007 bestaande regeling. De Orde juicht spoedige invoering van dit onderdeel zonder meer toe, bij voorkeur per 1 januari 2010, mogelijk (optioneel) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2007.

N | O | B

De Orde onthoudt zich in het commentaar van het maken van een keuze tussen de twee alternatieven met betrekking tot de renteaftrekbepanking. Naar de mening van de Orde ligt het niet op haar weg te kiezen tussen voorstellen die verschillend zullen uitwerken voor verschillende delen van het bedrijfsleven. De Orde beperkt zich tot het aangeven van de in haar ogen belangrijkste voor- en nadelen die kleven aan de twee geschetste alternatieven. Ook de voorstellen met betrekking tot de verplichte groepsrentebox kunnen voor het ene bedrijf gunstig uitpakken maar kunnen voor een ander bedrijf een aanzienlijke verslechtering betekenen. Het oordeel van de Orde over dit onderdeel van het consultatiedocument is dan ook terughoudend.

Wel plaatst de Orde in zijn algemeenheid vraagtekens bij de wenselijkheid om in het huidige economische klimaat nieuwe beperkingen te introduceren op het gebied van renteaftrek, met inbegrip van de aftrekkant van de groepsrentebox. De Orde meent dat eerst duidelijk moet worden aangegeven wat met de voorgestelde maatregelen concreet wordt beoogd: is bijvoorbeeld met betrekking tot het zogenoemde Bosal-gat het doel om alleen de 'excessen' te bestrijden of moet het gehele gat worden gedicht? Pas als het problemen concreet zijn gemaakt is en de doelstelling duidelijk omschreven, kan worden beoordeeld of de voorgestelde maatregelen geschikt zijn om die problemen te bestrijden en of zij proportioneel zijn.

De reactie van de Orde wordt tevens beperkt als gevolg van het gegeven dat geen plannen zijn voorgelegd over de aanwending van de extra middelen die met deze voorstellen worden gecreëerd. Ook voorstellen met betrekking tot eventueel overgangsrecht ontbreken, terwijl een overgangsregeling naar de mening van de Orde met betrekking tot een aantal onderdelen van de voorstellen onontbeerlijk is. Dit betekent dat bij lange na geen sprake is van een totaalpakket en dat ook een uitgebalanceerd oordeel over een geheel op dit moment daarom niet mogelijk is.

Overigens is de Orde van mening dat serieus dient te worden overwogen de voorgenomen ingangsdatum van 1 januari 2010 voor wat betreft de renteaftrekvoorstellen te verschuiven naar 1 januari 2011. Naar de mening van de Orde zou de vereiste zorgvuldigheid te zeer in het gedrang komen als wordt afgestemd op 1 januari 2010. Voorts zou het bedrijfsleven te weinig tijd worden gegeven om zich in te stellen op de nieuwe situatie.

Hierna wordt eerst commentaar op hoofdlijnen gegeven over de wijzigingen in de deelnemingsvrijstelling, de groepsrentebox, de renteaftrekbepenkende maatregelen, het ontbreken van overgangsmaatregelen en de inwerkingtreding. In twee bijlagen volgen nog een aantal meer technische opmerkingen over respectievelijk de deelnemingsvrijstelling en de groepsrentebox. Technische opmerkingen over de renteaftrekbepenkende maatregelen zal de Orde meer in detail geven nadat daadwerkelijk een wetsvoorstel over deze onderwerpen is ingediend.

2. Deelnemingsvrijstelling

2.1. Algemeen

De Orde spreekt haar grote waardering uit voor het voorstel om oplossingen aan te reiken voor de problemen die in de praktijk worden ervaren met de uitvoering van het op 1 januari 2007 ingevoerde regime inzake laagbelaste beleggingsdeelnemingen. Het huidige voorstel komt in grote mate tegemoet aan de wens van de praktijk om in een gegeven situatie snel zekerheid te kunnen geven over de vraag of de deelnemingsvrijstelling al dan niet van toepassing is.

N | O | B

Deze zekerheid is van groot belang in situaties waarbij buitenlandse ondernemingen zich oriënteren op het gebied van mogelijke vestigingslocaties. Uiteraard is die zekerheid ook van groot belang om hestaaende houdstervennootschappen duurzaam aan Nederland te kunnen binden.

2.2 Inwerkingtredingstijdstip

De Orde acht een snelle invoering van de voorgestelde aanpassingen op het gebied van de deelnemingsvrijstelling van zeer groot belang voor het bedrijfsleven en voor de internationale fiscale concurrentiepositie van Nederland. Daarom stelt de Orde voor om de wijzigingen in de deelnemingsvrijstelling los te koppelen van de maatregelen inzake de fiscale behandeling van de rentefrek en te vervatten in een afzonderlijk wetsvoorstel of in één van de omstreeks Prinsjesdag 2009 in te dienen wetsvoorstellen, zodat invoering per 1 januari 2010 buiten elke twijfel is. Hierna zal de Orde haar visie uiteenzetten over een aantal aspecten van de voorgestelde regeling. Ter gelegenheid van het indienen van het eigenlijke wetsvoorstel zal de Orde een gedetailleerd technisch commentaar geven.

2.3 Oogmerktoets

De terugkeer naar de oogmerktoets vormt een welkome versoepeling. Dit neemt niet weg dat in de bijlage van dit commentaar nog enkele vragen worden gesteld over deze voorgenomen wijziging. De Orde dringt met klem aan op een meeromvattende toelichting bij het uiteindelijke wetsvoorstel.

2.4 Onderworpenheidstoets

De Orde juicht van harte het voorstel toe om in het kader van de onderworpenheidstoets af te stappen van een benadering waarbij de heffingsgrondslag van de dochternaatschappij nauwkeurig dient te worden vergeleken met de Nederlandse heffingsgrondslag. De in 2007 geïntroduceerde grondslagvergelijkingmaatstaf in het kader van de onderworpenheidstoets is een in de praktijk te vaak onuitvoerbare regeling gebleken. Wel vreest de Orde dat in de uitvoering in veel gevallen toch weer wordt teruggevallen op vergelijkingen met de Nederlandse grondslag. Voor de rechtszekerheid en praktische werkbaarheid acht de Orde het cruciaal dat het uiteindelijke wetsvoorstel van een zeer uitgebreide toelichting wordt voorzien. Voor de praktijk zou het hanteren van een witte lijst en een zwarte lijst bijzonder welkom zijn.

2.5 Bezittingentoets

Met de voorgestelde versoepelingen van de bezittingentoets verwacht de Orde dat de huidige overkill op veel punten zal zijn weggenomen. De Orde stelt voor dat in de praktijk de vinger aan de pols wordt gehouden om te signaleren waar nog pijnpunten resteren, zodat waar nodig nog verdere versoepelingen kunnen worden aangebracht.

2.6 Hybride leningen

De Orde is verbaasd over de plotselinge koerswijziging ten aanzien van hybride leningen. Waar in 2007 nog een aanzienlijke verruiming heeft plaatsgevonden, wordt nu een meer dan aanzienlijke verslechtering voorgesteld, door de ophrengst van de hybride lening buiten de deelnemingsvrijstelling te brengen indien sprake is van een lening die onder de reikwijdte van de groepsrentebox valt. De Orde krijgt de indruk dat sprake is van meanderend beleid en waarschuwt voor de slechte indruk die dit maakt op buitenlandse investeerders. Deze wijziging komt het vestigingsklimaat niet ten goede. In de technische bijlage wordt op dit punt ingegaan.

N | O | B

2.7 *Beleid toepassing deelnemingsvrijstelling*

Het beleid zoals dat is opgenomen in het besluit van 28 februari 2008 (CPP2008/257) heeft een belangrijke functie in de uitvoeringspraktijk. De Orde zou het toejuichen als het in te dienen wetsvoorstel zou worden vergezeld van het concept van het bijgewerkte besluit. Een aantal van de in de bijlage gevraagde verduidelijkingen lenen zich wellicht voor opname in het besluit.

3. Groepsrentebox

3.1 *Verwachte economische effecten?*

De Orde is van mening dat eerst een nadere gedegen analyse dient te worden gemaakt van de economische effecten van de groepsrentebox. De box lijkt immers in het bijzonder voordelig te kunnen zijn voor Nederlandse ondernemingen die buitenlandse activiteiten financieren. De Orde vindt het evenwel nog wel de vraag of een effectief tarief van 5% voldoende is om financieringsactiviteiten naar Nederland over te laten brengen c.q. voor Nederland te behouden. Op dit moment hebben deze multinationals hun financieringsactiviteiten veelal ondergebracht in een eveneens fiscaal gunstige jurisdictie, waar het effectieve tarief mogelijk zelfs lager is dan 5%. Voor buitenlandse multinationals met een vestiging in Nederland daarentegen zal het voordeel van de Nederlandse groepsrentebox in een groot aantal landen teniet worden gedaan door de aldaar geldende CFC-wetgeving. De Orde verzoekt de staatssecretaris om aan te geven of is onderzocht of de groepsrentebox daadwerkelijk ondernemingen ertoe overhaalt om hun financieringsactiviteiten in Nederland te doen plaatsvinden. Naar de mening van de Orde moet bovendien niet worden uitgesloten dat andere landen de groepsrentebox kopiëren in een voordeliger variant met als gevolg dat in Nederland alleen een generieke afrekbepalking resteert terwijl groepsrentebaten in andere landen neerslaan.

De groepsrentebox zal daarentegen gemiddeld gezien een verslechtering betekenen voor buitenlandse bedrijven die in Nederland ondernemen, aangezien het juist de buitenlandse ondernemingen zijn die doorgaans per saldo groepsrente betalen. Het betreft meestal operationele activiteiten (de 'rokkende schoorstenen'), waarmee ook veel werkgelegenheid is gemoeid. De Orde meent dat deze activiteiten derhalve zeer belangrijk zijn voor de Nederlandse economie. De Orde vraagt dan ook nadrukkelijk aandacht voor deze ondernemingen en pleit voor een analyse van de effecten van de groepsrentebox op deze ondernemingen. Er ontstaat naar de mening van de Orde een groot dilemma als de groepsrentebox het entameren van groepsfinancieringsactiviteiten vanuit Nederland zou stimuleren maar per saldo schade aanricht aan het operationele bedrijfsleven.

3.2 *Financiële sector*

De Orde voorziet dat de voorgenomen wettekst voor de groepsrentebox eveneens belangrijke niet beoogde negatieve gevolgen heeft voor de financiële sector en voor in Nederland actieve treasury centers van multinationals. Deze negatieve gevolgen worden veroorzaakt door een mismatch ten nadele van de belastingplichtige: de rente op binnen de groep aangetrokken leningen is slechts tegen 5% afrekbaar, terwijl de met deze gelden gefinancierde bezittingen een rendement opleveren dat tegen het volle tarief is belast.

N | O | B

De volgende bedrijven uit de financiële sector worden hiardoor in het bijzonder getroffen:

- de Nederlandse bankdochter van een buitenlandse bank die geld inleent van haar buitenlandse moeder en dit in Nederland bedrijfsmatig uitleent aan bedrijven en particulieren;
- de in Nederland werkzame treasury vennootschap die (tijdelijk) overtollige liquiditeiten van de rest van de groep - die bij haar (in rekening courant) worden aangehouden - zelf op deposito plaatst bij een bankinstelling;
- de in Nederland werkzame cashpool-leader die een surplus uitzet bij een financiële instelling. Ook daar correspondeert dit extern uitgezette geld met een schuld aan die groepsmaatschappijen die een creditpositie hebben in de cashpool;
- ten slotte, de financiële sector die om bonafide juridische en commerciële redenen kapitaalmarkttransacties vaak uitvoert met gebruikmaking van zogeheten 'special purpose vehicles', die deels gefinancierd zijn met leningen van een groepsmaatschappij.

3.3 *Versoepeling aan de afrekkant*

Mocht het tot invoering komen van de groepsrentebox dan acht de Orde een versoepeling aan de afrekkant onontbeerlijk. Met name de Nederlandse vestigingen van buitenlandse ondernemingen zullen de nadelen ondervinden van het verplichte karakter van de groepsrentebox, dat tot gevolg kan hebben dat betaalde rentelasten slechts tegen het lage tarief van 5% aftrekbaar zijn terwijl de corresponderende operationele inkomsten hoog belast zijn. De omgekeerde situatie, waarbij de rentelasten tegen het hoge tarief aftrekbaar zijn maar de inkomsten in de box vallen en derhalve laag belast zijn, levert een arbitragemogelijkheid op die in het zesde lid doeltreffend is gerepareerd. De Orde acht het onevenwichtig dat wel een maatregel ten gunste van de fiscus is getroffen, maar dat een maatregel in de omgekeerde situatie ten gunste van de belastingplichtige achterwege is gelaten. Enige verlichting wordt wel geboden in de doorkijkregeling van het vijfde lid, maar vanwege de eis van een 'direct verband' biedt die in veel gevallen geen soelaas.

Om de hierboven geschetste onevenwichtigheid (deels) weg te nemen denkt de Orde in eerste instantie aan een versoepeling van de doorkijkregeling van art. 12c lid 5. Deze bepaling houdt in dat de rente over een schuld aan een verbonden lichaam tegen het hogere tarief aftrekbaar blijft voor zover die schuld 'direct verband' houdt met een externe geldlening van het concern. In veel gevallen zal wel sprake zijn van een (uiteindelijk) verband met externe financiering, maar zal het vereiste 'directe verband' ontbreken of lastig aannemelijk te maken zijn. De Orde stelt daarom voor dat met een veel ruimer verband kan worden volstaan om aannemelijk te maken dat een groepsschuld uiteindelijk extern is gefinancierd. Daarbij dienen geen beperkingen te worden opgelegd aan het aantal schakels tussen de verbonden vennootschap die uiteindelijk externe inleent en de belastingplichtige.

Daarnaast kan worden gedacht aan een meer forfaitaire benadering, waarbij een deel van de groepsschuld van de groepsrentebox wordt uitgesloten - rente blijft in zoverre tegen het reguliere tarief aftrekbaar - evenredig aan het aandeel vreemd vermogen in de vermogensverhouding van de groep (groepsratio). Indien bijvoorbeeld een groep met 60% vreemd vermogen is gefinancierd, dan zou 60% van de individuele groepsschuld buiten de groepsrentebox blijven.

Ook denkbaar is een variant waarin de renteaftrekbeperking van de groepsrentebox slechts aan de orde is indien en voor zover een bepaalde debt/equity verhouding wordt overschreden.

N | O | B |

Ten slotte acht de Orde het denkbaar om de geconstateerde mismatch (deels) weg te nemen door een bepaling op te nemen die inhoudt dat een interne schuld buiten de groepsrentebox wordt geplaatst voor zover aannemelijk is dat middelen verkregen uit die interne schuld zijn aangewend voor het verstrekken van leningen aan niet-gelieerde partijen. Daarbij zou het begrip 'verstrekte leningen' in ruime zin moet worden opgevat zodat daaronder ook financial lease wordt begrepen. Een dergelijke bepaling zou het spiegelbeeld vormen van art. 12c, lid 6 en daarmee de interne consistentie van de regeling versterken.

4. Renteaftrekbeperkende maatregelen

4.1 Algemeen

De Orde meent dat er verschillende redenen zijn om de invoering van de maatregelen op het gebied van de renteaftrek te heroverwegen of in ieder geval uit te stellen.

1. De Orde plaatst vraagtekens bij de wenselijkheid om in het huidige economische klimaat nieuwe beperkingen te introduceren op het gebied van renteaftrek. Juist in een dergelijke situatie is het noodzakelijk om extra zorgvuldigheid te betrachten bij het invoeren van nieuwe maatregelen teneinde ongewenste schokeffecten te voorkomen. De Orde hoopt dat dit – juist nu relevante – aspect in de afwegingen wordt betrokken.
2. De Orde begrijpt dat het doel van de maatregelen onder meer het dichten van het 'Bosal-gat' is. De Orde mist in de stukken echter een uiteenzetting over de omvang daarvan. Voorts meent de Orde dat duidelijk moet worden aangegeven wat met de voorgestelde maatregelen concreet wordt beoogd: is het doel om bijvoorbeeld alleen de 'excessen' te bestrijden of moet het gehele Bosal-gat gedicht worden? Pas als het probleem concreet gemaakt is en de doelstelling duidelijk omschreven is, kan worden beoordeeld of de voorgestelde maatregelen geschikt zijn om het probleem te bestrijden en niet verder gaan dan nodig is om het doel te bereiken.
3. Het consultatiedocument biedt geen duidelijkheid over de vraag of er ook andere varianten overwogen zijn, en indien ze overwogen zijn op welke grond uiteindelijk voor de twee voorgestelde varianten is gekozen.
4. Voorts ontbreekt naar de mening van de Orde een analyse van de voor- en nadelen van de voorgestelde varianten. De Orde constateert daarbij dat het voorgestelde art. 10d zich kenmerkt door eenvoud, maar ook door een breed subjectief toepassingsbereik (alle belastingplichtigen). Het voorgestelde artikelen 13l en 15ad kenmerken zich door complexiteit en een smaller subjectief toepassingsbereik (belastingplichtigen met deelnemingen en/of overnames gevoegd in een fiscale eenheid). De Orde verzoekt deze aspecten te betrekken bij een nadere analyse. Bij een dergelijke analyse past ook een cijfermatige uitwerking en onderbouwing van de gevolgen voor verschillende groepen belastingplichtigen.
5. Zonder inhoudelijke duidelijkheid over de maatregelen in verband met de 'terugsluis' van de middelen die door deze maatregelen vrij komen, is het naar de mening van de Orde niet mogelijk om een voorkeur uit te spreken voor één van beide varianten.

N | O | B |

6. Door de invoering van de verplichte groepsrentebox is groepsrente effectief slechts aftrekbaar tegen een tarief van 5%. In het consultatiedocument ontbreekt een afweging over de wenselijkheid of noodzakelijkheid om voor de rente die tegen een zo laag tarief aftrekbaar is nog additionele aftrekbeperkende maatregelen in te voeren (zoals art. 131, art. 14a, art. 14b, art. 15ad of art. 10d) of te handhaven (zoals art. 8c, art. 10, eerste lid, onderdeel d, 10a, art. 10b en/of *fraus legis*). De Orde zou graag vernemen in welke situaties de genoemde regelingen aftrek van rente nog moeten bestrijden, zodat duidelijk is voor welke gevallen deze nog hun werking moeten behouden. Hierbij zal ook duidelijkheid moeten worden verschaft over de verhouding tussen de te handhaven en nieuw in te voeren renteaftrekbeperkingen en de groepsrentebox.

4.2 *Aftrekbeperking variant 1 (art. 131/art. 15ad)*

Over de specifieke aftrekbeperkingen van variant 1 (deelnemingsrente en rente bij overnames) heeft de Orde de volgende opmerkingen.

1. De voorgestelde aftrekbeperkingen in art. 14a, art. 14b, art. 15ad en art. 10d zijn niet van toepassing indien de belastingplichtige ten opzichte van de groep niet 'excessief' met vreemd vermogen is gefinancierd. In art. 131 ontbreekt een dergelijke tegenbewijsmogelijkheid. Het is de Orde niet duidelijk waarom voor art. 131 niet een vergelijkbare tegenbewijsmogelijkheid is opgenomen. Naar de mening van de Orde zou de rente ter zake van een met een deelneming verband houdende schuld gewoon aftrekbaar moeten zijn indien er geen 'scheve' verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen is ontstaan. De Orde pleit dan ook voor een heroverweging op dit punt, dan wel een gedegen onderbouwing van het verschil in behandeling.
2. De hiervoor genoemde tegenbewijsmogelijkheid in art. 14a, art. 14b en art. 15ad kent gebreken.
 - De Orde meent dat het 'alles of niets' principe van de tegenbewijsmogelijkheid tot ongerechtvaardigde uitkomsten kan leiden en pleit voor een 'voor zover' benadering als in het huidige art. 10d.
 - Voorts meent de Orde dat waar aansluiting wordt gezocht bij het fiscale eigen vermogen als maatstaf ook aandacht moet worden besteed aan de gevolgen van het zogenoemde 'goodwillgat' dat van het fiscale eigen vermogen veelal een financieringstechnisch feitelijk irrelevante grootte maakt. Dichting van het goodwillgat is naar de mening van de Orde onontbeerlijk.
3. De mathematische methode van art. 131 kent de charme van relatieve eenvoud, maar ook het gevaar van onbedoelde uitkomsten, waarbij rente van aftrek wordt uitgesloten die in het geheel niet samenhangt met een verworven deelneming. De Orde meent dat een tegenbewijsmogelijkheid op zijn plaats zou zijn op grond waarvan belastingplichtigen aan de hand van de historische methode aannemelijk kunnen maken dat er geen verband bestaat tussen schulden en deelnemingen.

4.3 *Aftrekbeperking variant 2 (earningsstripping)*

Met betrekking tot de generieke variant (de earningsstrippingsregeling) heeft de Orde nog een aantal opmerkingen. De Orde waardeert de relatieve eenvoud van deze variant maar onderkent ook de volgende bezwaren.

N | O | B**4.3.1 Procyclische karakter**

Allereerst heeft deze maatregel tot gevolg dat bedrijven die toch al in zwaar weer zitten in tijden van economische tegenspoed, worden geconfronteerd met een extra fiscale afstraffing: bij tegenvallende winsten wordt immers de omvang van de afrekkpost ter zake van betaalde rente (vaak een reële economische kostenpost, zeker nu het (ook) om bankrente gaat) navenant kleiner. Dit aspect wordt ook in Duitsland als een groot nadeel van de regeling ervaren. Mogelijk dat de groepstest in een aantal gevallen uitkomst kan bieden.

4.3.2 Maatregel leidt tot ongerechtvaardigd onderscheid

Een ander aspect van de regeling is het verschil in behandeling van verschillende soorten bedrijven die uit de EBITDA-maatstaf voortvloeit. Zo is voor bedrijven met veel afschrijvingen (kapitaalintensieve sector) 30% van de winst-vóór-afschrijving een veel ruimere maatregel dan voor bedrijven die nagenoeg geen afschrijvingen hebben (zoals dienstverleners en handelsondernemingen).

Ook voor financiële instellingen voor wie een aanzienlijk deel van de kosten bestaat uit rente, kan de maatregel grote nadelige gevolgen hebben. Hieraan wordt enigszins tegemoet gekomen door de saldering met ontvangen rente maar dit zal niet in alle gevallen toereikend zijn.

Naast een onderscheid tussen verschillende bedrijfstakken leidt deze maatregel ook tot ongemotiveerde verschillende gevolgen afhankelijk van de vraag in welke fase een onderneming zich bevindt. Een vennootschap in de opstartfase kan - en zal ook vaak - zwaar zijn gefinancierd met vreemd vermogen. Als gevolg daarvan zal een dergelijke onderneming in deze beginjaren nog weinig winst behalen. Een renteaftrekk beperking betekent derhalve een grotere druk op de financiële stabiliteit en liquiditeit van de onderneming in deze toch al kwetsbare fase.

4.3.3 Koppeling aan fiscale winst

De aftrekk beperking sluit aan bij de fiscale jaarwinst. In Duitsland, waar de fiscale jaarwinst en de commerciële jaarwinst dicht(er) tegen elkaar aanliggen, is dit een voor de hand liggende keuze. In Nederland kunnen zich echter grote(re) verschillen tussen deze twee winstbepalingen voordoen, bijvoorbeeld als gevolg van verschillende afschrijvingsregimes, vrijstellingen, aftrekkposten en waarderingsregels. Als gevolg hiervan zal het verband tussen de daadwerkelijk behaalde winst en de (effectieve) belastingdruk verder afnemen. Daartegenover zal de administratieve lastendruk toenemen.

4.3.4 Onvoorspelbaarheid van de gevolgen van de regeling

De vergelijking van een relatief beweeglijke grootheid (EBITDA) met een relatief constante grootheid als de netto interestlasten levert een voortdurend risico op van toepassing van de renteaftrekk beperking. Het wordt onmogelijk om vooraf aan te geven of rentelasten daadwerkelijk aftrekkbaar zullen zijn. Dit kan van grote invloed zijn op investeringsbeslissingen (die in de regel op een 'after-tax' basis worden begroot en beoordeeld).

Daarnaast wordt door de koppeling van de maximaal aftrekkbare som aan rentelasten aan het van jaar tot jaar wijzigende EBITDA de renteaftrek winstafhankelijk. Dit zal ertoe leiden dat vennootschappen, ongeacht of ze op basis van de huidige beschikbare gegevens onder de aftrekk beperking zouden vallen, hun bedrijfsvoering zullen moeten herstructureren.

N | O | B**4.3.5 Dubbele belasting**

Ondanks dat rente bij de debiteur als gevolg van deze variant niet aftrekbaar is, zal deze rente in de regel bij de crediteur normaal worden belast. Bij een binnenlandse crediteur zal de rente tegen het reguliere tarief vennootschapsbelasting (tenzij de rente in rentebox valt) dan wel het progressieve tarief inkomstenbelasting worden belast.

Omdat in de relatie tussen banken en ondernemingen de daadwerkelijke kosten en opbrengsten ná belastingen worden beschouwd en onderhandelingen over (rente)voorwaarden op die basis plaatsvinden, zal door deze maatregel een discrepantie ontstaan tussen de kosten voor de onderneming en de opbrengst voor de bank. Dit zal de kredietverlening verder bemoeilijken.

4.3.6 De vrijgestelde drempel

Opvallend is dat het drempelbedrag in vergelijking met de drempel in Duitsland (€ 1.000.000) relatief laag is. In verband met de economische problemen waar veel Duitse bedrijven momenteel in verkeren, heeft de Duitse Bundestag onlangs nog ingestemd met een verhoging van dit bedrag tot € 3.000.000. In vergelijking daarmee steekt een drempel van € 250.000 wel heel schril af en worden Nederlandse kleine en middelgrote bedrijven hierdoor al direct op achterstand gezet in vergelijking met hun Duitse concurrenten.

5. Overgangsmaatregelen

In het consultatiedocument is geen melding gemaakt van mogelijke overgangsmaatregelen. Het blijft bij de volgende opmerking: *'de vraag hoe moet worden omgegaan met bestaande situaties, is nog buiten beschouwing gelaten. Dat is een punt dat de nodige aandacht verdient, maar pas aan de orde komt na de discussie over de structurele maatregelen'*.

De Orde vraagt desondanks reeds in dit stadium aandacht voor het invoeren van mogelijke overgangsregelingen, gezien de enorme impact van de voorgestelde aanpassingen.

In het kader van een overgangsregeling kan onderscheid gemaakt worden tussen de belastende en de begunstigende wijzigingen in het consultatiedocument. De begunstigende wijziging betreft in casu de versoepeling van het regime van de laagbelaste heleggingsdeelneming door herinvoering van een oogmerktoets. Dit is een regeling die in de praktijk node gemist wordt. De versoepeling staat los van de renteaftrekbeperkende maatregelen waardoor invoering van deze wijziging derhalve onafhankelijk van invoering van de overige maatregelen kan plaats vinden. Zoals hierboven reeds opgemerkt, geeft de Orde u in overweging om gelet op het praktische belang deze regeling op 1 januari 2010 in te voeren. Voorts dringt de Orde er op aan om aan de regeling optioneel terugwerkende kracht te verlenen tot 1 januari 2007.

Wat de belastende wijzigingen betreft is de Orde van mening dat redenen bestaan om de huidige situatie geheel of gedeeltelijk te verbieden en de werking van de lastenverzwarende wijzigingen te beperken tot nieuwe gevallen en de invoering van de renteaftrekbeperkende maatregelen uit te stellen tot na 1 januari 2010. De redenen daarvoor zijn de volgende.

N | O | B

De oorspronkelijke 'Bosalreparatie' in de vorm van de huidige thincapregeling is weloverwogen tot stand gekomen. Het daardoor gewekte vertrouwen is de basis geweest voor belangrijke (langetermijn)investeringen in en via Nederland. Externe omstandigheden die nopen tot de voorgestelde aanpassingen zijn er naar de mening van de Orde onvoldoende, mede omdat voorzien is dat de opbrengsten van de aanpassingen teruggesluisd zullen worden. De renteaftrekgeregeling zelf staat eveneens niet ter discussie, enkel de wijze waarop hier gebruik van wordt gemaakt.

6. Inwerkingtreding

De Orde meent dat een goede afronding van het denkproces rond de renteaftrekbepalingen, daaronder begrepen de afrekkant van de groepsrentebox, bezwaarlijk gerealiseerd kan worden binnen een termijn die invoering per 1 januari 2010 mogelijk maakt.

Een latere invoeringsdatum is eveneens opportuun nu het financieel, juridisch en in voorkomende gevallen operationeel ontlechten van bestaande structuren, voor zover al mogelijk, tijdrovend is. De resterende tijd tot 1 januari 2010 is voor belanghebbenden dus onvoldoende om zich adequaat voor te bereiden op deze ingrijpende aanpassingen. Invoering per 1 januari 2011 ligt dan meer voor de hand.

Uiteraard is de Orde graag bereid het bovenstaande nader toe te lichten.

Hoogachtend,

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs,
namens deze

2 e e n g

voorzitter Commissie Wetsvoorstellen

Bijlagen

N | O | B

Bijlage I - Technische punten deelnemingsvrijstelling

De Orde verzoekt om – naast de opmerkingen in paragraaf 2 – aandacht te besteden aan de volgende punten.

Oogmerkdoets: (niet) als belegging gehouden

Uit blz. 22 van het Consultatiedocument (de toelichting op art. 13 lid 9, onderdeel 'Niet als belegging gehouden') begrijpt de Orde dat aan het oogmerk criterium wordt voldaan indien de belastingplichtige een actieve deelneming houdt, en dat in die situatie dus geen verdere kwalitatieve eisen aan de holding worden gesteld. Dit impliceert volgens de Orde een reparatie van HR 7 november 1973, BNB 1974/2, hetgeen de Orde zou toejuichen. Wel bespeurt de Orde op dit punt enige tegenstrijdigheid met de toelichting op blz. 21/22 van het Consultatiedocument onderdeel 'Als belegging gehouden'. In die passage wordt de mogelijkheid geschetst dat een deelneming in een actieve werkmaatschappij als belegging wordt gehouden. In het kader van de rechtszekerheid zou de Orde het toejuichen indien de toelichting bij het in te dienen wetsvoorstel op dit punt wordt verduidelijkt. De Orde is er voorstander van, dat belangen in actieve vennootschappen per definitie niet als beleggingsdeelneming worden aangemerkt.

Oogmerkdoets: gemengd oogmerk

Onder 'Gemengd oogmerk' op blz. 22 van het consultatiedocument wordt ingegaan op een deelneming in een vennootschap waarin naast beleggingen ook ondernemingsactiviteiten zijn ondergebracht. In dat geval moet worden getoetst bij welk oogmerk het zwaartepunt ligt. Het is de Orde niet duidelijk hoe deze toets wordt uitgevoerd en de Orde zou daarom graag zien dat de toelichting op dit punt wordt verduidelijkt. Het belang lijkt hier te zijn gelegen in die situaties waarbij de bezittingen van het lichaam voor de helft of meer uit vrije beleggingen bestaan omdat anders het elfde lid onderdeel b er reeds voor zorgt dat geen sprake is van een beleggingsdeelneming. De Orde leidt hieruit af dat de samenstelling van de bezittingen niet bepalend is maar dat ook de aard van de activiteiten een rol speelt. Onduidelijk blijft op welke wijze. Voorts vraagt de Orde zich af of het rulingsbeleid van vóór 1 januari 2007 zal herleven.

Ten slotte constateert de Orde dat de toelichting alleen ingaat op de deelneming in een vennootschap met een combinatie van beleggingen en ondernemingsactiviteiten *die in het verlengde liggen van de onderneming van de belastingplichtige* (cursivering Orde). De Orde vraagt zich af hoe dit uitwerkt indien sprake is van een (top)houdstervenootschap die zelf geen → onderneming drijft.

Schakelfunctie

In de toelichting op blz. 21 van het Consultatiedocument staat vermeld dat de deelnemingsvrijstelling ook geldt voor deelnemingen van een Nederlandse tussenhouder van een (buitenlandse) moedermaatschappij als sprake is van een schakelfunctie. Dat is volgens de toelichting het geval als de bedrijfsuitoefening van de door de Nederlandse tussenhouder gehouden lichamen in de lijn ligt van de bedrijfsuitoefening van de buitenlandse moeder. De Orde vraagt zich af of dit eveneens geldt als de Nederlandse tussenhouder niet rechtstreeks wordt gehouden door de buitenlandse actieve moedermaatschappij, maar - zoals in de praktijk vaak het geval is - via een buitenlandse tussenhouder.

N | O | B

Pardonneringstermijn

In art. 13, lid 10, letter a, in verbinding met lid 13, staat dat een deelneming (wederom in het kader van de oogmerkoets) geacht wordt als belegging te worden gehouden indien de bezittingen van het lichaam waarin de belastingplichtige een deelneming heeft, geconsolideerd beschouwd, *doorgaans* grotendeels bestaan uit belangen van minder dan 5%. Voor wat betreft de bezittingentoets bepaalt art. 13, elfde lid, letter b, dat een deelneming geacht wordt geen beleggingsdeelneming te zijn indien de bezittingen van het lichaam waarin de belastingplichtige een deelneming heeft, onmiddellijk of middellijk *doorgaans* voor minder dan de helft bestaan uit vrije beleggingen. Het gebruik van het begrip 'doorgaans' is volgens de Orde zonder meer een verbetering van de bestaande regeling. In de toelichting is opgemerkt dat hierdoor wordt bereikt dat de deelnemingsvrijstelling ook van toepassing is indien de dochtermaatschappij gedurende een korte periode een 'foute' samenstelling heeft, hetgeen aansluit bij de uitleg van het begrip 'doorgaans' in art. 28, lid 2, onderdeel a. Kan de staatssecretaris bevestigen dat aan het begrip 'doorgaans' in elk geval dezelfde betekenis wordt toegekend als in art. 28, lid 2, onderdeel a? De Orde dringt er op aan dat in een besluit deelnemingsvrijstelling duidelijke safe harbours worden geformuleerd.

De gewijzigde onderworpenheidstoets

In de nu voorgestelde wettekst wordt een regulier tarief van 10% verlangd, terwijl er tevens sprake moet zijn van een reële heffing. De Orde vraagt zich af hoe het begrip 'reële heffing' moet worden geïnterpreteerd. De Orde begrijpt dat deze toets dient ter beoordeling van de vraag of het buitenlandse regime (passief) inkomen adequaat in de winstbelasting betreft. Uit hoofde van de rechtszekerheid is het van groot belang dat duidelijkheid bestaat over de vraag welke buitenlandse regelingen een bedreiging zouden kunnen vormen voor de kwalificatie 'reële heffing'. Uit de voorbeelden genoemd in de toelichting begrijpt de Orde dat tax holidays, grondslagverlagende bepalingen, bepalingen die de belastingheffing van winst uitstellen en regelingen die voorzien in teruggaaf van belasting aan het criterium van een reële heffing in de weg kunnen staan. Anderzijds begrijpt de Orde dat een in het buitenland niet wettelijk beperkte fiscale afschrijving op nroperende zaken de reële heffing niet in gevaar brengt. De Orde is van oordeel dat er een aanzienlijke uitbreiding van de toelichting zal moeten komen waarbij in ieder geval aandacht zal moeten zijn voor de relevantie van afwijkingen in totaalwinst (waaronder renteafrekbeperkende regelingen), jaarwinst, bronheffingen (hierbij wordt zowel gedacht aan bronheffingen op ontvangen als op betaalde winstuitkeringen), buitenlandse consolidatieregimes en regelingen ter voorkoming van dubbele belasting.

De Orde vraagt zich voorts af of een regulier tarief van 10% een harde eis moet zijn. Immers, een lager regulier tarief dan 10% over een bredere dan de Nederlandse grondslag zou toch tot een reële heffing kunnen leiden. De Orde zou het toejuchten als de 10%-eis kan worden voorzien van een tegenbewijsregeling die er toe leidt dat de 10%-eis buiten toepassing blijft indien belastingplichtige aannemelijk maakt dat als gevolg van de afwijkende buitenlandse grondslag sprake is van een effectieve heffing van ten minste 10% over een naar Nederlandse maatstaven berekende grondslag. Voor de deelneming in een concernfinancieringsmaatschappij zou de tegenbewijsregeling de eis kunnen bevatten dat sprake is van een effectief tarief van ten minste 5%.

N | O | B*Rotte appel-benadering*

Op grond van de rotte appel-benadering moet de samenstelling van de activazijde van de kleindochtermaatschappijen worden beoordeeld. Bestaat deze activazijde voor meer dan 30% uit andere bezittingen dan vrije beleggingen, dan worden activa die wel vrije beleggingen zijn toch niet als vrije beleggingen aangemerkt. De Orde begrijpt deze regeling zo, dat dergelijke op grond van de rotte appel-benadering 'uitgeschakelde' vrije beleggingen van kleindochtermaatschappijen op de toerekeningsbalans van de dochtermaatschappij als 'goede' activa verschijnen. Hierbij kan aan het volgende voorbeeld worden gedacht. Belastingplichtige bezit vrije beleggingen ad 80 en een onderneming ad 20, alsmede een deelneming, die zelf ook een deelneming bezit. Kleindochter bezit vrije beleggingen ad 20 en een onderneming ad 80. Op de toerekeningsbalans van deelneming komt nu een post 'goede bezittingen' ad 120 voor. De vrije beleggingen op de toerekeningsbalans bedragen volgens de Orde 80. Immers, de vrije beleggingen van de kleindochter ad 20 tellen volgens de tekst van art. 13 lid 11 onderdeel b 'als zodanig' niet mee en komen op de toerekeningsbalans voor als 'goede' beleggingen. De Orde meent dat de letterlijke wettekst ('worden vrije beleggingen niet als zodanig aangemerkt') tot de conclusie leidt dat na 'uitschakeling' geen mogelijkheid is om aannemelijk te maken dat het toch gaat om vrije beleggingen. Kan de staatssecretaris deze beide punten bevestigen?

Vrije beleggingen

De Orde leest art. 13, lid 12 zo dat dit lid een limitatieve opsomming geeft van activa die als vrije belegging worden aangemerkt. Dit zou met andere woorden betekenen dat als een activum op basis van het twaalfde lid niet als vrije belegging wordt aangemerkt, de vraag niet meer aan de orde is of de belegging 'sui generis' een vrije belegging is. Tevens vallen in dit verband op basis van de huidige wettekst vorderingen onder de fictie van art. 13 lid 11 als de vorderingen 'worden aangewend voor werkzaamheden die grotendeels bestaan uit het direct of indirect financieren van de belastingplichtige of van met de belastingplichtige verbonden lichamen (...)'. In het voorgestelde artikel 13 lid 12 onderdeel b ontbreekt de zinsnede 'werkzaamheden die grotendeels bestaan uit'. De Orde vraagt zich af wat de relevantie hiervan is? Betekent dit dat leveranciersvorderingen eerder onder de fictie zullen vallen? Ook verzoekt de Orde de staatssecretaris voor alle duidelijkheid te bevestigen dat vermogensbestanddelen die onder één of meer uitzonderingsbepalingen in art. 13, lid 12 vallen, zonder meer als 'goede activa' op de toerekeningsbalans terecht komen. Het zou de voorkeur van de Orde verdienen indien aan de aanhef van art. 13, lid 12, onderdeel b en c, zou worden toegevoegd 'anders dan beleggingen en bedrijfsmiddelen als bedoeld in art. 13, lid 12, onderdeel a en c,' respectievelijk 'anders dan beleggingen en bezittingen als bedoeld in art. 13, lid 12, onderdeel a en b'. Immers, het komt in de praktijk bijvoorbeeld voor dat vastgoed binnen de groep wordt verhuurd. Op grond van art. 13, lid 12, onderdeel a, ten tweede zou dan geen sprake zijn van een vrije belegging maar van een goede belegging, maar tevens stelt art. 13 lid 12 onderdeel c dat toch weer sprake is van een vrije belegging.

De Orde stelt voor aan art. 13 lid 12 onderdeel a ten tweede toe te voegen: 'alsmede de economische eigendom van deze zaken en rechten', teneinde het vastgoedbegrip in overeenstemming te brengen met het Besluit van 26 februari 2008, nr. CPP2008/257M, Stcrt. nr. 47, onderdeel 1.10.1.1.

N | O | B |

De Orde verzoekt om een nadere toelichting over de betekenis van het begrip 'voordelen' in de onderworpenheidstoets 'per vrije belegging'. Betekent dit dat met betrekking tot de kennelijk toch nog door de staatssecretaris beoogde grondslagtoets in deze onderworpenheidstoets moet worden beoordeeld of de wijze waarop de kosten en lasten die de buitenlandse dochtermaatschappij in aanmerking mag nemen vergelijkbaar is met wat in Nederland reël zou zijn? Als een belegging bijvoorbeeld gefinancierd is met een geldlening die in Nederlandse verhoudingen tot niet of beperkt aftrekbare rentelasten zou leiden, is het gevolg van een volledige aftrekbaarheid van de rente bij de desbetreffende dochtermaatschappij dan dat de voordelen van deze belegging niet voldoende onderworpen is? Kan hier een parallel worden getrokken met de onderworpenheidstoets van het elfde lid?

De Orde merkt op dat de voorgestelde tekst van art. 13, lid 12, letter b, sub 3 en letter c, sub 3, uitzonderingen zijn opgenomen voor groepsvorderingen en terbeschikkinggestelde bedrijfsmiddelen die geheel of nagenoeg geheel zijn gefinancierd door 'van derden verkregen geldleningen'. Het begrip 'van derden verkregen geldleningen' is echter nergens omschreven. Voorts is het de Orde niet duidelijk waarom bij het concipiëren van de wettekst niet is aangehaakt bij het begrip verbonden lichaam dan wel verbonden natuurlijk persoon als bedoeld in art. 10a, vierde, vijfde en zesde lid.

De Orde vraagt zich af hoe art. 13, lid 12, letter b, sub 3 uitwerkt in het volgende geval. Moeder houdt een deelneming, die op haar beurt een kleindochter houdt. Moeder leent in van een derde, leent vervolgens door aan een deelneming, die op haar beurt weer doorleent aan een kleindochter. Ziet de Orde het goed, dan wordt de vordering van de deelneming op een kleindochter niet buiten beschouwing gelaten. Hetzelfde zou gelden indien de deelneming extern inleent met garantie van de moeder. Dit verhoudt zich volgens de Orde niet met de doelstelling van de beleggingsdeelneming, omdat in deze voorbeelden geen sprake is van het renderen van internationaal mobiel kapitaal.

Aflopende deelneming

Het komt de Orde voor dat een vernummering in het consultatiedocument ontbreekt en dat bedoeld is om het huidige art. 13 lid 14 te vernummeren tot art. 13 lid 15.

N | O | B**Bijlage II - Technische punten groepsrentebox**

Mocht de groepsrentebox worden ingevoerd, dan verzoekt de Orde om – naast de opmerkingen in paragraaf 3 – in ieder geval aandacht te besteden aan de volgende punten.

1. De eventuele samenloop met andere renteaftrekbepalingen (zoals art. 10a en art. 10b) en de doorwerking van de groepsrentebox naar andere regelingen, zoals de deelnemingsvrijstelling.
2. Het gebruik van het begrip 'verbonden lichaam'. Art. 12c (nieuw) introduceert een nieuwe begrip 'verbonden lichaam' dat kort gezegd uitgaat van relaties van meer dan 50%. Indien gekozen wordt voor handhaving van het huidige art. 10a en het daarin gedefinieerde begrip 'verbonden lichaam' (dat kort gezegd uitgaat van 1/3^e relaties), vindt de Orde dit verwarrend en pleit de Orde primair voor uniformering door de 1/3^e-grens op te trekken naar 50%. Als toch twee inhoudelijk verschillende begrippen blijven bestaan, verzoekt de Orde om het begrip 'verbonden lichaam' in art. 12c (nieuw) te hernoemen, bijvoorbeeld in 'zeggenschapslichaam'.
3. De onevenwichtige behandeling van de deelnemerschapslening. Zoals de Orde het nu begrijpt blijven rentekosten van deelnemerschapsleningen op grond van art. 10, lid 1, onderdeel d van aftrek uitgesloten. De rentebate wordt echter belast tegen 5% in "zeggenschapsverhoudingen". Het lijkt de Orde merkwaardig om verschillende sferen te creëren voor hybride leningen. Bij de debiteur is de rente niet aftrekbaar ex art. 10 lid 1 onderdeel d terwijl aan de opbrengstkant de rente ex art. 12c lid 3 onderdeel c desondanks tot de grondslag van de groepsrentebox wordt gerekend, mits verstrekt aan een verbonden lichaam in de zin van art. 12o lid 2. Voorts worden aan de opbrengstkant de voordelen van een hybride lening – grofweg bij belangen tussen de 5% en 50% – meegetrokken of meegesleept in de deelnemingsvrijstelling op de voet van art. 13 lid 16 juncto art. 13 lid 4 en 5. Tot slot is denkbaar dat de voordelen van een hybride lening – in geheel niet-gelieerde verhoudingen en, grofweg, bij belangen tussen 0% en 5% – integraal worden belast. Het ligt in de rede om de huidige, evenwichtige en fiscaal theoretisch juiste behandeling van hybride leningen te handhaven. Ook is de Orde van mening dat een plotselinge wijziging van dit regime een negatieve uitstraling geeft op het Nederlandse fiscale vestigingsklimaat.
4. De financieringscomponent in art. 12c, lid 3, onderdeel b (nieuw). De Orde voorziet (jaarlijks) vele discussies met de Belastingdienst over de omvang van deze component, terwijl het effect in binnenlandse verhoudingen nihil is. Bovendien leidt lid 3, onderdeel b in combinatie met lid 6 tot de conclusie dat rentekosten op een financiering van een bedrijfsmiddel dat ter beschikking wordt gesteld binnen een concern deels niet meer aftrekbaar zijn. Denk aan de situatie waarin een Holding-BV leent van een bank voor de aankoop van een bedrijfspand en de Holding-BV het pand gaat verhuren aan haar dochtermaatschappij. In dat geval is een deel van de huurkosten bij de werkmaatschappij niet aftrekbaar (de financieringscomponent), terwijl een deel van de huuropbrengst niet belast is bij de Holding BV en een deel van de rente op de banklening eveneens niet aftrekbaar is. De Orde kan zich voorstellen dat in bepaalde gevallen zich uitholling van

N | O | B |

de grondslag kan voordoen en heeft er begrip voor dat deze opzetjes worden bestreden. De Orde pleit voor een gerichte anti-misbruikmaatregel in plaats van een dergelijke generieke bepaling, waarmee de kans op overkill onaanvaardbaar groot wordt geacht.

5. De leden 2 en 3 van het voorgestelde art. 131 bevatten een formule om het bedrag aan financieringskosten voor deelnemingen en groepsvorderingen te bepalen. Een onderdeel van de berekening van het bedrag aan financieringskosten voor deelnemingen en groepsvorderingen betreft de formule in lid 3, ter bepaling van de financieringsschuld voor deelnemingen en groepsvorderingen. Het laatste onderdeel van de formule in lid 3 betreft de factor SG. Deze factor betreft kort gezegd het bijtellen van 80% van de boekwaarde van geldleningen waarvan de rente en kosten in de groepsrentebox vallen. De toelichting zegt hierover: 'Zoals rentebaten op groepsvorderingen in de verplichte groepsrentebox voor een deel niet in aanmerking worden genomen, zijn rentelasten ter zake van groepsschulden voor 20,5/25,5-deel niet aftrekbaar. Dit impliceert dat schulden aan verbonden lichamen voor 20,5/25,5 deel hetzelfde worden behandeld als eigen vermogen. Daarom wordt, voor de berekening van de financieringsschuld het eigen vermogen verhoogd met 20,5/25,5 deel van de groepsschulden.' Zoals eveneens beschreven in de toelichting wordt voor de berekening van de financieringsschuld in lid 3 ook het deel van de boekwaarde van de door de belastingplichtige ter beschikking gestelde materiële vaste activa meegenomen dat staat tegenover het vrijgestelde deel van de ontvangen vergoeding (de factor VA x F/V). Op grond van het voorgestelde art. 12c lid 3 onderdeel b valt ook de financieringscomponent van vergoedingen voor het ter beschikking gesteld krijgen van materiële vaste activa door een verbonden lichaam in de groepsrentebox. Het zou dan ook redelijk en vanuit systematisch oogpunt zuiver zijn om de boekwaarde van door een verbonden lichaam aan de belastingplichtige ter beschikking gestelde materiële vaste activa voor 20,5/25,5 deel op te tellen bij het eigen vermogen van de belastingplichtige voor toepassing van de formule van lid 3. Pas dan worden materiële vaste activa en leningen gelijk behandeld en is de regeling consistent.

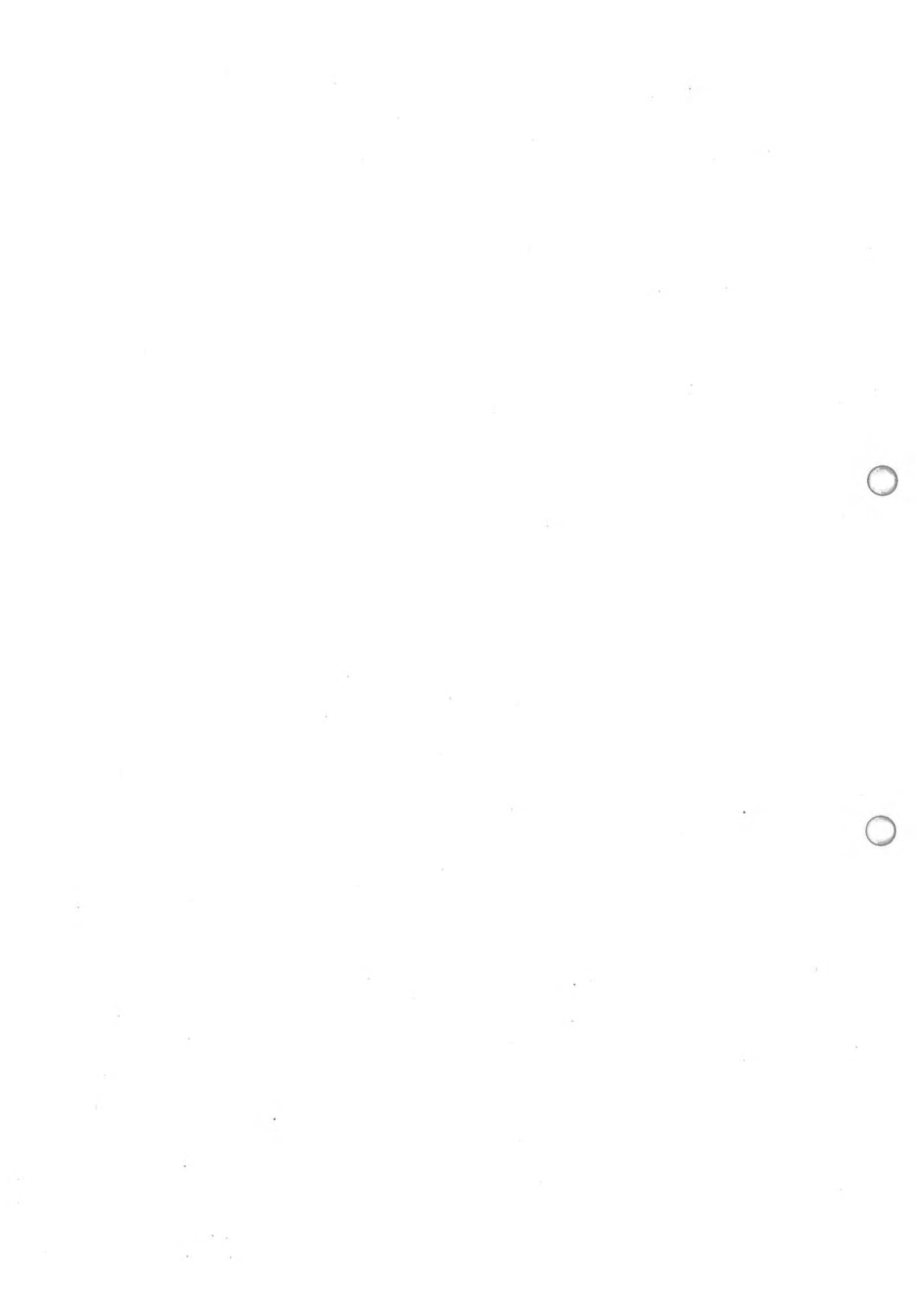
Mogelijk is een en ander reeds bedoeld in lid 3 van 131, zodat aan de belastingplichtige ter beschikking gestelde materiële vaste activa en door de belastingplichtige ter beschikking gestelde vaste activa gesaldeerd moeten worden ter bepaling van de factor (VA x F/V), maar dit is niet duidelijk (dit is overigens ook opgemerkt in Vakstudienieuws 2009/30,3, blz. 24). Daarnaast wekt de toelichting de indruk dat dit niet het geval is. Daarbij komt ook de vraag op of de waarde van de aan de belastingplichtige ter beschikking gestelde materiële vaste activa volledig bij het eigen vermogen opgeteld moet worden, of slechts in de verhouding financieringscomponent : totale huurprijs.

- 6: Lid 4 van art. 12c lijkt tot een mismatch te leiden. Als de Orde het goed begrijpt bepaalt lid 4 dat ingeval een activum binnen concern wordt verkocht en in verband daarmee een groepsrenteboxlening ontstaat, de rente tegen het normale tarief belast is, maar de afrek nog steeds tegen 5% plaatsvindt. Als dat het geval is, is deze bepaling desastreus voor gewone reorganisaties. Ingeval bijvoorbeeld een bedrijfspand wordt overgedragen aan een concernvennootschap kan dit leiden tot een aanzienlijke dubbele heffing. De Orde meent dat lid 4 er in ieder geval toe zou moeten leiden dat ook de renteaftrek tegen het

N | O | B |

reguliere tarief kan plaatsvinden. De Orde begrijpt echter ten principale niet welk misbruik zich kan voordoen bij de overdracht van activa waarbij zich een fiscale afrekening voordoet (vgl. Hof Den Haag 8 april 1997, V-N 1997, blz. 3058).

7. Het ontbreken van de natuurlijke persoon in art. 12c lid 5. Dit lid bepaalt nu immers slechts dat rente alsnog buiten de groepsrentebox valt indien uiteindelijk is ingeleend van een niet verbonden lichaam. De Orde meent dat het eveneens redelijk is om de rente normaal in afrek toe te laten, indien indirect is geleend van een natuurlijk persoon.
8. Een versoepeling van de doorkijkregeling van art. 12c lid 5. Deze bepaling houdt in dat de rente over een schuld aan een verbonden lichaam tegen het hogere tarief aftrekbaar blijft voor zover die schuld 'direct verband' houdt met een externe geldlening van het concern. In veel gevallen zal wel sprake zijn van een (uiteindelijk) verband met externe financiering, maar zal het 'directe verband' zoals dat wordt vereist onthreken of lastig aantoonbaar zijn. Denk aan de veelvoorkomende situatie dat een multinational een deel van haar externe financiering door middel van uitgifte van obligaties realiseert en de opbrengst daaruit intern doorleent aan de Nederlandse groepsmaatschappij. Voor de financiële sector voorziet de Orde dat dit 'directe verband' vrijwel nimmer aan te tonen zal zijn. De reden hiervoor is dat geld 'fungibel' is en er binnen een financieel concern dagelijks vele geldstromen omgaan. Het arrest van de Hoge Raad van 25 november 2005 (BNB 2007/117), dat een Nederlandse vaste inrichting van een buitenlandse bank betrof, levert een treffende illustratie van dit bewijslastprobleem. De Orde stelt derhalve voor dat met een veel ruimer verband kan worden volstaan om aannemelijk te maken dat een groepsschuld uiteindelijk extern is gefinancierd. De Orde stelt voor daarbij geen beperkingen te stellen aan het aantal schakels tussen de verbonden vennootschap die uiteindelijk extern inleent en de belastingplichtige.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie Financiën

Amsterdam, 5 november 2009

Betreft: Verruiming deelnemingsvrijstelling (Overige Fiscale Maatregelen 2010)

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie Financiën,

Inleiding

In de brief van 30 juli 2009 heeft de Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen (NVP) een reactie gegeven op het Consultatiedocument over aanpassingen in de vennootschapsbelasting aan de Staatssecretaris van Financiën. Daarin gaf de NVP onder andere aan te pleiten voor de afschaffing van het 5% criterium bij de verruiming van de deelnemingsvrijstelling indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat niet sprake is van een belegging. De NVP vindt het jammer, maar begrijpt de afwegingen van de Staatssecretaris in de recente beraadslagingen, om het 5% criterium niet los te laten.

De NVP maakt zich echter zorgen over de toepassing van de deelnemingsvrijstelling door Nederlandse participatiemaatschappijen bij belangen in bedrijven van 5% of meer. In dat verband vragen wij uw aandacht voor het volgende.

In de Nota naar aanleiding van het verslag (pag. 37) is als volgt geantwoord op vragen van het CDA:

"De leden van de fractie van het CDA vragen om een reactie op de stelling dat de enige toets bij een participatiemaatschappij is of een belang door een participatiemaatschappij als belegging wordt gehouden, hetgeen het geval is indien de participatiemaatschappij het belang aanhoudt louter als waardepapier, maar niet als de participatiemaatschappij ten aanzien van een aantal belangen vermogensbeheeroversijgende arbeid verricht en deze niet als belegging houdt. Deze leden vragen of de deelnemingsvrijstelling in laatstgenoemde situaties van toepassing is.

Voor de toepassing van de deelnemingsvrijstelling is doorslaggevend of het belang wordt gehouden met het oog op het verkrijgen van een rendement dat bij normaal vermogensbeheer kan worden verwacht. Daartoe zal moeten worden getoetst of de werkzaamheden van belastingplichtige het normale vermogensbeheer te boven gaan. In deze situatie kan sprake zijn van een ondernemingsactiviteit bij de deelnemende vennootschap indien kapitaal enerzijds en expertise anderzijds worden samengebracht als gevolg waarvan een toegevoegde waarde wordt gecreëerd op het niveau van de vennootschap waarin wordt deelgenomen ("target"). Vanzelfsprekend gaat het in dit verband om een participatie in een target die een actieve onderneming drijft. Meer concreet betekent dit dat op het niveau van de participatiemaatschappij sprake moet zijn van een organisatie die de kennis heeft om targets te selecteren en in staat is deze targets substantieel beter te laten renderen door het ondernemingsbeleid van de target mede te bepalen. Daartoe moet men voldoende invloed kunnen uitoefenen op zowel het dagelijkse bestuur van de target als op de lange termijn strategie."

Kenmerken participatiemaatschappijen

Nederlandse participatiemaatschappijen onderscheiden zich van beleggingsfondsen (en daarmee ook van "normaal vermogensbeheer") op vele punten. Onderscheidende kenmerken van participatiemaatschappijen zijn typisch:

- a. hoge beheerskosten (dikwijls 1 - 2% van het geïnvesteerde fondsvermogen op jaarbasis; bij beleggingsfondsen is dat dikwijls minder dan 1% van het geïnvesteerde vermogen);
- b. grote participaties in niet ter beurse genoteerde aandelenbelangen. Bij participatiemaatschappijen die zich richten op venture capital (investeringen in start-ups op gebied van bijv. healthcare of ICT) zijn de belangen doorgaans tussen de 5% en 50%, terwijl bij buy-out fondsen dikwijls sprake is van meerderheidsbelangen. Bij beleggingsfondsen gaat het dikwijls om kleinere belangen, en vaak ook beursgenoteerde aandelen;
- c. Een beperkte hoeveelheid investeringen, en daarmee een hoger risico (hetgeen resulteert naar het streven naar een rendement van gemiddeld tussen de 15% en 25%, aanzienlijk hoger dan het streefrendement bij normaalvermogensbeheer). Participatiemaatschappijen werken met relatief kleine beheersorganisaties, met managers die zich hebben gespecialiseerd in een bepaalde sector van de markt, met een bijbehorende bedrijfstechische achtergrond (bijv. life sciences, renewable energy, ICT). De managers van een participatiemaatschappij hebben een beperkte hoeveelheid participaties onder hun hoede (vaak niet meer dan vijf per persoon), en staan in nauw contact met de directie van het bedrijf waarin wordt geïnvesteerd. Bij een beleggingsfonds is dikwijls sprake van een grote hoeveelheid (kleine) belangen, vaak beursgenoteerd, waarbij het fondsmanagement niet of nauwelijks contact heeft met de desbetreffende bedrijven.
- d. Bemoeienis met en invloed op het ondernemingsbeleid van de bedrijven waarin wordt geïnvesteerd, door middel van (a) het bedingen van een zetel in de raad van commissarissen, (b) het bedingen van speciale aandelhoudersrechten (zoals vetorechten bij strategische zaken) en (c) zeer frequent informeel overleg en betrokkenheid, die zich op vele manieren kan manifesteren, bijvoorbeeld bij het aanstellen van nieuw management, het vinden van nieuwe investeringen, het ter beschikking stellen van kennis en netwerken van de fondsmanagers. Bij beleggingsfondsen is hiervan geen sprake;
- e. De gemiddelde duur van een participatie in een bedrijf ligt bij participatiemaatschappijen tussen de 3 en 7 jaar, een stuk langer dan bij beleggingsfondsen.

De NVP kan dus in zijn algemeenheid bevestigen dat de Nederlandse participatiemaatschappijen voldoen aan de omschrijving zoals gegeven in de Nota naar aanleiding van het verslag, namelijk dat "... sprake moet zijn van een organisatie die de kennis heeft om targets te selecteren en in staat is deze targets substantieel beter te laten renderen door het ondernemingsbeleid van de target mede te bepalen. Daartoe moeten voldoende invloed kunnen uitoefenen op zowel het dagelijks bestuur van de target als op de lange termijn strategie."

Eis tot deelname in dagelijks bestuur van de onderneming

De NVP heeft echter ook kennisgenomen van de Memorie van Toelichting waarin staat (pag. 68): "Een andere situatie die zich kan voordoen betreft een belastingplichtige die belangen houdt in één of meerdere lichamen die niet middellijk of onmiddellijk beleggen, zonder dat sprake is van een houdsterfunctie binnen een groep. Een dergelijke belastingplichtige heeft dan meer het karakter van een participatiemaatschappij. In die situatie zal moeten worden getoetst of de belastingplichtige als zodanig een onderneming drijft. Daartoe moet worden getoetst of de werkzaamheden van de belastingplichtige het normale vermogensbeheer te boven gaan. Een belangrijk criterium in dit verband is of de belastingplichtige bijvoorbeeld door zitting in het dagelijkse bestuur van de vennootschap waarin het belang wordt gehouden, een beleidsvormende, financiële en bestuurlijke invloed kan uitoefenen." [onderstreping NVP]

Ter voorkoming van misverstanden en in aanvulling op bovengenoemde kenmerken van participatiemaatschappijen benadrukken wij dat een participatiemaatschappij slechts bij hoge uitzondering, en dan vaak alleen op tijdelijke basis, deel neemt in het dagelijks bestuur van de vennootschap waarin het belang wordt gehouden. Een participatiemaatschappij ondersteunt en beïnvloedt dat bestuur wel op allerlei andere manieren, zoals hierboven aangegeven. Daarmee onderscheidt een participatiemaatschappij zich van een beleggingsfonds, en gaan de werkzaamheden van een participatiemaatschappijen die van normaal vermogensbeheer te boven. Het is dus niet de regel om voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling (de oogmerktoets) de eis te stellen dat een participatiemaatschappij deel moet nemen in het dagelijks bestuur. Participatiemaatschappijen doen dat niet; het zou betekenen dat een eis wordt gesteld die niet past binnen de bedrijfsvoering en -filosofie van participatiemaatschappijen. Zou die eis wel gesteld worden, dan zouden participatiemaatschappijen achtergesteld worden op andere belastingplichtigen die een onderneming drijven, omdat participatiemaatschappijen dan per definitie moeten terugvallen

op de onderworpenheidstoets of de bezittingentoets. Het voordeel van een flexibele deelnemingsvrijstelling zou dan niet aan participatiemaatschappijen toekomen.

In het verleden heeft de staatssecretaris overigens al bevestigd dat participatiemaatschappijen in zijn algemeenheid geacht worden een onderneming te drijven. In dat verband kan gewezen worden op de volgende passage uit de wetsgeschiedenis met betrekking tot de buitenlandse belastingplicht in de vennootschapsbelasting (aanmerkelijk belang) (Kamerstukken I 1996/97, 24 761, nr. 62b):

"Buitenlandse samenwerkingsverbanden die zich, verdergaand dan puur beleggend, bezighouden met de verstrekking van risicodragend vermogen en die bijvoorbeeld voorts een zekere betrokkenheid hebben bij de bedrijfsvoering van Nederlandse vennootschappen (gedacht kan worden aan venture capital companies) vallen niet onder de werking van artikel 49, eerste lid, onderdeel b, van de Wet IB."

Ook kan gewezen worden op het regime van de vrijgestelde beleggingsinstelling (de VBI) waarin een duidelijk onderscheid is gemaakt tussen beleggingsfondsen en participatiemaatschappijen. In de wetsgeschiedenis van de VBI is daartoe opgemerkt (Kamerstukken II 2006-2007, 30533, nr. 7):

"Volledigheidshalve merk ik op dat ... niet wordt beoogd "ondernemingsachtige" fondsen, zoals participatiemaatschappijen, onder het regime van de vrijgestelde beleggingsinstelling te brengen. Mede door het open end karakter blijft een scheiding tussen ondernemingsactiviteiten en beleggingsactiviteiten gewaarborgd."

Tenslotte

Om in de toekomst misverstanden te vermijden, en een flexibele deelnemingsvrijstelling toe te kunnen passen in de Nederlandse participatiemaatschappijen, verzoekt de NVP u vriendelijk om de Staatssecretaris van Financiën een bevestiging te vragen dat aan de oogmerktoets voldaan zal zijn indien een participatiemaatschappij voldoet aan de hierboven genoemde typische kenmerken a. t.m.e.

Uiteraard is de NVP te allen tijde bereid u een nadere toelichting te verschaffen.

Met vriendelijke groet,

Directeur

**REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■**

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer mr. drs. J.C. de Jager
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Culemborg, 28 juli 2009

Kenmerk: 11/635/DV
Betreft: Reactie op het consultatiedocument 'Mogelijke aanpassingen in de vennootschapsbelasting'

Geachte heer De Jager,

Het Register Belastingadviseurs (RB) heeft met belangstelling kennis genomen van uw brief van 15 juni 2009 aan de voorzitter van de Tweede Kamer over de voorgestelde wijzigingen in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Het RB maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het consultatiedocument 'Mogelijke aanpassingen in de vennootschapsbelasting'.

Algemeen

Het RB heeft begrip voor de wens van het kabinet om uitholling van de heffingsgrondslag tegen te gaan, maar is bezorgd dat de voorgestelde wetgeving die is gericht op met name grensoverschrijdende problematiek onbedoeld en onterecht ten nadele van MKB-ondernemingen werkt. Met het oog op de rechtszekerheid acht het RB het ongewenst om gebruik te maken van open normen, zoals 'samenwerkende groep' en 'tijdelijke mutaties rond deze tijdslijpen', mede in verband met de grote fiscale belangen van de voorgestelde maatregelen.

Bij het voorbereiden van het wetsvoorstel dient nadrukkelijk aandacht besteed te worden aan

- de onderlinge samenloop van de diverse wetsartikelen
- overgangsrecht voor bestaande situaties en
- de effecten op administratieve lasten.

Gelet op de omvang van de voorgestelde wijzigingen dringt het RB aan op een zorgvuldig wetgevingsproces. Daarom pleit het RB voor invoering van de wetswijziging per 1 januari 2011.

1. Introductie verplichte groepsrentebox

Met de in artikel 12c opgenomen verplichte groepsrentebox wordt beoogd grondslagafholling tegen te gaan, die met name optreedt bij financieringen door middel van groepsleningen binnen internationaal concernverband. De maatregel is echter ook van toepassing op strikt binnenlandse situaties waar het risico van grondslagafholling niet speelt (geen 'mismatch'). Dat heeft ongewenste effecten.

Rente en kosten ter zake van geldleningen van of aan een verbonden lichaam (artikel 12c lid 1)

De voorgestelde regeling bewerkstelligt dat de rente op leningen tussen verbonden lichamen effectief wordt belast o.g. aftrekbaar is tegen een tarief van ongeveer 5%. De renteaftrekbepanking treft echter ook indirect de minderheidsaandeelhouders/niet verbonden lichamen of natuurlijk personen, die zich geconfronteerd zien met een behoorlijke belastingverzwaring. Heeft de meerderheidsaandeelhouder/verbonden lichaam een lening verstrekt of een pand ter beschikking gesteld aan een verbonden lichaam, dan wordt de aftrekbepanking van de rente respectievelijk van de financieringscomponent in de huur gecompenseerd door de beperkte belastbaarheid daarvan in binnenlandse situaties. Deze 'compensatie' ontbreekt voor de minderheidsaandeelhouder. In tegenstelling tot bijvoorbeeld het huidige artikel 10d en de voorgestelde renteaftrekbepanking maatregelen voorziet de groepsrentebox niet in een bepaalde drempel. Dat kan volgens het RB tot ongewenste gevolgen leiden bijvoorbeeld bij reële bedrijfsopvolgingssituaties.

Overnamekas (artikel 12c lid 1, letter b)

Op grond van het voorgestelde artikel 12c lid 1, letter b worden opbrengsten en kosten van kortlopende beleggingen (overnamekassen) slechts voor 20% in aanmerking genomen voor zover aannemelijk is dat deze worden aangehouden met het oog op de verwerving van deelnemingen waarop de deelnemingsvrijstelling van toepassing kan zijn. Al naar gelang het individuele geval heeft de belastingplichtige uit tariefhoogpunt belang bij de toepassing van de verplichte groepsrentebox, of juist niet. Dit houdt in dat de bewijslast al naar gelang het individuele geval berust bij de belastingplichtige of de inspecteur. Bij gebrek aan objectieve criteria in de voorgestelde bepaling vallen discussies tussen belastingplichtigen en de inspecteur te verwachten. Het verdient daarom volgens het RB aanbeveling objectieve criteria aan de bepaling toe te voegen ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan omschrijving van de aard van de beleggingen en een ultieme termijn waarbinnen de overnamekas moet zijn aangewend.

Direct of indirect (artikel 12c lid 1, letter c)

In art. 12c lid 1 letter c is bepaald dat van verschuldigde rente ook sprake is als de geldlening 'indirect' is verschuldigd aan een verbonden lichaam. De toevoeging 'indirect' ontbreekt echter in letter a, waar de ontvangen rente is gedefinieerd. Volgens het RB kan dat onderscheid tot onevenwichtige gevolgen leiden.

Verbonden lichaam (artikel 12c lid 2)

Het begrip verbonden lichaam ex artikel 12c lid 2 wordt gekoppeld aan de zeggenschap. Volgens de artikelsgewijze toelichting betekent de zeggenschap de macht om het financiële en operationele beleid te bepalen, waarbij die zeggenschap zich tevens dient te vertalen in een recht op voordelen en het lopen van risico. Het RB vraagt zich af of het kabinet daarmee beoogt de regelgeving en jurisprudentie van artikel 10d lid 2 naast de interpretatie op basis van het IAS te handhaven. Indien dat het geval is dan verdient het naar de mening van het RB aanbeveling om dit in de toelichting op het wetsvoorstel uitdrukkelijk te vermelden. Het RB vraagt zich bovendien af of het raadzaam is om aansluiting te zoeken bij Europese accountingstandaarden, waardoor de invulling van de Nederlandse fiscale wetgeving (en dus ook de bepaling van de heffingsgrondslag) deels uit handen wordt gegeven. Volgens het RB verdient het overigens aanbeveling om binnen de Wet op de vennootschapsbelasting dezelfde invulling te geven aan het begrip 'verbonden' lichaam.

Zeggenschapsrechten van een samenwerkende groep worden op grond van artikel 12c lid 2, tweede volzin, toegerekend aan alle leden van de samenwerkende groep. Als voorbeeld worden genoemd joint ventures en zeggenschapsrechten verspreid over familieleden. Gezien het verplichte karakter van de groepsrentebox en de reikwijdte van het begrip rente en kosten van geldleningen, verzoekt het RB om in het wetsvoorstel of de toelichting daarop de criteria voor de aanwezigheid van een samenwerkende groep te verduidelijken.

Financieringscomponent in lease- en huurbedragen (artikel 12c lid 3)

In het voorgestelde artikel 12c lid 3, letter b worden onder rente en kosten van geldleningen mede begrepen de financieringscomponent in vergoedingen ter zake van het ter beschikking stellen van materiële vaste activa aan verbonden lichamen.

Het RB heeft vragen over de reikwijdte van de regeling. Moet jaarlijks van elk ter beschikking gesteld activum de financieringscomponent in de vergoeding worden vastgesteld? Volgens de eerste alinea van de toelichting op artikel 12c richt de regeling van de groepsrentebox zich met name op situaties waarin groepsleningen worden verstrekt uit binnen de groep aanwezig eigen vermogen. Het is niet duidelijk hoe artikel 12c lid 3 moet worden toegepast in combinatie met artikel 12c lid 5. Valt ook de financieringscomponent die betrekking heeft op vreemd vermogen verschuldigd aan een niet verbonden lichaam onder de regeling? Zo ja, hoe werkt de eis van paralleliteit tussen de financieringscomponent in de vergoeding en de kosten van de externe lening?

Het RB verwacht dat het in de praktijk niet altijd eenvoudig zal zijn om eenduidig de financieringscomponent in de vergoeding te berekenen. Het verdient daarom aanbeveling om nadere richtlijnen te geven voor de berekeningswijze van de financieringscomponent. Aangezien de aftrek bij de huurder ook beperkt wordt, zal de verhuurder de huurder inzicht moeten geven in de financieringscomponent van de huurprijs. Het RB acht aangemerkelijk dat die openheid in een aantal situaties niet gewenst is of ongewenste effecten heeft op de zakelijke verhoudingen, bijvoorbeeld bij onderlinge verhuur in samenwerkingsverbanden waarin ook derden/niet verbonden lichamen deelnemen. De regeling leidt ook tot een administratieve lastenverzwaring in situaties waar van Nederlandse grondslaguitvoering geen sprake is.

Deelnemerschapslening (artikel 12c lid 3)

Onder het voorgestelde artikel 12c lid 3 onder c en d worden rente en waardemutaties van een verstrekte deelnemerschapslening voor 20% in aanmerking genomen bij de winstbepaling. De rentekosten zijn bij de debiteur evenwel niet aftrekbaar. De daardoor optredende economisch dubbele heffing acht het RB onvoldoende onderbouwd. Het RB pleit voor een evenwichtige belastingwetgeving in situaties waar geen sprake is van uitholling van de grondslag.

Op kunstmatige wijze gecreëerde groepsvorderingen/schulden (art. 12c lid 4)

Het RB heeft begrip voor de wens van het kabinet om situaties te bestrijden waarin normaal belaste inkomsten worden omgezet in laagbelaste boxrente. In binnenlandse situaties is echter geen sprake van grondslag-uitholling. In internationale situaties zal moeten worden afgetrokken over stille reserves. Volgens het RB is daarom geen sprake van misbruik die een onevenwichtige belastingheffing (renteopbrengst volledig belast, renteaftrek slechts voor 20%) rechtvaardigt. Mocht de wetgever toch een vorm van tegenbewijs willen invoeren, dan pleit het RB ervoor de inspecteur te belasten met de bewijslast voor misbruik.

Uitzondering bij externe financiering (art. 12c, lid 5)

Met het voorgestelde vijfde lid wordt bereikt dat wanneer extern ingeleende bedragen binnen de groep worden doorgeleend, de op basis van de voorgaande leden beperkt aftrekbare groepsrente, toch wordt aangemerkt als volledig aftrekbare rente. Het RB is van mening dat de gestelde parallelletels een onnodig zware wissel trekt op de regeling en vraagt het kabinet in overweging te nemen af te zien van het stellen van deze eis. Voorts vraagt het RB zich af of sprake is van een omissie in het vijfde lid, aangezien in tegenstelling tot het zesde lid geen acht wordt geslagen op geldleningen verschuldigd aan een natuurlijk persoon.

2. Renteaftrekbeperkingen**Drempelbedrag € 250.000**

Artikel 131 beperkt de aftrek van financieringskosten voor deelnemingen en groepsvorderingen voor zover deze kosten € 250.000 te boven gaan. Datzelfde drempel wordt gehanteerd in de voorgestelde artikelen 14a, 14b, 15ad en 10d. Ook het MKB bedient zich bijvoorbeeld bij bedrijfsovernames van een overnameholding. Terecht wordt het MKB met een franchise tegemoet gekomen. Een franchise van € 250.000 lijkt echter in situaties van reële bedrijfsopvolging voor veel (middelgrote) bedrijven in het MKB aan de lage kant. Een onderbouwing van het bedrag van € 250.000 ontbreekt in de toelichting. Het RB dringt er bij het kabinet op aan dat de hoogte van de franchise wordt gebaseerd op empirische gegevens over de financiering van reële bedrijfsovernames. Gegeven de voorgestelde renteaftrekbeperkende maatregelen van zowel de groepsrentebox als de overige maatregelen komt anders de financierbaarheid van bedrijfsovernames in het MKB mogelijk in gevaar. Het RB ziet graag toegelicht of voor de bepaling van de hoogte van de drempel de wetgeving in andere EU-landstaten in ogenschouw is genomen. Wellicht kan het drempelbedrag jaarlijks worden aangepast aan de dan geldende actuele rentestanden, resulterend in een minimumdrempelbedrag van € 250.000. In tijden van sterke rentestijgingen kan dat bedrag dan worden verhoogd. Bovendien acht het RB aanpassing van het drempelbedrag aan de inflatie noodzakelijk. Indien het drempelbedrag niet wordt aangepast aan de inflatie, zal de rente op termijn feitelijk niet of nauwelijks meer aftrekbaar zijn.

2.a.1 Artikel 13I

Berekening van de niet aftrekbare financieringskosten en financieringsschuld (artikel 13I lid 2 en 3)

De bedoeling van de regeling is duidelijk. De formule is echter op onderdelen onduidelijk en het is de vraag of de voorgestelde mathematische berekening in alle gevallen tot een redelijke uitkomst leidt. Het RB wijst op bijvoorbeeld de invloed van tijdelijke mutaties op de gemiddelde boekwaarde en de invloed van (niet verrekenbare) verliezen op het gemiddeld eigen vermogen. Het RB acht de uitwerking van de regeling dusdanig complex, dat deze voor belastingplichtigen moeilijk te begrijpen en administratief bewerkelijk is.

Gemiddelde boekwaarde (artikel 13I lid 4, letter b)

Op grond van het voorgestelde artikel 13I lid 4 letter b wordt de gemiddelde boekwaarde bepaald door het gemiddelde te nemen van de boekwaarde aan het begin van het jaar en de boekwaarde aan het einde van het jaar, waarbij 'tijdelijke mutaties rond deze tijdstippen met het oog op de toepassing van dit artikel worden genegeerd'. Het is onduidelijk wat daarmee precies wordt bedoeld. Volgens het RB verdient het aanbeveling om de bedoelde periode te kwantificeren en de tijdelijke mutaties toe te lichten, zo ook voor het voorgestelde artikel 14a, 14b, 15ad.

2.a.2 Beperking renteaftrek bij overnameholdings (art. 15ad)

Op grond van het voorgestelde artikel 15ad wordt de renteaftrek beperkt voor overnameholdings die na verwerving van een deelneming een fiscale eenheid aangaan met die overgenomen deelneming. Met deze bepaling is beoogd te voorkomen dat de overgenomen deelneming zijn eigen overname financiert. In situaties waarin van Nederlandse grondslaguitkering geen sprake is, bevat de regeling overkill.

Het RB merkt op dat in artikel 15ad geen doorschuifmogelijkheid is opgenomen. In het geval door omstandigheden sprake is van een verliesjaar of minder winstgevend jaar kan dit resulteren in een correctie van de renteaftrek die in een volgend jaar niet meer ingehaald kan worden. Het RB stelt voor de niet in aftrek gebrachte rente gedurende een bepaalde periode (bijvoorbeeld negen jaar) nog in aftrek te kunnen brengen.

In het geval in de overnameprijs van een deelneming een bedrag voor goodwill is opgenomen resulteert dat in een negatieve vermogenssprong bij voeging in de fiscale eenheid als gevolg van de eliminatie van die goodwill op de fiscale balans. Dit leidt mogelijk tot een beperking van de renteaftrek omdat daardoor niet aan de 3:1-ratio wordt voldaan, terwijl feitelijk geen sprake is van een bovenmatige financiering met vreemd vermogen. Een oplossing zou kunnen zijn om het fiscale vermogen van de fiscale eenheid voor de 3:1-ratio te verhogen met het bedrag van de geëlimineerde goodwill. Door het ontbreken van een 'voor zover'-bepaling leidt deze ratio bovendien tot een renteaftrek van alles of niets, met uitzondering van het drempelbedrag van € 250.000. Het RB acht dit niet rechtvaardig in vergelijking met belastingplichtigen die net binnen die ratio blijven en stelt een beperking van de renteaftrek voor indien en voor zover het vreemd vermogen uitgaat boven de 3:1-ratio.

2.b Variant 2 - Artikel 10d (nieuw)

Doorschuiven teveel aan verschuldigde rente (artikel 10d lid 1)

Op grond van artikel 10d lid 1 wordt een teveel aan verschuldigde rente overgebracht naar het volgende jaar en aangemerkt als in dat jaar verschuldigde rente. De overbrenging naar een volgend jaar blijft achterwege indien naar ieder van de voorafgaande negen jaren een overbrenging heeft plaats gevonden.

Volgens het RB leidt de tweede volzin tot een willakourige regeling.

Voorbeeld:

Twee ondernemingen, die jaarlijks 400.000 rente betalen en totaal in 9 jaar dezelfde winst (vóór rente en afschrijving) hebben behaald. De ene onderneming heeft sterk wisselende resultaten. De andere onderneming heeft elk jaar hetzelfde winstbedrag. Aan het eind van het negende jaar hebben beide belastingplichtigen rentebedragen om door te schuiven.

Jaar	Onderneming 1				Onderneming 2			
	Winst x 1.000	30%	Rente	Door	Winst	30%	Rente	Door
1	1000	300	400	100	1100	330	400	70
2	2000	600	500	0	1100	330	470	140
3	3000	900	400	0	1100	330	540	210
4	1000	300	400	100	1100	330	610	280
5	2000	600	500	0	1100	330	680	350
6	1000	300	400	100	1100	330	750	420
7	0	0	500	250	1100	330	820	490
8	0	0	650	400	1100	330	890	560
9	0	0	800	550	1200	360	960	600
Totaal	10000			550	10000			600

Onderneming 2 kan met constante resultaten het teveel aan rente van 600 vermeerderd met het teveel aan rente van jaar tien, in jaar tien niet meer doorschuiven naar het elfde jaar. De aftrek van tot dan doorgeschoven rente vervalt. Voor onderneming 1 is dat niet zo.

Kan worden toegelicht waarom is gekozen voor een reeks van negen jaar? Kan een rechtvaardiging worden gegeven voor het verschil in fiscale behandeling dat kan optreden tussen ondernemingen met wisselende en ondernemingen met meer gelijkmatige winsten? Een doorschuifregeling die aansluit bij de verliesverrekeningsmethode lijkt een beter alternatief: de oudste doorgeschoven rente wordt als eerste verrekend, na negen jaar nog niet verrekende doorgeschoven rente vervalt. Het voorbeeld is dan als volgt.

Jaar	Onderneming 1				Onderneming 2			
	Winst x 1.000	30%	Rente	Door	Winst	30%	Rente	Door
1	1000	300	400	100	1100	330	400	70
2	2000	600	500	0	1100	330	470	140 (jr 2)
3	3000	900	400	0	1100	330	540	210 (jr 3)
4	1000	300	400	100	1100	330	610	280 (jr 4)
5	2000	600	500	0	1100	330	680	350 (jr 5)
6	1000	300	400	100	1100	330	750	420 (jr 5,6)
7	0	0	500	250 (jr 7)	1100	330	820	490 (jr 6,7)
8	0	0	650	400 (jr 8)	1100	330	890	560 (jr 7,8)
9	0	0	800	550 (jr 8,9)	1200	360	960	600 (jr 8,9)
10	0		950	700 (jr 9,10)	0	0	1000	750 (jr 9,10)
11	2000	600	1100	500 (jr 10,11)	2000	600	1150	550 (jr 10,11)
Totaal	12000	3600	4400	500	12000	3600	4400	550

Onderneming 1 heeft eind jaar 11 nog te verrekenen 100 uit jaar 10 en 400 uit jaar 11.
Onderneming 2 heeft eind jaar 11 nog te verrekenen 150 uit jaar 10 en 400 uit jaar 11.

Groepsratio (artikel 10d lid 5)

Indien de belastingplichtige behoort tot een groep dan wordt de renteaftrek niet beperkt als het gemiddeld vreemd vermogen past binnen de vermogensverhouding bij de groep. Indien dat niet het geval is vervalt de renteaftrek geheel. Het RB stelt voor de renteaftrek slechts te beperken *indien en voor zover* het gemiddeld vreemd vermogen van de belastingplichtige uitgaat boven het gemiddelde vreemd vermogen van de groep.

Gemiddelde boekwaarde (art. 10d, lid 10)

Op grond van het voorgestelde artikel 10d lid 10 worden de gemiddelden bepaald naar de stand aan het begin en het einde van het jaar, waarbij 'tijdelijke mutaties rond deze tijdstippen worden genegeerd'. Het is onduidelijk wat daarmee precies wordt bedoeld. Wij verwijzen naar hetgeen wij opgemerkt naar aanleiding van het voorgestelde artikel 13l, lid 4. Zoals hiervoor al eens is opgemerkt acht het RB het gebruik van dergelijke open normen niet gewenst en verdient het aanbeveling om de bedoelde periode te kwantificeren en de aard van de tijdelijke mutaties nader toe te lichten.

3. Wijzigingen deelnemingsvrijstelling

Als belegging, niet als belegging (artikel 13 lid 16)

Op grond van artikel 13 lid 16 is de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing op voordelen uit hoofde van een schuldvordering als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdeel d, indien deze voordelen in aanmerking worden genomen op grond van artikel 12c. Dit leidt tot economisch dubbele heffing omdat de renteopbrengst wel (gedeeltelijk) belast is, maar de rente bij de debiteur niet aftrekbaar is. De noodzaak van deze regeling ontgaat het RB. Het RB is geen voorstander van een regeling die economisch dubbele heffing oproept, zeker wanneer het gaat om situaties waarin geen sprake is van uitholling van de Nederlandse belastinggrondslag. Zoals ook vermeld in het commentaar op artikel 12c, lid 3, letter c pleit het RB daarom voor het in evenwicht brengen van de regeling.

Hoogachtend,

Register Belastingadviseurs

2E en G

Voorzitter

Deze brief is opgesteld door de commissie wetsvoorstellen van het RB.

** Het Register Belastingadviseurs (RB) is een samenwerkingsverband van het College Belastingadviseurs (CB) en de Nederlandse Federatie van Belastingadviseurs (NFB).*

RSM Nederland

RSM Nederland B.V.
 Parklaan 34, 5300 AR Eindhoven
 Diakenlaanweg 11, 2033 AP Haarlem
 Malderijweg 26, 3509 SB Utrecht
 Algemeen: +31 23 6300 400
 Direct: +31 23 6300 433
 Fax: +31 23 6367 574
 E-mail: info@rsm.nl

Ministerie van Financiën
 T.a.v. de heer mr. drs. J.C. de Jager
 Den Haag
vpb@minfin.nl

31 juli 2009

Betreft: Reactie RSM Nederland op consultatiedocument 15 juni 2009

Geachte heer De Jager,

De leden van RSM Nederland (hierna "RSM") hebben met grote belangstelling kennisgenomen van het consultatiedocument zoals dat op 15 juni 2009 door de Staatssecretaris van Financiën is gepubliceerd.

RSM Nederland bestaat uit RSM Niehö Lancée, RSM Weijrens Mennen & de Vries en RSM Kooij + Partners. In totaal bestaat RSM Nederland uit 10 kantoren met meer dan 450 medewerkers en partners. RSM maakt bovendien deel uit van het 7e accountants en belastingadviseursnetwerk van de wereld, RSM International. De leden van RSM Nederland bedienen grotendeels cliënten uit het hogere MKB segment, op nationaal maar ook op internationaal gebied.

In navolging van uw uitnodiging van 15 juni 2009, doen wij u hierbij, namens de leden van RSM Nederland, onze reactie toekomen op het consultatiedocument. Onze reactie treft u in de bijlage aan.

Mocht u naar aanleiding van onze notitie nadere vragen hebben, dan kunt u te allen tijde contact met ons opnemen.

Hoogachtend,

2E en G

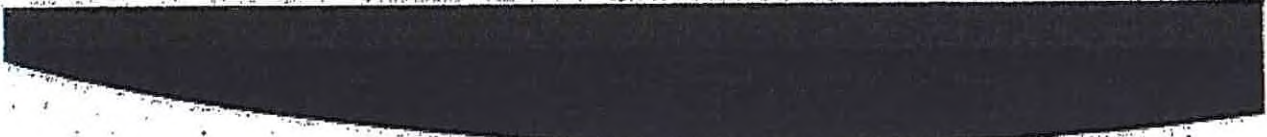
2E en G

Bijlage: 1

RSM Nederland B.V. is een samenwerkingsverband
 tussen RSM Niehö Lancée met kantoren in Almere,
 Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.

RSM Weijrens, Mennen & de Vries, met kantoren in
 Eindhoven, Haarlem, Utrecht, Rotterdam en Veldhoven
 en RSM Kooij + Partners in Utrecht.

RSM Nederland B.V. is ingeschreven bij de Kamer van
 Koophandel te Utrecht onder nummer 20237253.

Tot slot is het wenselijk dat ook de overige in bestaande renteaftrekkingsregelingen en het behoud van de bestaande leningsovereenkomsten in groepsovereenkomsten worden ontbonden door de rentebox en de specifieke renteaftrekkingsregelingen.

Verder merken wij op dat het belangrijk is om zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen over de invulling van overgangsbepalingen. Het is van belang dat de overgangsbepalingen in het voordeel van de schuldeisers worden opgesteld.

Daarnaast stellen wij voor om de verwachte hogere belastingopbrengsten aan te wenden voor een afschrijving van de dividendbelasting. Deze verandering is dat dit een positief effect zal hebben op het Nederlandse investeringsklimaat wat ook positief zal zijn voor het internationale MKB dat wenst te investeren in Nederlandse ondernemingen.

Wederzijds is voorgesteld een financieel van € 250.000 te introduceren, echter ons inziens is de hoogte van deze financiering - ook voor het MKB - niet voldoende. Wij willen er hierbij op wijzen dat de komende jaren vele ondernemingen mogelijk overgedragen moeten gaan worden als gevolg van demografische ontwikkelingen. Wij zijn daarom een groot voorstander van om de voorgestelde financiële verduurzaming. Een verhoging kan budgetair gedeeltelijk worden uit de verwachte hogere belastingopbrengsten door de voorgestelde renteaftrekkingsregelingen.

De voorgestelde specifieke renteaftrekkingsregelingen zullen in hun totale effect zeer waarschijnlijk leiden tot een grotere belastingdruk voor MKB ondernemingen die voortaan in de landbouwsector werkzaam zijn. Daarnaast dreigt het gevaar dat de geprojecteerde belastingopbrengsten die worden afgevoerd op het MKB. De problematiek rondom de grondwettelijke beperkingen aan de looierij tot vierend vermogen en het MKB van ondermeer moet worden dan voor het grootbedrijf en de MKB vaak een hogere risico-opslag te betalen aan financiële instellingen. Een beperking van de renteaftrek zal dan ook tot een afname van de groepen door het MKB. Verder kan grondwettelijke door (casual gedreven) excessieve (groeps) financiering minder voor de hand, aangezien de renteaftrek (daarbij) ontvallen moeten worden in een laag belast land om fiscaal aantrekkelijk te zijn. Wij hebben bij deze wijze van financieren.

] zijn zeer te spreken over de voorgestelde veranderingen van de deeltijdsverplichting. In onze optiek zullen de voorgestelde maatregelen leiden tot een verhoging van de administratieve lasten en compliance kosten. De invulling van de verplichte rentebox zal ons inziens voor veel MKB ondernemingen nauwelijks uitwerken en bij ons een goede maatregel om de ongelijke fiscale behandeling van vermeld vermogen en eigen vermogen groepproduct op te heffen.

Aangezien de in Nederland gevestigde RSM kantoren vooral actief zijn in het MKB segment zijn onze opmerkingen voortaan belangrijk ingevuld vanuit het MKB perspectief. Hoewel wij de voorgestelde wijzigingen gunstige beoordelen, is het voor onze cliënten van belang dat de voorgestelde wijzigingen uitwerken. Redelijk uitwerken en niet voor een verhoging van de administratieve lasten en belastingdruk zorgen.

1. Inleiding

Van: RSM Nederland
 Aan: Ministerie van Financiën De heer mr. drs. J.C. de Jager
 Betreft: Reactie op consultatiedocument Ministerie van Financiën van 15 juni 2009
 Datum: 31 juli 2009

RSM Nederland

RSM Nederland

2. Verplichte groepsrentebox

2.1 Algemene opmerkingen

Wij merken op dat het ons duidelijk is dat de rentebox samen met de voorgestelde specifieke en algemene renteaftrekbeperkingsmaatregelen ingevoerd zijn met het oogmerk om de arbitragemogelijkheden tussen vreemd en eigen vermogen verder te beperken. Wij zijn dan ook van mening - vanuit een MKB perspectief - dat de voorgestelde verplichte groepsrentebox in het algemeen een goed instrument is om de arbitrage tussen eigen vermogen en vreemd vermogen te verminderen. De huidige vormgeving van de concept wettekst kent echter een aantal onduidelijkheden en is op bepaalde punten niet gemakkelijk uitvoerbaar.

Wij willen u in overweging geven om in de uitvoeringspraktijk betere mogelijkheden te creëren om snel vaststellingsovereenkomsten te sluiten waardoor snel duidelijkheid kan worden verschaft of vermogensbestanddelen onder de verplichte rentebox vallen. Daarbij denken wij aan gespecialiseerde teams die bijvoorbeeld op korte termijn kunnen aangeven of bijvoorbeeld kortlopende beleggingen kwalificeren voor de rentebox.

2.2 Specifieke opmerkingen

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op de specifieke voorgestelde wetswijzigingen aangaande de rentebox (artikel 12c Wet op vennootschapsbelasting 1999; hierna te noemen: "Wet Vpb").

2.2.1 Artikel 12c, lid 1 Wet Vpb

In de conceptwettekst vallen ook afwaarderings van groepsvorderingen onder de verplichte groepsrentebox. Aangezien in artikel 13d Vpb liquidatieverliezen wel aftrekbaar zijn tegen het normale belastingtarief, zou het ons voorkomen, zeker in het huidige economische klimaat, de afwaarderings in de rentebox bij te laten bij het opgeofferd bedrag volgens artikel 13d Vpb en daarbij uiteraard rekening houdend met de belastingreductie genoten na toepassing van de rentebox. Zonder deze wijziging zou arbitrage kunnen optreden door te kiezen voor funding middels eigen vermogen van de dochtervennootschap. Dit lijkt ons niet de bedoeling. Daarnaast kan een belastingplichtige besluiten om, weliswaar tijdig, een groepsvordering om te zetten in agio alvorens over te gaan tot liquidatie van de dochtervennootschap.

Het is ons onduidelijk wanneer er sprake is van rechtshandelingen ter afdekking van rente- en valutarisico's met betrekking tot groepsrenteregelingen. Wij zijn daarbij voorstander van een sterk causaal verband tussen het afdekkinginstrument en de verstrekte, dan wel aangehouden lening. Er dient tevens een perfecte negatieve correlatie te bestaan tussen het afdekkinginstrument en de rente- en valutarisico's (op groepsleningen, maar ook het beleggingsrisico ten aanzien van de overnamekas).

Tot slot vragen wij uw aandacht voor de bewijsproblematiek betreffende kortlopende beleggingen die als overnamekas worden aangehouden (letter b.). Is het bijvoorbeeld voldoende dat de directie van een belastingplichtige zich uitlaat over het karakter van deze beleggingen en dat het voorts moet gaan om posities die eenvoudig en zonder veel kosten op korte termijn kunnen worden geliquideerd door de belastingplichtige? Verder is ons niet duidelijk op wie de bewijslast drukt. Wij veronderstellen dat de bewijslast drukt op de belastingplichtige die de rente onder rentebox wil brengen.

RSM Nederland

2.2.2 Artikel 12c, lid 2 Wet Vpb

Wij constateren dat voor de toepassing van de voorgestelde verplichte groepsrentebox, bij de beoordeling of er sprake is van een groep, de voorkeur wordt gegeven aan het begrip "zeggenschap" in plaats aan te stellen bij het huidige groepsbegrip van artikel 10d, lid 2 Wet Vpb. Het begrip "zeggenschap" is verder niet gedefinieerd in de voorgestelde wettekst. Wij zouden willen voorstellen dat er een expliciete verwijzing naar IAS 27 wordt opgenomen in de wettekst, conform ook in het huidige artikel 10d Wet Vpb een verwijzing naar het Burgerlijk Wetboek is opgenomen.

In dat kader merken wij op dat er binnen de voorgestelde wijzigingen, voor gelijksoortige termen, een verschuivende invulling bestaat. Dit achten wij ongewenst. Om de consistentie binnen de voorgestelde belastingwet te waarborgen, achten wij het efficiënt om de voorgestelde groepdefinitie ook door te voeren naar andere bepalingen die daar betrekking op hebben, zoals artikel 10d, lid 2 Wet Vpb en artikel 10a, lid 4 Wet Vpb.

2.2.3 Artikel 12c, lid 3 Wet Vpb

Artikel 12c, lid 3, onderdeel b Wet Vpb stelt voor dat de financieringscomponent in vergoedingen ter zake van het ter beschikking stellen van materiële vaste activa (zoals operationeel leasing) onder het toepassingsbereik van de verplichte groepsrentebox wordt gebracht.

Wij vermoeden dat het in de praktijk voor veel MKB ondernemingen zeer lastig zal zijn deze financieringscomponent vast te stellen. Wij pleiten dan ook voor een nadere aanwijzing door de Staatssecretaris van Financiën in dit opzicht. Deze nadere aanwijzing zou ook in de vorm van een safe harbour regeling kunnen worden gegeven (zoals de Lease resolutie).

Artikel 12c, lid 3 Wet Vpb benoemt, in tegenstelling tot het voorgestelde artikel 12c, lid 1 Wet Vpb, niet afzonderlijk de financieringscomponent van verstrekte dan wel in gebruik genomen materiële vaste activa. Dit zou echter wel wenselijk zijn voor de leesbaarheid en ook bijvoorbeeld voor de toepassing van artikel 13i Wet Vpb waarin voor de berekening van de hoogte van de financieringsschuld voor deelnemingen naar onze mening sprake kan zijn van negatieve boekwaarde uit bijvoorbeeld aangegane huurcontracten.

Het is ons niet helemaal duidelijk waarom de regeling zoals opgenomen onder artikel 12c, lid 3, onderdeel b Wet Vpb uitsluitend van toepassing is op materiële vaste activa. Ook het ter beschikking stellen van dan wel het verkrijgen van immateriële activa kan een financieringscomponent bevatten. Daarbij verwijzen wij bijvoorbeeld naar Technlease constructies.

2.2.4 Artikel 12c, lid 5 Wet Vpb

Uit de toelichting blijkt dat voor het aan te tonen "directe verband" sprake moet zijn van paralleliteit. De eis is ons inziens onnodig streng. Daarom zijn wij voorstander van de introductie van een "aannemelijk te maken causaal verband".

Voorts achten wij het logisch (gezien het daaropvolgende zesde lid) dat in de wettekst expliciet wordt aangegeven dat de uit de lening verkregen middelen geen verband houden met groepsrentebroedstapen.

RSM Nederland

3. Renteaftrekbeperkingsmaatregelen

In het consultatiedocument worden ten aanzien van de arbitrage tussen eigen en vreemd vermogen twee maatregelen voorgesteld. Aan de ene kant de invoering van een verplichte rentebox en aan de andere kant een renteaftrekbeperkingsmaatregel. Wij begrijpen dat in dat kader wordt voorgesteld om een specifieke renteaftrekbeperkingsmaatregel in te voeren dan wel een algemene renteaftrekbeperkingsmaatregel. Wij hebben deze twee alternatieven in het kader van onze reactie aangemerkt als respectievelijk variant 1 en variant 2.

3.1 Specifieke renteaftrekbeperkingsmaatregelen (variant 1)

3.1.1 Algemene opmerkingen

Bij de specifieke renteaftrekbeperkingsmaatregelen gaat het om de beperking van de aftrekbaarheid van financieringsrente betreffende de verwerving van deelnemingen en groepsvorderingen en de beperking van de mogelijkheid om de verliezen van de overnameholding te compenseren met winsten van de target door het aangaan van een fiscale eenheid. Onze verwachting is dat door de lage voorgestelde franchise van € 250.000 vermoedelijk veel MKB ondernemingen worden getroffen, terwijl deze maatregel juist in het leven is geroepen om grote multinationale ondernemingen te treffen die omvangrijke acquisities in het buitenland plegen. De maatregelen onder variant 1 zijn ons inziens daarom niet altijd even proportioneel en evenwichtig in hun uitwerking, door de huidige redactie van de tegenbewijsregels en hoogte van de franchise.

Artikel 13i Wet Vpb zou verbeterd kunnen worden door middel van de volgende aanpassingen:

- Het bieden van de mogelijkheid om bovenmatige rente boven de franchise door te schuiven naar andere jaren;
- De invoering van een tegenbewijsregeling, waardoor uitsluitend financieringsrente niet aftrekbaar is indien de gelleerde crediteur niet onderworpen is aan een voldoende hoge winstbelasting;
- Aftrekbaarheid van de rente indien belastingplichtigen geen onderdeel uitmaken van een groep;
- Een verhoging van de voorgestelde franchise van € 250.000 naar € 500.000.
- Belastingplichtige de mogelijkheid te geven de hoogte van de financieringsschuld vast te stellen op basis van een historische/causale methode.

Artikel 15ad Wet Vpb zou verbeterd kunnen worden door de volgende aanpassingen:

- Een tegenbewijsregeling op basis van de commerciële groepsratio in verband met het goodwill gat;
- De mogelijkheid te bieden om de niet aftrekbare rente door te schuiven naar andere jaren.

Wij achten het ten slotte wenselijk om kritisch te kijken naar de houdbaarheid van artikel 10a Wet Vpb gezien de voorgestelde renteaftrekbeperkingsmaatregelen. Zo zien wij niet in waarom het bestaande artikel 10a Wet Vpb in de huidige vorm in stand moet blijven aangezien excessieve leningsstructuren in groepsverhoudingen voldoende worden ontmoedigd door de rentebox en de specifieke renteaftrekbeperkingsvarianten.

RSM Nederland

3.2 Specifieke opmerkingen ten aanzien van variant 1

3.2.1 Artikel 13i, lid 1 Wet Vpb

In dit lid wordt een franchise van € 250.000 voorgesteld, wat inhoudt dat rente tot deze drempel niet wordt uitgesloten. Het idee achter deze drempel is volgens de staatssecretaris de doelmatigheid van de bepaling. Voor het MKB zal deze franchise echter vaak de enige mogelijkheid zijn om aan deze regeling te ontkomen. Mede gezien de forse rentestijgingen in de afgelopen tijd, maar ook gezien de bedragen die in de regel genoemd gaan met bedrijfsoverdrachten- en opvolgingen, achten wij de voorgestelde drempel (te) laag. Wij stellen voor om een franchise van € 600.000 in te voeren.

3.2.2 Artikel 13i, lid 2 Wet Vpb

Het voorgestelde artikel 13i Wet Vpb en de nadere toelichting op "rechtshandelingen die strekken tot het afdekken van renterisico's" is ons niet helemaal duidelijk. Zoals in het voorgestelde artikel 12c Wet Vpb is beoogd dient goed te worden afgebakend welke afdekkingstransacties kwalificeren, want anders worden MKB ondernemers opgezeald met moeilijk oplosbare allocatievraagstukken die de administratieve lastendruk niet ten goede komt.

Naar onze mening zou het uitsluitend moeten gaan om afdekkingstransacties die specifiek voor deze financieringstransacties zijn afgesloten. Om de uitvoerbaarheid te vergroten, zou het uitsluitend moeten gaan om "perfect hedges" en dienen bijvoorbeeld (loevallige) "global hedges" of "portfolio hedges" buiten beschouwing te worden gelaten.

3.2.3 Artikel 13i, lid 3 Wet Vpb

Door de mathematische bepaling van de financieringsschuld zijn er situaties denkbaar dat de totale financieringslasten van een onderneming worden aangemerkt als financieringslasten inzake deelnemingen en groepsvorderingen, terwijl een historische allocatie van financieringslasten een geheel andere uitkomst zou kunnen laten zien. Gezien de complexiteit van de voorgestelde regeling zien wij meer in "meatwerk" door toepassing van een historische methode. Wij stellen dan ook voor om in de wettekst een mogelijkheid op te nemen, waarin de mogelijkheid wordt gegeven gebruik te maken van een historische/causale methode. Verder is het onduidelijk of de formule SDG/S naar R wel consistent is. Het eerste element lijkt een "netto" grootte te zijn in tegenstelling tot de laatste twee elementen. Hierover zou meer duidelijkheid moeten komen.

Zoals ten aanzien van het voorgestelde artikel 12c, lid 3, onderdeel b Wet Vpb zijn wij ook hier voorstander van de introductie van de same harbour regeling ter vaststelling van de financieringscomponent.

Het eigen vermogen wordt verhoogd met compensabele verliezen, (en) deze verliezen haar oorsprong vinden in artikel 13d Wet Vpb verliezen (liquidatieverliezen). Wij vragen ons af of hier is stilgestaan bij het allocatievraagstuk dat naar voren komt zodra verliezen in de toekomst worden gecompenseerd. Het kan onduidelijk zijn of winst is gecompenseerd met liquidatie- dan wel reguliere verliezen. Een wettelijke allocatieregel om het voorgaande te ondervangen achten wij dan ook wenselijk.

Om consistent te zijn dienen leningen, waarvan de rente op grond van andere bepalingen (bijvoorbeeld artikel 10a Wet Vpb) niet aftrekbaar is of vrijgesteld is, naar onze mening eveneens te worden meegenomen in de berekening.

RSM Nederland

3.2.4 Artikel 13l, lid 4 Wet Vpb

Wij zijn er voorstander van om de onder "letter b" opgenomen anti-misbruikmaatregel uitsluitend toe te passen ten aanzien van mutaties die geheel of grotendeels geheel fiscaal gedreven zijn. De wetttekst zou op dit punt aangepast moeten worden aangezien deze uitsluitend spreekt over "mutaties".

3.2.5 Artikel 15ad, lid 1 Wet Vpb

Wij zijn er geen voorstander van dat rente definitief niet meer aftrekbaar wordt en pleiten daarom voor een (herinvoering) van de rentelomborsingsmethode. Aangezien de voorgestelde tegenbewijsregeling ons inziens in veel gevallen geen uitkomst biedt. Als alternatief zou kunnen gelden dat men de verliesverrekeningsregels volgt. Gezien de voorgestelde maatregelen, stellen wij voor om artikel 10a Wet Vpb conform de voorgestelde wijzigingen aan te passen om dubbele Wetgeving te voorkomen.

3.2.6 Artikel 15ad, lid 2 Wet Vpb

Bij bedrijfsopvolgingsvraagstukken wordt veel gebruik gemaakt van de overnameholding. Aangezien het vinden van een geschikte opvolger een moeizaam proces kan zijn en tevens de financiering van de overnamesom geen vanzelfsprekendheid is, heeft het onze voorkeur om de franchise te verhogen. Hierdoor wordt bewerkstelligd dat de overdracht van ondernemingen eenvoudiger realiseerbaar is, wat goed is voor de vitaliteit van de Nederlandse economie.

De tegenbewijsregeling (artikel 15 ad, lid 2, letter b Wet Vpb) zal in de voorgestelde vorm wellicht weinig effectief zijn, aangezien het fiscale eigen vermogen in veel gevallen zeer laag zal zijn. Hiervoor is een aantal redenen aan te wijzen:

1. Er wordt geen rekening gehouden met een negatieve vermogenssprong indien er bij een acquisitie goodwill is betaald en er is geen tegenbewijs mogelijk op basis van een commerciële ratio;
2. Het eigen vermogen wordt verminderd met de gemiddelde boekwaarde van de deelnemingen waarop de deelnemingsvrijstelling van toepassing is. Correcties zoals vastgesteld bij het voorgestelde artikel 13l Wet Vpb worden hier niet toegepast.

Wij zijn daarom ook voorstander van een tegenbewijsregeling op basis van de commerciële ratio en toepassing van correcties op het eigen vermogen zoals bij artikel 13l Wet Vpb zijn voorgesteld.

RSM Nederland

3.3 Specifieke renteaftrekbeperking (variant 2)

3.3.1 Algemene opmerkingen

De staatssecretaris doet een voorstel om de huidige thin capitalization regeling (hierna te noemen: "thincap-regeling") te wijzigen in een anti-earningsstrippingregeling. Wij achten deze regeling, evenals de thincap-regeling, op zich een goed instrument om de uitwerking van de Nederlandse belastinggrondslag tegen te gaan.

Wij merken wel op dat er onder de huidige regeling meerdere malen is gebleken dat naar onze mening ten onrechte ook puur binnenlandse verhoudingen worden geraakt. De rente is dan bij de binnenlandse schuldeiser belast, terwijl de rente van aftrek wordt uitgesloten bij de eventuele binnenlandse schuldeiser. Deze overkill kan in de voorgestelde anti-earningsstrippingregeling naar onze mening voorkomen worden door de invoering van een legerbewijsregeling waarbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een compenserende heffing bij de schuldeiser.

Wij achten het wenselijk om kritisch te kijken naar de houdbaarheid van artikel 10a Wet Vpb gezien de voorgestelde renteaftrekbeperkingsmaatregelen. Zo zien wij niet in waarom het bestaande artikel 10a Wet Vpb in de huidige vorm in stand moet blijven aangezien excessieve leningsstructuren in groepsverhoudingen voldoende worden ontmoedigd door de rentebox en de specifieke renteaftrekbeperkingsvarianten.

3.3.2. Specifieke opmerkingen ten aanzien van variant 2

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op de specifieke voorgestelde wetwijzigingen aangaande de voorgestelde renteaftrekbeperking variant 2.

3.3.2.1 Artikel 10d, lid 1 Wet Vpb

Op grond van dit lid kan een te veel aan verschuldigde rente slechts gedurende een periode van negen jaren worden doorgeschoven. De bepaling lijkt te suggereren dat met 'een overbrenging van rente' gedurende de negen voorgaande jaren, al bij doorschuiving van een gering bedrag per boekjaar uiteindelijk een groot bedrag aan te veel verschuldigde rente verloren gaat. Dit bijvoorbeeld in tegenstelling tot de regeling betreffende compensabele verliezen. Dit werkt in onze ogen onredelijk uit.

Wij stellen dan ook voor om de regeling zodanig aan te passen, dat een eventueel in enig jaar ontstaan bedrag aan niet verrekenbare verschuldigde rente alsnog volledig in de volgende negen jaren kan worden verrekend. Na die periode kan wel ons betreft het recht tot verrekening komen te vervallen.

3.3.2.2 Artikel 10d, lid 2 Wet Vpb

In dit lid wordt een franchise van € 250.000 voorgesteld, wat inhoudt dat rente tot deze drempel niet wordt uitgesloten. Het idee achter deze drempel is volgens de staatssecretaris de doelmatigheid van de bepaling. Voor het MKB zal deze franchise echter vaak de enige mogelijkheid zijn om aan deze regeling te ontkomen. Mede gezien de forse rentestijgingen in de afgelopen tijd, maar ook gezien de bedragen die in de regel genoemd gaan met bedrijfsverdrachten- en opvolgingen, achten wij de voorgestelde drempel (te) laag. Wij stellen voor om een franchise van € 500.000 in te voeren.

RSM Nederland

3.3.2.3 Artikel 10d, lid 3 Wet Vpb

Wij zouden graag een onderbouwing zien van het gekozen percentage van 30%. Zonder onderbouwing lijkt er sprake van een willekeurige keuze, al begrijpen wij dat het percentage overeenkomt met de Duitse regeling.

Tevens leidt deze bepaling tot een verhoging van de administratieve lastendruk, omdat de belastingplichtige een gecorrigeerde belastbare winst zal moeten berekenen. Verder wordt de hoogte van de rentaafrek afhankelijk gemaakt van een gekozen fiscaal winstbepalingsstelsel en de fiscale waarderingsmethodiek.

Tenslotte zouden wij graag onze visie door u bevestigd zien, dat op basis van de voorgestelde regeling een belastingplichtige in een jaar met een negatieve EBITDA nimmer te maken kan krijgen met een uitsluiting van de rentaafrek op grond van het voorgestelde artikel 10d Wet Vpb.

3.3.2.4 Artikel 10d, lid 4 Wet Vpb

Deze bepaling kennen wij uit de hincap-regeling. Wat ons wel opvalt, is dat in het voorgestelde artikel 10d Wet Vpb wordt aangesloten bij het groepsbegrip uit het Burgerlijk Wetboek, terwijl in het voorgestelde artikel 12c wordt gesproken over "zeggenschap". Wij zijn voorstander van een eenduidig begrippenkader. Het zou dan ook de voorkeur verdienen indien in deze bepaling en artikel 12c voor één begrip wordt gekozen.

3.3.2.5 Artikel 10d, lid 5 Wet Vpb

Als alternatief voor de concerntoets kan worden overwogen een tegenbewijsregeling in te voeren. Een dergelijke regeling zou een belastingplichtige dan in staat stellen om aan te tonen dat er sprake is van een volgens Nederlandse begrippen redelijke compenserende heffing.

3.3.2.6 Artikel 10d, lid 6 Wet Vpb

Ten aanzien van de toerekening van eigen vermogen aan deelnemingen vindt deze plaats door de boekwaarde van de deelnemingen in mindering te brengen op het eigen vermogen van belastingplichtige. Uit de tekst van onderhavig lid blijkt niet duidelijk op welke boekwaarde wordt gedoeld, al veronderstellen wij dat het de commerciële boekwaarde betreft. Het komt ons niet logisch voor dat de boekwaarde van een deelneming op basis van een fiscale grondslag in mindering gebracht wordt op een op commerciële grondslagen gebaseerd eigen vermogen.

Er ontbreekt een toelichting op de situatie dat de jaarrekening van een Nederlandse vennootschap wordt opgesteld op grond van het Burgerlijk Wetboek en de groepsjaarrekening bijvoorbeeld op grond van US GAAP. In het kader van de administratieve lastenverlichting zouden wij er voorstander van zijn dat de enkelvoudige jaarrekening van de Nederlandse belastingplichtige ook opgesteld mag worden volgens US GAAP ter berekening van deze tegenbewijsregeling.

De huidige voorgestelde tegenbewijsregeling is naar onze mening niet proportioneel. Door de gemiddelde boekwaarde van deelnemingen in mindering te brengen op het eigen vermogen van de belastingplichtige zal in vele gevallen de stand-alone solvabiliteitsratio van de belastingplichtige slechter zijn dan de commerciële groepsolvabiliteit. Wij zien niet in waarom deze vermogenscorrectie ook niet plaats vindt op groepsniveau.

RSM Nederland

3.3.2.7 Artikel 10d, lid 10 Wet Vpb

Transacties rondom de jaarwisseling moeten voor deze regeling buiten aanmerking blijven. Dit kan discussies oproepen wat rondom ja. Ook zal er discussie zijn over welke transacties buiten aanmerking dienen te blijven. De vraag is ook op wie de bewijslast ligt. Om manipulatie te voorkomen, is deze bepaling begrijpelijk, maar bij ons leeft de verwachting dat deze bepaling tot discussie zal leiden. Wij zouden graag zien dat in de praktijk enige terughoudendheid wordt betracht met de toepassing van deze regeling en uitsluitend bij aantoonbaar fiscaal gedreven mutaties kan worden toegepast (bij voorkeur vastgelegd in een beleidsbevel).

3.4 Reflectie

Overnamehoudingsstructuren komen veelvuldig voor in het MKB, waarbij, zoals al gememoreerd, de komende jaren een toename kan worden verwacht van overnames van familievennootschappen op basis van demografische ontwikkelingen.

De voorgestelde redactie van de legende bij regeling van het artikel 15ad Wet Vpb werkt ons inziens in veel gevallen onvoldoende uit en zal vermoedelijk onvoldoende praktische toepassingsmogelijkheden hebben. In dit kader hebben wij ook een aantal aanpassingen voorgesteld om de scherpe kantjes van deze bepaling weg te nemen.

Zonder afdoende aanpassing van deze variëti hebben wij een lichte voorkeur voor de anti-aanrijpingsmaatregel zoals voorgesteld in renteafrekbepaalkingsvariant 2 mede vanwege de meer eenvoudige toepassing.

RSM Nederland

4. Deelnemingsvrijstelling

4.1 Algemene opmerkingen

De deelnemingsvrijstelling zoals die vanaf 1 januari 2007 van kracht is, heeft voor veel onduidelijkheid gezorgd in de uitvoerings sfeer. Dit heeft voor het MKB, naast onzekerheid over de toepassing, een hogere administratieve last met zich meegebracht, gepaard gaand met hogere kosten.

De voorgestelde wijzigingen ten aanzien van de deelnemingsvrijstelling worden dan ook zeker beschouwd als een verbetering ten opzichte van de huidige regeling. Dit komt vooral doordat deels teruggekeerd wordt op de regels zoals die golden voor 2007 (oogmerktoets) in combinatie met een vereenvoudigde bezittingen- en onderworpenheidstoets. De voorgestelde regeling kent echter nog wel wat verbeterpunten ten aanzien van de uitvoering. Zo dient er voor de bezittingentoets nog steeds gebruik te worden gemaakt van een toerekeningsbalans die een hoop vragen zal blijven oproepen.

4.2 Specifieke opmerkingen

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op de specifieke voorgestelde wetswijzigingen aangaande de deelnemingsvrijstelling.

4.2.1 Artikel 13, lid 9 Wet Vpb

De herintroducie van de oogmerktoets (zich wij toe. Zeker gezien de ruim 30 jaar ervaring waarop kan worden teruggevalen. Dit zal de zekerheid over de toepassing van de deelnemingsvrijstelling zeker ten goede komen.

Verder biedt deze toets meer zekerheid dan een balansstest, omdat een oogmerk normaliter minder snel zal veranderen dan de verhouding tussen actieve en passieve bezittingen op de toerekeningsbalans van de deelneming. In dit kader vragen wij ons echter nog wel af of de balansstest door invoering van een oogmerktoets in betekenis slijmemt.

4.2.2 Artikel 13, lid 10 Wet Vpb

De voorgestelde aanpassingen in de deelnemingsvrijstelling worden ons inziens onnodig gecompliceerd door de invoering van een fictie in artikel 13, lid 10 Wet Vpb. Belangen van minder dan 5% worden immers al meegenomen in artikel 13, lid 13 Wet Vpb. Het zou de duidelijkheid van de deelnemingsregeling ten goede komen indien bijvoorbeeld het voorgestelde tiende en dertiende lid samengevoegd zouden worden tot een eenduidig en begrijpelijk lid.

4.2.3 Artikel 13, lid 11 Wet Vpb

Volgens artikel 13, lid 11, onderdeel a Wet Vpb wordt aan de nieuwe onderworpenheidseis voldaan als het statutaire tarief van de winstbelasting ten minste 10% is en de winstbelasting naar Nederlandse begrippen reëel is. Doordat de term 'naar Nederlandse maatstaven' vervalt, is de voorgestelde onderworpenheidseis makkelijker toe te passen omdat alleen de grootste afwijkingen tussen de buitenlandse en de Nederlandse grondslag moeten worden gesimuleerd. Het begrip 'reëel' behoeft wel de nodige invulling, aangezien dit begrip, ondanks de toelichting hierop, nog onduidelijk blijft.

RSM Nederland

Volgens artikel 13, lid 11, onderdeel b Wet Vpb moet voor de bezittingenloos worden beoordeeld of de bezittingen van de dochtermaatschappij doorgaans voor 50% of meer bestaan uit andere bezittingen dan vrije beleggingen. Door de invoering van de term 'doorgaans' zal de deelnemingsvrijstelling ook van toepassing zijn als de bezittingen gedurende een korte periode uit vrije beleggingen bestaan. De vraag bij deze gunstige wijziging is echter wanneer een periode niet meer als kort beschouwd kan worden.

Ook onder de voorgestelde regeling zal helaas gebruik moeten worden gemaakt van een toerekeningsbalans. Wij zien in onze praktijk regelmatig dat actieve ondernemingen extra moeite moeten doen om op basis van een toerekeningsbalans (die niet altijd direct voorhanden is) toepassing van de deelnemingsvrijstelling aan te kunnen tonen. Dit gaat uiteraard gepaard met administratieve lastenverzwaring en extra kosten. Wij spreken dan nog niet over mogelijke discussies die kunnen ontstaan met de belastinginspecteur inzake de kwalificatie van een bepaald actief.

Als gevolg van de invoering van de oogmerkloos zal naar verwachting minder vaak gebruik hoeven te worden gemaakt van een toerekeningsbalans. Dit is uiteraard zeer gunstig te noemen. Toch pleiten wij voor de afschaffing van de toerekeningsbalans en voor een aansluiting bij de geconsolideerde balans. De geconsolideerde balans zal immers in de meeste gevallen wel voorhanden zijn.

Tot slot merken wij op dat op het eerste gezicht uit de wetttekst niet blijkt dat de uitzonderingen van artikel 13, lid 11 Wet Vpb ook van toepassing zijn op artikel 13, lid 10 Wet Vpb. Omwille van de duidelijkheid zou dit nog nader uitgewerkt kunnen worden.

4.2.4 Artikel 13, lid 12 Wet Vpb

Het voorgestelde artikel 13, lid 12 Wet Vpb sluit wat betreft het begrip 'vrije belegging' in beginsel aan bij het begrip zoals we dat onder het huidige artikel 13 Wet Vpb kennen. Het voordeel hiervan is dat inmiddels enige ervaring is opgedaan met deze regeling. Doordat het vrije beleggingsbegrip in het voorgestelde artikel 13, lid 12 Wet Vpb daarnaast ook nog ingeperkt en ingekaderd wordt, zal dit begrip over het algemeen eenvoudiger toe te passen zijn.

4.2.5 Artikel 13, lid 13 Wet Vpb

Wij vragen ons af waarom in het voorgestelde artikel 13, lid 13 Wet Vpb is gekozen om dit lid van toepassing te verklaren op artikel 13 Wet Vpb en niet alleen op artikel 13, lid 10 Wet Vpb zoals onder de huidige wetgeving het geval is. Aangezien in de korte toelichting bij dit artikel lid hierover niets wordt opgemerkt, menen wij dat hiermee geen inhoudelijke wijziging is beoogd.

RSM Nederland

5. Nawoord

Wij zijn zeer verheugd met het initiatief van het Ministerie van Financiën en de open uitnodiging om input te leveren op het consultatiedocument. Wij hebben getracht met onze opmerkingen en commentaren een beeld te schetsen van hetgeen relevant is voor het MKB segment en onze cliënten die in dat segment opereren. Uiteraard begrijpen wij ook dat wetgeving niet altijd voor iedereen gunstig kan zijn. Wij hebben daarmee ook rekening gehouden bij het opstellen van onze beschouwingen.

Wij hopen op deze manier een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan het wetgevingsproces in deze complexe materie.

Rest ons om namens RSM Nederland nog de volgende auteurs van dit stuk te bedanken: Guido van Asperen, Martijn Zweel, Sükrü Kutlu, Alexander Hoffman, Richard Daniels, Ben de Wildt en Mario Van den Broek.

Ministerie van Financiën
per email: vpb@minfin.nl

Nieuwegein, 17 juli 2009

Geachte heer, mevrouw,

Hieronder treft u een voorlopige reactie van SRA op het op 15 juni jl door u aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (uw kenmerk DB/2009/227U) aangeboden consultatiedocument betreffende de zogenoemde renteproblematiek. SRA maakt graag van de gelegenheid gebruik om op dit document te reageren. SRA realiseert zich dat het consultatiedocument bestaat uit concept wetteksten met bijbehorende toelichting en dat de kern van het document er op is gericht te komen tot een keuze tussen de door u gepresenteerde varianten: 1. met specifieke renteaftrekbeperkingen en 2. met een algemeen werkende aftrekbeperking. Daarnaast veroorloven wij ons een aantal opmerkingen van technische aard ten aanzien van de conceptteksten.

Inzicht in verdelingseffecten

SRA constateert dat een keuze tussen de door u gepresenteerde varianten moeilijk zo niet onmogelijk is. Dit vloeit mede voort uit het feit dat vooralsnog onbekend is op welke wijze de budgettaire opbrengst van de gepresenteerde maatregelen wordt aangewend alsmede of die aanwending mede afhankelijk is van de keuze tussen variant 1. en 2. Daarnaast ontbreken helaas kwantitatieve gegevens over bijvoorbeeld de verdeling van de uit de varianten voortvloeiende belastingdrukverhoging over verschillende groepen belastingplichtige. Hierbij rekening houdend met de effecten van de terugsluisoperatie van de budgettaire opbrengst. In het bijzonder bestaat geen inzicht in de verdeling tussen belastingplichtige lichamen die tot het zogenoemde MKB kunnen worden gerekend en lichamen die daar niet toe kunnen worden gerekend. Ook bestaat geen inzicht in de verdeling van die drukverhoging over puur nationaal opererende belastingplichtigen en grensoverschrijdende opererende belastingplichtigen. SRA zou bovendien graag inzicht hebben gehad in de verdeling van de belastingdruk over zogenoemde "nieuwe" (innovatieve) ondernemingen, "oude" al langer bestaande ondernemingen, belastingplichtigen in de reële sector en tenslotte belastingplichtigen in de financiële sector. Inzicht in deze kwantitatieve gegevens achten wij mede noodzakelijk om een keuze tussen de gepresenteerde varianten te kunnen maken. SRA roept u dan ook graag op om zo mogelijk in deze verdelingseffecten inzicht te verschaffen. In ieder geval krijgt SRA de indruk dat de voorgestelde maatregelen in het bijzonder voor jonge, innoverende en startende ondernemingen nadelig zijn omdat juist die ondernemingen in belangrijke mate afhankelijk zijn van vreemdvermogensfinanciering.

Toetsing voorstellen aan doelstellingen

Los van bovenstaande opmerkingen, constateert SRA uit het consultatiedocument dat de belangrijkste reden voor de thans te initiëren wetgeving ligt in de mogelijkheden om de financieringsverhoudingen voor het internationale bedrijfsleven zodanig te optimaliseren dat de heffingsgrondslag binnen de grenzen van het mogelijke wordt verschoven van landen met een relatief hoog (effectief) vennootschapsbelastingtarief (waaronder schijnbaar Nederland) naar landen met een laag (effectief) vennootschapsbelastingtarief. Nederland constateert dat de Nederlandse heffingsgrondslag afneemt doordat in toenemende mate vreemdvermogenskosten ten laste van de Nederlandse heffingsgrondslag worden gebracht. Gegeven deze achtergrond ligt het voor de hand een voorkeur te hebben voor maatregelen die specifiek zijn gericht tegen dergelijke grensoverschrijdende financieringsarrangementen.

SRA constateert dat de als variant 2 geduide generieke aftrekbeperkingen in die zin niet aansluit bij de beoogde doelstellingen, namelijk het tegengaan van uitholling van de Nederlandse heffingsgrondslag door (voornamelijk) internationaal opererende ondernemingen. Een lichte voorkeur voor variant 1 met meer specifieke aftrekbeperkingen ligt, gegeven de onderliggende motivering voor de gesuggereerde maatregelen, dan voor de hand. Dat variant 2 uitvoeringstechnisch wellicht eenvoudiger schijnt, quod non, zou dan niet afdoen aan die voorkeur.

Samenloop met andere aftrekbeperkingen

Uit het consultatiedocument volgt dat het huidige art. 10a Wet Vpb 1969 blijft bestaan. Dit betekent dat uiteindelijk sprake is van een veelheid aan wettelijke maatregelen die rentekosten raken, namelijk:

1. Artikel 10a Wet Vpb 1969
2. De voorgestelde verplichte groepsrentebox
3. Een van de volgende maatregelen
 - a. De specifieke maatregelen bestaande uit
 - i. Beperking rentekosten deelnemingen
 - ii. Renteaftrekbeperking voor overnameholdings
 - b. Een generieke aftrekbeperking op basis van de eamingsstrippingmaatregel

SRA vraagt zich af of bij de eventuele invoering van met name de generieke aftrekbeperking nog de noodzaak bestaat art. 10a Wet Vpb 1969 in haar huidige vorm te handhaven. Graag geven wij u in overweging daaraan in voorkomend geval aandacht te besteden in bijvoorbeeld de Memorie van Toelichting bij het uiteindelijk in te dienen wetsvoorstel.

Notitie

Ten behoeve van de oordeelsvorming bereidt de heer R.P. van den Dool een notitie voor, welke in verband met zijn vakantie thans nog niet definitief is. Op basis van onze bevindingen naar aanleiding van het voorliggende concept van zijn notitie, is het op dit moment helaas niet mogelijk tot een eenduidige keuze te komen tussen de gepresenteerde varianten. Dit vloeit mede voort uit het eerder vermelde gebrek aan inzicht in de verdelingseffecten. Deze uitgebreide notitie zullen wij u begin augustus aanbieden in de hoop daarmee tevens een bijdrage te kunnen leveren aan de technische vormgeving

Samenvattende opmerkingen

Vooruitlopend op bovengenoemde notitie, treft u onderstaand, mede omdat uw kernvraag vooralsnog de keuze voor één van de gepresenteerde varianten betreft, een overzicht op hoofdlijnen aan van de voorlopige bevindingen. Daarbij hebben wij ons beperkt tot de problematiek rondom de rentekosten en gaan wij niet in op de voorgestelde wijzigingen in de deelnemingsvrijstelling.

Verplichte groepsrentebox

Uit het consultatiedocument volgt dat de voorgestelde verplichte groepsrentebox niet ter discussie staat. SRA verneemt graag of, nu de Europese Commissie de vrijwillige groepsrentebox ex art. 12c niet als verboden staatssteun heeft aangemerkt, wellicht alsnog wordt besloten de groepsrentebox een vrijwillig karakter te geven. Het idee van een groepsrentebox als zodanig ondersteunt SRA, voornamelijk vanuit het idee dat daarmee de internationale concurrentiepositie van Nederland als vestigingsland voor het internationale bedrijfsleven wordt versterkt en bovendien uitholling van de belastinggrondslag wordt voorkomen. Dat laat onverlet dat door de toepassing van de verplichte groepsrentebox de situatie kan ontstaan dat de aftrek van rentekosten op groepsschulden met een zakelijke grondslag in Nederland wordt beperkt, terwijl de corresponderende rentebaten bij de (buitenlandse) schuldeiser volledig worden belast. Mogelijk zelfs naar een effectief tarief dat naar Nederlandse maatstaven redelijk is. Ook het omgekeerde is mogelijk. De rentekosten worden bij een buitenlandse schuldenaar volledig en tegen een relatief hoog tarief in aftrek gebracht, terwijl de corresponderende rentebaten in Nederland slechts beperkt in de heffingsgrondslag worden betrokken. SRA realiseert zich dat het technisch bijzonder moeilijk is aan deze nadelen tegemoet te komen en kan de vormgeving dan ook billijken.

Wel is het te overwegen de groepsrentebox niet toe te passen op rentelasten ter zake waarvan de belastingplichtige aannemelijk maakt dat de corresponderende rentebaten bij de schuldeiser in de belastingheffing worden betrokken naar een naar Nederlandse maatstaven redelijke heffing. SRA constateert overigens een wellicht onbedoelde samenloop tussen enerzijds de groepsrentebox en anderzijds de aftrekbeperking voor deelnemingsrente waar het rentekosten betreft op geldleningen die onder de toepassing van de groepsrentebox vallen. Rentekosten die namelijk binnen de toepassing van de verplichte groepsrentebox vallen, kunnen naar ons idee namelijk vervolgens ook in aftrek worden beperkt door de voorgestelde aftrekbeperking voor deelnemingskosten.

Aftrekbeperking voor deelnemingsrente

SRA heeft begrip voor het feit dat wordt voorgesteld (onder meer) rentekosten die verband houden met aandelenbelangen die onder de toepassing van de zogenoemde deelnemingsvrijstelling vallen, gedeeltelijk niet in aftrek toe te laten. Daarmee ontstaat inderdaad symmetrie in de fiscale behandeling van de kosten en baten die verband houden met een deelneming. Wel wekt het verwondering dat nu tot dit voorstel wordt gekomen, terwijl het op dit moment bestaande systeem waaronder de rentekosten in principe integraal aftrekbaar zijn, is gebaseerd op een recente en bewuste keuze. Bovendien vindt SRA dat het oogmerk van de maatregelen voldoende effectief kan worden gerealiseerd door de gecombineerde invoering van de verplichte groepsrentebox en het voorstel voor overnameholdings. Waarom, gegeven de doelstellingen, dan tevens ook nog de noodzaak bestaat te komen tot een aftrekbeperking voor deelnemingsrente is SRA niet duidelijk.

SRA constateert dat in dit onderdeel van het voorstel niet wordt gekozen voor een causale relatie tussen de deelneming en de geldleningen (historische methode), doch dat een forfaitaire benadering wordt gekozen. Naar het oordeel van SRA kan die keuze niet worden gerechtvaardigd met een beroep op de uitvoeringstechnische aspecten die aan de historische methode zijn verbonden. Immers, zowel onder de huidige wetgeving als in andere onderdelen van het consultatiedocument wordt de historische methode toegepast. Zonder een nadere toelichting waaruit de noodzaak voor de forfaitaire benadering volgt, heeft SRA een voorkeur voor de historische methode. Vooral omdat daarmee recht wordt gedaan aan de blijkbaar beoogde symmetrie in fiscale behandeling van de baten en lasten verband houdende met een deelneming.

Aftrekbeperking bij overnameholdings

De aftrekbeperking voor overnameholdings vormt naar het idee van SRA een herinstructie van art. 15ad Wet Vpb 1969, zoals dat in het kader van de wet Werken aan winst is vervallen. De bepaling is toen vervallen omdat de strekking daarvan al ondervangen zou zijn met andere aftrekbeperkingen. Gesteld dat thans tot een herinvoering wordt besloten, lijkt het voor de hand te liggen tevens aandacht te besteden aan de vraag of de met de wet Werken aan winst ingevoerde additionele aftrekbeperkingen met een hernieuwde invoering kunnen vervallen. Er lijkt sprake te zijn van een opeenstapeling van aftrekbeperkingen. Daarbij komt dat het nu voorliggende voorstel volgens SRA verder gaat dan strikt noodzakelijk is. Onder het oude art. 15ad Wet Vpb 1969 was geen sprake van een absolute aftrekbeperking, doch van een afrektemporisering. De in enig jaar niet in aftrek te brengen rente kon worden doorgeschoven naar een volgend jaar en uiteindelijk wel in aftrek worden gebracht. In het huidige voorstel is dat niet mogelijk en is de in enig jaar niet aftrekbare rente definitief niet aftrekbaar. Bijvoorbeeld bij aanloopverliezen is dat nadelig. SRA bepleit daarom om bij deze aftrekbeperking evenals voorheen te komen tot een temporisering in de aftrek, gerelateerd aan de behaalde winst.

Earningsstrippingmaatregel

De earningsstrippingmaatregel gaat naar het oordeel van SRA verder dan noodzakelijk is voor het bereiken van de beoogde doelstellingen. Om die reden heeft SRA een lichte voorkeur voor de andere variant met specifieke aftrekbeperkingen. Dat geldt temeer omdat deze maatregel naar kan worden verwacht meer dan de andere maatregelen belastingplichtigen zal raken waarbij van de te bestrijden grondslageroderende financieringsarrangementen geen sprake is. Deze maatregel leidt ook tot een aftrekbeperking voor rentekosten die toerekenbaar zijn aan volledige belaste winst. In die situaties ontstaat dan asymmetrie in de fiscale behandeling van de baten en lasten. Dat achten wij niet wenselijk.

SRA merkt ook op dat de economische voordelen van dit systeem onvoldoende kwantificeerbaar zijn. Het feit dat deze maatregel slechts van toepassing is op belastingplichtigen die als groepsmaatschappij kunnen worden aangemerkt doet daar niet aan af, ook niet nu voor de toepassing van deze maatregel tot een fiscale eenheid behorende groepsmaatschappijen onder voorwaarden buiten de reikwijdte van de maatregel vallen.

Uitzonderingsdrempel en MKB

Ten aanzien van verschillende onderdelen van de voorstellen is sprake van een drempel van € 250.000. Alleen voor zover de rentekosten daar boven liggen, vinden de aftrekbeperkingen toepassing. Door middel van deze drempel wordt de reikwijdte van de aftrekbeperking beperkt en worden, zo is de schijnbare verwachting kleinere ondernemingen niet door deze maatregelen geraakt. SRA meent dat deze drempel te laag ligt en moet worden verhoogd. Argumentatie daarvoor kan al worden gevonden in oude of thans bestaande wettelijke bepalingen waarin eveneens dergelijke doelmatigheidsdrempels werden gehanteerd. Die lagen in alle gevallen (beduidend) hoger. In die context wijzen wij bijvoorbeeld op de huidige zogenoemde thincapregeling waarin (onder voorwaarden) een doelmatigheidsdrempel van € 500.000 wordt gehanteerd (art. 10d, vierde lid, Wet Vpb 1969). Ook wijzen wij op de uitzonderingen die, specifiek met het oog op het MKB, waren opgenomen onder het oude artikel 15ad Wet Vpb 1969.

Aanvullend merken wij op dat ten aanzien van de voorgestelde aftrekbeperking voor overnameholdings naast de drempel van € 250.000 een andere uitzondering bestaat. Namelijk, kort gesteld, als de verhouding eigen vermogen ten opzichte van vreemd vermogen binnen de marge 1:3 ligt. Als het vreemd vermogen echter meer bedraagt dan driemaal het eigen vermogen, vindt de aftrekbeperking toepassing voor alle rente. Naar het oordeel van SRA is te overwegen de aftrekbeperking bij overschrijding van de bandbreedte 1:3 slechts te laten gelden voor zover de rentekosten toerekenbaar zijn aan het bedrag aan vreemd vermogen dat boven de grens van driemaal het eigen vermogen ligt.

Conclusie

SRA meent dat door een gebrek aan inzicht in de vormgeving van de terugsluisoperatie een keuze op dit moment niet opportuun is. Indien echter van dat gebrek aan inzicht wordt geabstraheerd, heeft SRA voornamelijk een lichte voorkeur voor de specifieke aftrekbeperkingen. De reden daarvoor is dat die specifieke aftrekbeperkingen, anders dan de generieke aftrekbeperking bestaande uit de voorgestelde earningsstrippingmaatregel, meer aansluit bij de beoogde doelstellingen. Dat laat overigens onverlet dat SRA ook ten aanzien van de specifieke aftrekbeperkingen reden ziet om tot enkele aanpassingen te komen. In het bijzonder zou SRA het toejuichen indien de thans voorgestelde doelmatigheidsdrempels van € 250.000 aanmerkelijk worden verhoogd. Ook werpt SRA de vraag op of gegeven de voorgestelde aftrekbeperkingen wellicht reden bestaat om tot een herbezinning te komen ten aanzien van art. 10a Wet Vpb 1969. Een inperking van de reikwijdte van die bepaling lijkt te overwegen.

Tot slot

SRA juicht uw initiatief tot het invoeren van consultatierondes zonder meer toe. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat SRA graag ook uitgenodigd zou zijn deel te nemen aan de consultaties die met betrekking tot de voorliggende problematiek blijkbaar al eerder door u zijn gehouden. In een voorkomend geval zijn wij, bijvoorbeeld in de persoon van dr R.P. van den Dool en/of bestuursleden, gaarne bereid ook aan dergelijke consultatierondes deel te nemen. Wij hopen met deze brief en de nog na te sturen notitie in ieder geval een constructieve bijdrage te kunnen leveren aan uw interne besluitvorming en zijn uiteraard gaarne bereid tot een nadere toelichting of, desgewenst, nadere gedachtewisseling.

SRA-Accountantskantoren.
Duurzame en betrokken partners.

Voor eventuele vragen naar aanleiding van deze brief kunt u contact opnemen met ondergetekenden.

Met vriendelijke groeten,

Namens SRA,

2 e en g

(Voorzitter SRA)

(Bestuurslid SRA)

(Bureau Vaktechniek SRA)

